

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Po 20 letih

Danes poteka dvajseto leto, ko so odposlanci nemške vojske, vlade in parlamenta v gozdu Compiègne, kjer je bil sedež poveljstva francoske operativne armade, zaprosili vrhovnega poveljnika armad velike antante, maršala Focha za premirje. Avstrija je z Italijo že nekaj dni prej (3. novembra) sklenila premirje v Villa Giusti in s Srbijo v Belgradu 9. novembra. Toda odločitev je morala pasti na zapadu, kjer so velesile odločilno merile svoje moči. Kljub skrajnim naporom nemškega vojaka in njegovih poveljnikov je zapadna nemška fronta bila od 8. avgusta 1918 dalje na umiku. Maršal Foch je več kot leto dni zbiral sile za strahotni udarec, za katerega je vedel, da bo zadnji. Po enem mesecu se je zrušila tudi »nepremagljiva« Siegfriedova črta, sredi meseca oktobra je bil predrt in raztrgan od zmagovitih francoskih in angleških čet Hermannov utrjeni pas in takoj nato Hundings-Brunhildova črta. Ponosna nemška vojska je bila poražena na bojišču in zavezniške armade so bile na tem, da prenesejo bojišče na nemška tla. Tedaj sta Hindenburg in Ludendorff ob spoznanju, da bi vsako nadaljnje prelivanje krvi bilo brezsmiselno klanje, povedala cesarju odkrito, da je skrajni čas, da Nemčija zaprosi za premirje. Tako je prišlo do znamenitega 11. novembra, ki je ustavil največje krvoprelitje vseh časov — saj je samo zapadno bojišče zahtevalo blizu štiri milijone človeških žrtev.

Vsi tisti, ki so v onih dneh doživeli radost, ki se je polastila močstva na bojiščih in vsega prebivalstva v zaledju ob novici, da je sklenjeno premirje, ne bodo nikdar mogli pozabiti, kolikšna dobrina je mir v zavesti narodov. Tedaj so ljudje po dolgih letih vojne morije prvič zopet olajšano zadihali in vojakom na bojiščih se je zdelo, kakor da jim je bilo življenje znova podarjeno. Neizmerna radost in pršernost se je vseh polastila, vsak je naenkrat gledal pojave okrog sebe z drugimi očmi, svet je zopet postal lep in vreden življenja. To so bili veliki, nepozabni dnevi, podobni poti iz smrti v življenje. Kdor jih je doživel, jih nikdar več ne bo pozabil, pa tudi nikdar več ne bo nehal biti pristaš in goreč apostol mirovne misli. Vojna je od vseh šib božjih, ki morejo zadeti človeštvo, najstrašnejša. Poleg uničenja človeških življenj v polni življenjski moči, uničenja materialnih vrednot ima za posledico tudi moralno propast, razbitje družin, strašno telesno in duševno trpljenje človeštva in vodi za seboj še kugo in lakoto. Kaj čuda, če je po vseh večjih vojnah in tudi po svetovni vojni oril iz vrst tako zmagovalcev kakor premagancev samo en krik: Vojne nikdar več!

Odgovorni državniki so zaradi tega poleg skrbi, kako se čim bolj okoristiti s sadovi drago pridobljene zmage, gojili tudi misel, kako organizirati mir, da bi ne bil več v nevarnosti. Iz tega čutenja in hotenja je vznikla misel o Zvezi narodov, ki je postala celo sestavni del samih mirovnih pogodb. Zveza narodov naj bi pomenjala neke vrste »božji mir«, v katerem bi naj zmagovalci in premaganci pozabili preteklost, si segli prijateljsko v roke in skupno na ruševinah sovraštva in razprtij zgradili novo bodočnost. Kakor je bil »božji mir« (Treuga Dei) v XI. stoletju vpeljan na krščanskem evropskem zapadu iz tega namena, da med krščanskimi državami ustvari mir in združi vse krščanske sile v borbi proti nevernikom, tako naj bi tudi ZN združila vse civilizirane narode in izobčila ter zaznamovala s sramotnim žigom tisti narod in tisto državo, ki se ne bi pokoravala zakonom civilizacije in humanitete. Oživila je v najširših oblikah zamisel češkega kralja Jurija Podjebradskega, ki je že 1462 izdelal načrt o evropski mirovni vladavini, v kateri bi bili združeni vsi evropski krščanski narodi z enim skupnim parlamentom in enim vrhovnim mednarodnim razsodiščem. Plemeniti misli najboljših duhov vseh časov naj bi z ZN bile utelešene, tako da bi ženevska ustanova v resnici pomenjala vekotrajno dobo mirnega sožitja in prijateljstva med narodi.

Danes, ko stojimo ob razvalinah toliko obetajoče ženevske mirovne ustanove, vsi vemo, kakke napake so njeni ustanovitelji napravili, da njih delo ni rodilo trajnega uspeha. Najhujša zmeta je bila v tem, da niso računali z resnično človeško naravo. Mistili so, da je mogoče zagotoviti trajni mir z nekimi zunanjimi ukrepi, katerim se vtisne značaj brez-pogojnega človekoljubja: razsodišča, grožnje s kaznimi, omejitve oboroževanja... Pri tem pa so čisto prezrli, da na svetu ni bilo nikdar brez vojska in da tudi nikdar ne bo, dokler bo človek ohranil svojo dosedanja naravo. Poleg idejne mirovne propagande in poleg vsestranske pravičnosti v reševanju mednarodnih vprašanj bi ZN morala misliti iz vsega početka tudi na organizacijo potrebnega oboroženega jamstva proti onim, ki miru ne bi hoteli. Kajti s samimi ideološkimi spekulacijami vojska ne bo mogoče preprečiti. Ker popolnoma vojevanja sploh ne bo mogoče odpraviti; ideal bi bil, da bi vojne sovražnosti mogli omejiti na najmanjši obseg.

Zato nas tudi vsa povojna zgodovina uči, da bo trajni mir ostal slej ko prej le hrepenenje človeštva. ZN ni uspela. Kadarkoli je hotela nastopiti proti kakemu svojemur članu, ki je prelomil njena pravila in sprejete obveznosti, je dotični enostavno obrnil hrbet ženevi in šel po svojih potih. Zaradi tega vlada v mednarodnih pravnih odnosih danes gotova anarhija. Nekateri prerokujejo, da se bodo namesto Zveze narodov, ki je v agoniji, polagoma oblikovale druge naddržavne tvorbe, katerim bodo očrtali meje zemeljski kontinenti. Do sedaj je Evropejec mislil, da je umljivo kar samo po sebi, da mu pripada ves svet: Vedel je, da je Evropa njegova, ker je tu doma; Azijo je smatral za svojo, ker je bila koristna njegovi trgovini; Amerika je bila njegova, ker si jo je osvojil z orožjem potem, ko je iztrebil večino domačega prebivalstva; Afrika je bila njegova, ker je kot »višje plemee« menil, da ima pravico gospodovati nad »nižjimi«, črnimi plemenom. V tem stoletju pa

Kemal Atatürk umrl

Danes volitve novega predsednika republike

Carigrad, 10. nov. AA. DNB: Kemal Atatürk je umrl danes ob 9.05.

Ko je carigrasko prebivalstvo videlo, da so zastavo na Dolma Bagče spustili na pol droga, se je zbrala silna množica pred palačo ter na glas jokala zaradi žalosti za pokojnim tvorcem moderne Turčije.

Predsednik republike je bil v nezvesti od snoči in se od tedaj sploh ni več zavedel. Ob njegovi postelji razen zdravnikov, ki so ga v zadnjem času zdravili, predsednika vlade, Kemalove hčerke ter osebnosti iz njegove bližnje okolice, ni bilo nikogar. Predsednik vlade je sprejel od zdravnikov podpisano potrdilo, da je predsednik republike mrtev ter je takoj odšel v sosedno dvorano, kjer so bili zbrani ostali člani turške vlade ter jim sporočil žalostno vest. Tu je bil takoj podpisan proglas na turški narod, ki je bil objavljen ob 11 dopoldne.

Iz okolice Ataturka prihajajo govorice, da je pokojni predsednik republike zapustil politično oporoko, v kateri izraža želje, kdo naj bi bil njegov naslednik. Ker oporoka uradno še ni odprta, njena vsebina še ni znana. Pozitivno je samo to, da je Kemal Ataturk še za časa svojega življenja govoril s mnogimi političnimi osebnostmi, da mora biti novi predsednik republike izvoljen najmanj za dobo 10 let, ker lahko samo v tej dobi doseže začetne notranje in zunanje politične sile in utrdi Turčijo.

Danes volitve novega predsednika

Na podlagi turške ustave je predsednik narodne skupščine Abdul Halik-Renda avtomatično prevzel začasno predsedstvo turške republike, dokler ne bo izvoljen drug predsednik republike. Narodni poslanci so bili takoj poklicani v Ankaru, da bi mogla skupščina že jutri izvoliti novega predsednika. Kot naslednik Ataturka se omenjajo bivši ministrski predsednik 55 letni general Ismet Ineni, ki se že od preteklega oktobra nič več ne udeležuje aktivne politike, da

lje maršal Fevzi Çakmak, šef generalnega štaba, ter turški poslanik v Londonu Fati Ojkija.

Vsa Turčija žaluje za pokojnim Kemalom Ataturkom. Vse mesto Carigrad je v črni zastavi. Tisoči in tisoči Turkov so zbrani v džamijah. Turški listi so izdali posebne izdaje v črni okvirih. Dan pogreba posmrtnih ostankov Ghazi Kemala Ataturka še ni določen.

Proglas na narod

Ankara, 10. novembra. AA. Anatolska agencija: Turška vlada je izdala danes sledeče uradno sporočilo:

Poročilo zdravnikov, ki so zdravili visokega bolnika, javlja, da je Kemal Ataturk za zmerom zaspal. Zaradi tega žalostnega dogodka je turški narod izgubil svojega velikega voditelja, a človečanstvo enega izmed velikanih. S krvavečim srcem izjavljamo narodu svoje najgloblje sožalje zaradi te nenadomestljive izgube. Uteho moramo najti samo v svoji zvestobi do velikega pokojni-kovega dela ter v svojem sklepu, da se bomo še naprej posvetili službi za svojo drago domovino. Predvsem moramo poudariti, da je turška republika njegovo nesmrtno delo. V tem žalostnem trenutku se vlada nahaja na svojem mestu ter si je v svesti svojih nalog tako, kakor si jih je bila zmerom. Nihče ne dvomi v to, da je turški narod solidaren s svojo vlado, da se ohrani obstoječi red. Predsednik velike narodne skupščine Renda je v skladu s podpisi čl. 33 ustave prevzel začasno položaj predsednika republike. Prav tako bo v skladu z predpisi člena 34 ustave velika narodna skupščina brez odlašanja izvolila novega predsednika republike. Turški narod se bo s svojlo zmogovito vojsko odločno zbral okrog človeka, ki bo po ustavnih predpisih prevzel novo najvišjo funkcijo v državi in nadaljeval svojo pot v veliko bodočnost. Naš veliki vodja Ataturk, čigar smrt obkujemo, je imel zmerom veliko vero v turški narod, ter se je s to vero zmeraj krepal. V tej svoji veri je delal in zapustil kot nasledstvo našemu velikemu narodu svoje delo potem, ko je

državo uredil. Turški narod bo to večno delo za zmerom ohranil. Turška mladina bo ohranila to dragoceno zapuščino — turško republiko, neokrnjeno, ter bo stopala še naprej po stopinjah velikega pokojnika. Kemal Ataturk bo večno živel v turški zgodovini in v srcih vseh Turkov.

Belgrad ob smrti Ataturka

Belgrad, 10. novembra. m. Prva poročila o smrti preporoditelja republike Turčije g. Kemala Ataturka so prišla v Belgrad okoli 10 dopoldne ter so se razširila z bliskovito naglico po mestu. Umrl predsednik turške republike je bil velik prijatelj pokojnega kralja Aleksandra I. V naši prestolnici in ostalih krajih države pa je užival velik ugled. Turško poslanstvo je dobilo uradno potrdilo o smrti šefa turške republike ob 11 dopoldne ter je takoj izobesilo v znak žalosti zastavo na pol droga. Kmalu potem so pričeli prihajati v turško poslanstvo člani diplomatskega zbora in izražali sožalje v imenu svoje vlade.

Kmalu zatem se je pripeljal v turško poslanstvo predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović v spremstvu svojega kabinetnega šefa dr. Protiča ter je turškemu poslaniku Ali Hajdar Aktaju izrekol sožalje tako v svojem imenu, kakor tudi v imenu vse kraljevske vlade. V znak žalosti za umrlim predsednikom turške republike so vsa državna in samouprava poslopja izobesila državne zastave na pol droga. Leto so storila vsa tukajšnja poslanstva.

Umrlemu preporoditelju in predsedniku turške republike posveča belgrasko dopoldnevno časopisje tople nekrologe.

Sožalje Jugoslavije

Belgrad, 10. nov. Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle je poslal predsedniku turške narodne skupščine sožalno brzojavko ob smrti Kemala Ataturka.

Ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović je prav tako poslal predsedniku turške vlade sožalno brzojavko v imenu vlade.

(Glej življenjepis Ataturka na 6. str.)

Protižidovski izgredi po vsej Nemčiji

Zaradi umora nemškega diplomata v Parizu

Berlin, 10. novembra. TG. Kakor hitro se je po Nemčiji razširila vest, da je poslanski tajnik v Parizu von Rath, ki ga je iz maščevalnosti obstrlel judovski 17 letni mladenič, podlegel svojim ranam, so po Berlinu in vseh večjih nemških mestih izbruhnile protižidovske demonstracije, ki so zavzele precejšen obseg, dokler jih policija ni ustavila. Najprej so zagorele židovske molitnice (sinagoge). Množice so jih polivale z bencinom in gasilec niso pustile blizu. Gasilci so se morali omejiti na to, da so obvarovali sosedna poslopja. Velike množice so potem skoraj v vseh nemških mestih navale na židovske hiše in trgovine, kjer so pobile šipe, ponekod pa so opustošile tudi trgovine, pohištvo in blago pometale na cesto, kjer so ljudje vse odnašali, češ da gre v sklad z zimska pomoč. V Berlinu so bile demonstracije posebno hude na Kurfürstendammu, kjer so največje trgovine v Berlinu in kjer so bila skoraj vsa židovska podjetja od razkačenih množic napadena in trgovski lokali večidel opustošeni. Policija je morala nekaj lastnikov židovskih trgovin zapreti, da jih zaščiti pred ogorčeno množico. Hudo je bilo tudi v Münsterstrasse, kjer je revnejši del Berlina. Tudi tamkaj so bile židovske trgovine napadene in opustošene, blago pa razmetano po ulici. Prav tako hudo je bilo v mestnem okraju Görlitz, kjer nobeni židovski trgovini niso prizanesli. Tudi v okraju okrog Friedrichstrasse, kjer je veliko židovskih trgovin, so množice dale duška svojemu ogorčenju in pobijale šipe ter opustošile nekaj trgovin. Židom osebna ni nikdo skrivil lasu.

Podobni dogodki so se razvijali po vseh večjih nemških mestih. Posebno hudo je bilo v Hamburgu, Monakovem, Bayreuthu, Kölnu, Frankfurtu, Kasselu, Leipzigu, Dresdenu, Nürnbergu in Potsdamu. Dogodki so se povsod razvijali na podoben način. Množice so najprej napadle židovske molitnice in jih zažgale, nakar so šle demonstrirati pred židovske trgovine, ki so jim ali pobile šipe, ali pa jih tudi opustošile. V Leipzigu je zgorela velikan-ska trgovska hiša Bamberger.

Na Dunaju

Tudi na Dunaju so se pripetile podobne demonstracije. Samo na Dunaju je bilo požganih 21 židovskih molilnic, ena je bila sestres-

ljena v zrak, 3 druge pa so bile porušene. Nekaj Židov so odpeljali na policijske stražnice. Neka skupina Judov se je zbrala pred angleškim konzulatom in prosila, da bi jim izdali potno dovoljenje za v Anglijo. Policija je tudi te odpeljala, tako da se nahaja več tisoč Židov v zaščitem zaporu.

Göbbelsov proglas

Ob 4 popoldne je propagandni minister dr. Göbbels naslovil na prebivalstvo strogi poziv, v katerem pravi, da se sicer ne čudi, če je ogorčenje nemškega naroda zaradi zločina atentata v Parizu, ki mu je podlegel mladi nemški diplomat, zavzelo tako velik obseg, toda on želi, da naj se narod sedaj pomiri in takoj preneha z demonstracijami. Nadaljnje korake proti židom bo napravila nemška oblast, ki ima za to na razpolago zakone. Dr. Göbbelsov proglas je imel popoln uspeh, kajti takoj so se demonstracije končale in so razni hitlerjevski napadalni in drugi oddelki ter policija vzpostavili povsod red.

Berlinski »Angriff« piše noč, da bo sleherni Jud v Nemčiji odgovoren za umor v Parizu. Če Judje hočejo borbo, naj jo le začnejo. Nemški narod se bo branil po judovskih načelih: Zoh za zob, oko za oko. List napoveduje tudi novo proti-judovsko zakonodajo. Prva uredba je že izšla.

Novi predsednik češkoslovaške republike — Chvalkovski?

Praga, 10. nov. b. Pri reševanju notranje-političnih problemov polagajo glavno pozornost na važna politična posvetovalna odbora čeških in slovaških državnih činiteljev za ureditev ustavnopravnih odnosov Slovaške do republike. Glede same osebe bodočega predsednika republike kaže, da je prišlo po dolgotrajnih razgovorih do načelnega sporazuma med predstavniki Čehov in Slovakov. Skoraj gotovo bo novi predsednik češkoslovaške republike dosedanj zunanji min. dr. Chvalkovski, na katerega kandidaturu pristanejo tudi Slovaki. V primeru, da bo on zares izvoljen, govorijo, da

Ob 20 letnici premirja torej ne moremo reči, da bi bili pogoji trajnega miru Bog ve kaj trdni, čeprav imajo mrtvi svetovne vojne in oni, ki so tiste grozote preživeli, pravico, da se spočijejo. Kljub temu pa, da razmerje med narodi ni takšno, kot bi si ga želeli, ne bomo ničesar opustili, da ne bi vedno in ob vsaki priliki pospeševali in utrjevali mirovne miselnosti. Vedno so se v mednarodnem svetu našli plemeniti ljudje in se bodo našli tudi v bodoče, za katere je toplota srca in globina duha kakega človeka važnejša kakor barva kože ali jezik, ki ga govori. Vsi, ki tako mislijo in čutijo, naj zgrade moralni jez proti nacionalnemu sovraštvu, ki razdvaja narode in spravlja v nevarnost mir. eno največjih dobrin človeštva.

bo na njegovo mesto bržkone prišel dr. Krno, njegov dosedanj namestnik, ki je bil prav tako tudi namestnik prejšnjega zunanjega ministra dr. Krofte.

Pogajanja glede reforme ustave se nadaljujejo v pospešenem tempu in pričakujejo, da bodo vsa predmeta končana že jutri, tako da se bodo lahko pričeli odločilni posveti med Slovaki in Čehi. Delegati so obljubili, da bodo sprejeli konč-noveljavni sklep meročajnih slovaških krogov o vseh vprašanjih. Politični krogi trdijo, da med obema taboroma, to je med delegati Čehov in Slovačkov ni nobenih načelnih razpotic ter da je pričakovati ugodno rešitev za dobrobiti bodočnosti in vzajemnega sodelovanja obeh narodov.

Praga, 10. nov. AA. (ČTK) Tuja propaganda je razširila v inozemstvu vest, da so člani vlade Podkarpatske Rusije zapustili državo. To poročilo je neresnično, ker se ministrski pred. Vološin mudi že več dni v Hustu, minister Reval, ki je vodil dela pri izpraznitvi Užhoroda, pa se je vrnil v Hust. Prav tako se mudi minister Bačinski v Hustu, ki ga je prej zapustil zaradi odhoda v Budimpešto kot član komisije za razmejitev ozemlja.

Zemunska vremenska napoved: Nastopila bo spet razvedritev, vendar pa bo mraz po vsej kraljevi. d bo se precej oblačno in megla.

Zapiski iz volivnega boja

Dr. Kramer je govoril, ko še ni bil z Mačkom

Zares ne more biti čudno, če so ideologi jugoslovenskega unitarizma sedaj malce v zadregi ter ne upajo več pisati svojih tirad, ker bi to ne bilo v račune tistim, ki jih s svojo listo rešujejo. Da pa ne bo kdo mislil, da se je vodja dravskega dela JNS v tem spremenil v teku let, moramo povedati, da je še letos s patosom, ki je njemu lasten, reklamiral za sebe in svoje edino pravico biti v dravski pravini edini pravi »Jugoslovenec«, medtem ko so vsi drugi sovražniki jugoslovenske misli.

Na 13. seji senata je na primer povedal, da so v Sloveniji dvojni nacionalisti, eni so »jugoslovenski nacionalisti«, drugi pa »slovenski nacionalisti«. In če bi jaz zahteval, da je dejal sedanji Mačkov kandidat dr. Kramer, od naših političnih nasprotnikov, gospodov iz JRZ, naj se v dravski banovini proglase za jugoslovenske nacionaliste, bi oni to z ogorčenjem odbili od sebe. Tako lepa denunciacija zamisel se dandanes kaj slabo prilaga kandidatu, ki kandidira na listi federalista dr. Mačka. Zato je dr. Kramer javno sedaj bolj tiho ter rajši po Belgradu in Zagrebu prišepetava lahkovernežem, ki ga sploh še hočejo poslušati.

Na senatovi seji dne 23. marca letos je dr. Kramer znova napadal tiste Slovence, ki so kot Jugoslovani ostali tudi priprani in zvesti Slovinci ter jih je imenoval »Samoslovence«, ki škodujejo Jugoslaviji. Dejal je: »V treh letih današnjega režima se je duševni razkroj našega naroda povečal in negativne sile so povsod na delu, da bi se bolj oslabilo odporno moč in vero naroda v samega sebe. Ta režim je prišel na krnilo države z odprtim programom: likvidirati šestojanuarski režim. Tu v Beogradu in v Srbiji njeni najbolj vidni predstavniki zelo lepo govorijo, drugod, zlasti v Sloveniji, pa dokazujejo, da so pristajali jugoslovenske ideologije njegovi izdajalci... Naše žele opravljajo svojo nalogo še v formalnem smislu besede. V nacionalnem oziru pa se v nekaterih krajih prakticira politika svobodne roke, tako da se namesto jugoslovenske ideologije mladi naraščaj spet vrača v plemenske in regionalne atmosfere.«

Kdor izmed naših drugače mislečih rojakov bo prebral ta Kramerjev govor, poln namigavanja na izdajalske Slovence, ga bo moralo biti sram. Če je Mačkov pristajal, se bo sramoval take bratovščine na listi svojega vodje, če pa je Kramerjev pristajal, se bo sramoval, ker je njegov vodja šel obešati za rep tistemu Mačku, ki je največji »hrvatski nacionalist«, »Samohrvat« in sploh vse tisto, zoper kar se je JNS z vsemi svojimi nasilnimi in denunciacijskimi metodami doslej tako brezuspešno bojevala.

Po volitvah bo narejen sporazum!

Vsi inozemski listi se pečajo z važnostjo volitev v Jugoslaviji ter omenjajo, da so velikega pomena za nadaljnji gospodarski in politični razvoj Jugoslavije. »Türingischer Allgemeine Zeitung«, ki izhaja v Erfurtu, prinaša iz Belgrada obširen dopis o naših volitvah ter nazadnje pravi: »V dobro poučenih političnih krogih sodijo, da je dr. Stojadinović, ki je znal najtežja gospodarska in zunanje-politična vprašanja jugoslovenske države za državo ugodno rešiti, tudi sposoben človek za rešitev notranjih vprašanj, ki se imenujejo »hrvatsko vprašanje«. Zaradi tega poučene politične ljudi v Jugoslaviji ne bo iznenadilo, ko se sklene sporazum. Po dosedanjih pregledih sodimo, da bo dr. Stojadinovićeva vlada pri prihodnjih volitvah dobila tako večino, da bo imela v skupščini celo dvetretjinsko večino.«

»Jeftiča naj vrag vzame!«

V zadnji številki Mačkovega glasila »Seljački dom« se je neki Tortič lotil, da bi stari Radičević kmečkimi pristajšem razložil, zakaj Maček gre z JNS. Takale je njegova razlaga v obliki dvogovora: »Tisti, ki vso stvar bolj površno gledajo, pravijo, da boš moral glasovati za Jeftiča. Če človek kaj takega sliši, se od samih pomislekov tako zamisli, da pozabi misliti. Bolje bi bilo takole povedati: Tokrat bo celo sam Jeftič moral glasovati za dr. Mačka, pa tudi vsi njegovi bodo morali reči: Glasujem za dr. Mačkovo listo. Nihče od naših pa ne bo dolžan reči, da glasuje za Jeftičevo listo. Kjer pa bi to moral, bi si pregrizel jezik.« Tako razlaga pisec, nakar mu stavec (radičevski kmet) odgovarja: »Če je tako, naj Jeftič vrag vzame! Mi bomo, kakor vedno, on naj se uči.« Tako volivna pobratimlja je res vredna satire.

»Bivši nasilniki vstajajo od mrtvih«

»Dome«, glasilo radičevskih disidentov od 9. novembra prinaša pod gorenim naslovom članek, ki ga je napisal kmet Tomo Ferencina, član glavnega odbora HSS. V tem članku polemizira z Mačkovim »Seljačkim domom« od 20. oktobra, kjer je bil napisan članek pod naslovom »Starih nasilnikov ni več, narod pa

je ostal živ in močan! Ferencina, stari radičev, zdaj bere mačkovcem ostre levite ter pravi, da so nasilniki vstali od mrtvih ter se družijo z mačkovi. »Ves čas prirejajo zborovanja, jokajo za svobodo, pa vendar vsakdo govori, kar se mu zdi. Dr. Pernar je še pred nekaj dnevi klical pri Sv. Ivanu: »Tisti sodnik, ki me je obsodil, je lopov!« V tistih časih Pernarjevega junaštva so sodišča sodila po »na-logu«. Ker je takrat bila na vladni JNS, so sodila po njeinem nalogu. Če je tedaj po Pernarjevem tisti sodnik bil lopov, kaj pa je zdaj dr. Pernar, ki se je spozumel s šefi tistega sodnika? Na Mačkovih zborovanjih smo bili vajeni slišati: »Jeftič je največji krvolok hrvatskega naroda.« Zato ni čuda, da je večerajšnji mačkovec od začudenja zazijal, da mu rabelj in branitelj vzajemno gresta na volitve, obema pa je kmet postal le glasovalni material. Narod se sprašuje: »Še se niso useli grobovi na kmečkih žrtvah, ki jih je zahteval Jeftičev režim, pa naši vodje že gredo plesat kolo z Jeftičevci. V tri- in polletnem boju smo se končno rešili grdega imena »Jeftičevci«, zdaj pa si je vodja hrvatskega naroda dr. Vlada Maček sam nadel priimek »Jeftičevci«. Tako razmislija o tej zvezi hrvatski kmet.

»Vodja Združene opozicije je Pera Živković!«

Dne 9. novembra je JNS v vasi Grabovica pri Kotor Varošu blizu Banjaluke v Bosni imela svoje zborovanje, ki je nanj prišlo kakih 300 ljudi. Prvi je govoril Peter Živković, ki je naglasil, da se je zato spozumel z dr. Mačkom, da bi skupaj vrgli Stojadinovičeva vlada, nakar bi JNS znova prišla na vlado. Za njim bi bil moral govoriti senator Banjanin, ki pa ni prišel, ampak je namesto njega moral govoriti dr. Baričević. Ta je dejal, da Združeno opozicijo prav za prav vodi Peter Živković, ki so ga združeni opozicionci zato naprosili za sodelovanje, ker ga poznajo kot starega borca. Ime dr. Mačka je govornik pred navzočimi volivci, ki so bili sami Srbi, omenil samo kot predstavnika bivše HSS. Nikjer pa ni povedal, da je dr. Maček nosilec njihove liste. Dobesedno je dejal: »Ko pridete na volišče, ne boste glasovali za dr. Mačka, ampak za Petra Živkoviča. Po tem se morate tudi ravnati.« Nekaj kmet je vprašal, kako je to mogoče, da je šef opozicije dr. Maček, tukaj pa sliši, da je Živković. Nato mu je dr. Baričević pojasnil, da je to le »šforma«. Ko pa je začel govornik napadati dr. Stojadinoviča, so ljudje začeli klicati živio dr. Stojadinoviču.

Orjunski junak se pretepa za JNS

Belgrajska »Samohravec« poroča iz Splita: »G. Berislav Anđelinović (ki ga poznamo na Slovenskem še iz časov nekdanje Orjune in trboveljskih dogodkov), ki je prizadejal svojemu starejšemu bratu g. dr. Grguru Budislavu mnogo škodo, se nikakor ne more odvaditi, da ne bi svojih političnih nasprotnikov žalil in izžaljal. Berislav je zlasti hud na vse tiste Jugoslovane, ki so zapustili JNS, odnosno njegovega brata. Zato v svoji jezi ne pazi na besede. Tako je prišel v najbolj živahno kavarno »Central«, kjer je nekaterim začel klicati »izdajalci«, »prodanci« in podobno. Okrajni veterinar dr. Pavičič mu tega ni mogel oprostiti, pa mu je zaklical, naj pazi na svoje besede. To je Berislava še bolj raztogotilo pa je začel telesno obračunavati z nasprotnikom. Zal pa je naletel na bolj pogumnega in močnejšega, kakor je sam, zato je potegnil kraji konec.«

Del socialistov pojde z JRZ

»Obzore« poroča: »Jugoslovanski socialisti, ki se zbirajo okoli Viljema Haramine, se bodo vezali na listo JRZ. Če pa tega ne bodo mogli, bodo glasovali za listo JRZ.«

Ljudstvo vse države za JRZ

Drugače so pa vse politične skupine prenesle politično delovanje iz centrale na teren, kjer pa povsod vodi JRZ. Iz vseh krajev namreč poročajo, da je razpoloženje ljudstva za vladno kandidato listo zelo dobro in bo ljudstvo 11. decembra odločno z ogromno večino odobrilo dosedanje vladno notranje in zunanjo politiko. Povsod opažajo, da se večina ljudstva za razna volivna gesla, s katerimi hoče begati in vznemirati opozicijo, niti ne zmeni, ker narod povsod dobro loči delo sedanje od prejšnjih vlad, ker so med narod zahajale samo z obljubami pred volitvami, sedanja vlada pa je prišla med narod z dovršenimi dejanji in deli. Zato opozicija v nekaterih krajih ne bo mogla postaviti svojih kandidatov. V tem prednjači JNS, ki išče sedaj v vrbski banovini, kjer je imela svojčas še največ pristajšem, volivne okraje za svoje generale. Pri tem pa se ji godi zelo slabo, ker so na primer v Jajcu še preostali pristajši JNS vsi odločno zavrnili njeno kandidato podpredsednika JNS Jovana Banjanina.

Kandidati JRZ za mesto Belgrad

Belgrad, 10. nov. m. Snoči je predsednika belgrajske občine Vlado Iliča, znanega industrijca in gospodarstvenika, obiskala skupina 60 belgrajskih industrijalcev in zastopnikov drugih gospodarskih panog ter se mu je najprej zahvalila za njegovo vzorno vodstvo belgrajske mestne občine, ki je danes gospodarsko docela sanirana. Bel-

grajski industrijalci so ob tej priliki naprosili župana Vlado Iliča, naj vsekakor pri bližnjih državnoborskih volitvah kandidira na listi predsednika vlade in zunanjega ministra g. dr. Milana Stojadinoviča kot zastopnik industrijev in gospodarskih slojev. G. Ilič se je svojim tovarišem zahvalil za izraženo zaupanje ter je izjavil, da bo kandidatura na listi JRZ za upravno področje Belgrad-Zemun in Pančevo sprejel. Poudaril je tudi potrebo, naj bi bilo v novi narodni skupščini več gospodarskih razprav kot doslej, ker je še vse polno vprašanj, ki jih je treba rešiti v interesu še večjega razvoja naše industrije, trgovine in obrti.

Zaradi sestave kandidatne liste JRZ za upravno področje Belgrad, Zemun in Pančevo je nocoj sklicana seja krajevnega odbora JRZ pod vodstvom predsednika g. dr. Milana Stojadinoviča. Na seji bo določenih vseh pet kandidatov. Prvi kandidat na listi JRZ za Belgrad, Zemun in Pančevo bo industrialec Vlada Ilič, drugi kandidati pa so: Nedeljko Savič, predsednik Zveze trgovskih združenj kot zastopnik trgovskega stanu, Krsta Ginović kot zastopnik obrtnega stanu, kot dva kandidata se pa omenjata senator Dušan Trifković, tajnik glavnega odbora JRZ, in predsednik Združenja vojnih invalidov Nedič. Vsi tukajšnji krogi, tako politični, kakor tudi gospodarski, zatrjujejo, da je JRZ pri izbiri kandidatov za mesto Belgrad, Zemun in Pančevo imela zelo srečno roko, ker vsi njeni kandidati, predvsem njen prvi kandidat Vlado Ilič, uživa v Belgradu velik ugled med ljudstvom ter si bo zaradi tega JRZ dne 11. decembra priborila še lepšo zmago.

JNS se v Belgradu slabo godi

Belgrad, 10. nov. m. Svoje kandidate na Mačkov listi za upravno področje Belgrad, Zemun in Pančevo je postavila danes tudi JNS. Prvi kandidira bivši predsednik poslanskega kluba Jeka Protić. Ostali kandidati pa so manj znane osebe. Med njimi je tudi Pavel Matice, svočestni disident HSS, ki je pri petomajskih volitvah dobil smešno nizko število glasov. Zaradi svoje priljubljenosti med Hrvati se je tudi preselil v Belgrad, kjer sedaj stalno živi. Njegov namestnik na listi JNS je belgrajski odvjetnik dr. Olip, ki je dr. Kramerjev prijatelj. Kakor smo že poročali, forsira JNS dr. Olipa tudi za kandidata v radovoljskem okraju proti Ivanu Mohoriću, dosedanjemu poslancu za ta okraj.

JNS je morala v Belgradu postaviti svoje kandidate, ker srbskijski opozicionci njenih kandidatov niso marali sprejeti na svojo listo. Ako pa se bo Ljotiću posrečilo sestaviti državno kandidato listo, bodo v Belgradu postavljene kar štiri vrste kandidatov na 3 listah. Za ta primer je Ljotić v Belgradu že dal potrditi svojo listo.

Časnikarji gostje glavnega odbora JRZ

Belgrad, 10. novembra. AA. Snoči ob devetih je priredila propagandna sekcija glavnega odbora JRZ drugi intimni večer za zastopnike tujega in domačega tiska v prostorih hotela Srpski kralj. V imenu vlade so se večerje udeležili ministri Dragiša Cvetković, dr. Krek in inž. Kabalin. Sekcija je zastopal Jaša Tomić v družbi dveh narodnih poslancev. Med drugimi je bil navzoč šef centralnega presbitorja dr. Luković, šef stranknega tiskovnega urada Stojimirovič-Jovanović, direktor Avale Kozomarič, prvi podpredsednik združenja tujega tiska Gaston Castellan, predsednik belgrajske sekcije JNU Pilič, direktor »Vremena« Stojadinović, ter drugi. Iz vrst atašeev za tisk so bili navzoči bolgarski ataše Georgijev, nadalje angleški, grški in madžarski tiskovni ataše. Od agencij so bili zastopani CTK, bolgarska agencija, agencija Stefani, Rador, Reuter, atenska agencija in MTL. Tisk izven Belgrada sta zastopala dopisnik »Slovenec« Krošelj, Gabro Pilič za »Obzorje«, Ante Mihalović za »Novosti« in Zvonko Golubič za »Jutarnji list«.

Skupno je bilo navzočih okrog 70 časnikarjev, urednikov prestolniških časopisov ter dopisniki domačih in inozemskih listov. Med večerjo je minister Cvetković pozdravil vse prisotne s kratkim nagovorom, v katerem je poudaril, da je cilj tega sestanka, da se zastopnikom javnega mnenja nudi prilika, da v neposrednem stiku s člani vlade in drugimi strankinimi osebnostmi dobe vse informacije o vseh vprašanjih, ki jih zanimajo. Na ta način se ustvarja tista nujna potrebna zveza, na podlagi katere se lahko javnost točno obvešča. Člani kr. vlade in člani stranke žele, da bi domači in tuji tisk najobjektivneje informirala svetovno javnost o razmerah v naši državi. Ker ceni delo časnikarjev, bo vlada v najkrajšem času rešila tudi tisto vprašanje, ki je časnikarjem najbolj pri sre, namreč vprašanje zavarovanja časnikarjev za primer starosti in bolezni. Ko se je nato ponovno zahvalil časnikarjem, da so se v tako velikem številu odzvali vabilu, jih je minister ponovno pozdravil. V imenu časnikarjev sta se ministru zahvalila Gabro Pilič ter Gaston Castellan. Po večerji so ministri in visoki strankini funkcionarji

ostali še dolgo v razgovoru s časnikarji, izmenjavali z njimi svoje misli in prav radi dajali izčrpane informacije o vseh vprašanjih, za katera so se posamezni časnikarji zanimali.

Podpore za nove šole

Belgrad, 10. nov. m. Po posredovanju slovenskih ministrov je prosvetni minister podpisal odlok, s katerim je odobril denarno podporo okrajnim šolskim odborom v Sloveniji za zidanje novih šolskih poslopij. Podpora so dobili naslednji šolski odbori: Lucine 15.000 din, Sv. Katarina 10.000, Ajdovec 10.000, Sv. Trije kralji 10.000, Reteče 10.000, Vrh pri Sv. Treh kraljih 10.000, Benica 10.000, Petrova vas 10.000, Catež 10.000, Dolško 10.000, Zavre 10.000, Zelenka gora 10.000, Zlato polje 10.000 din.

Kongres državnih upokojuencev

Belgrad, 10. nov. m. V Belgradu je bil danes kongres državnih upokojuencev in upokojujenk, na katerega so poslali svoje zastopnike državni upokojuenci iz vseh mest v državi. Na kongresu se je predvsem razpravljalo vprašanje povečanja pokojnin. V tem smislu je bila sprejeta tudi resolucija, v kateri državni upokojuenci naprošajo kr. vlado, naj se osebnim in družinski dodatki upokojuencev in upokojujenk povečajo, ker to zahtevajo življenjski interesi, ter da se vse dotedanje omejitve osebnih in družinskih izdatkov ukinejo brez ozira na izvor in veličino njihovih dohodkov.

Konferenca industrijev v Novem Sadu

Novi Sad, 10. nov. m. V veliki dvorani tukajšnje trgovske, industrijske ter obrtne zbornice je bila danes konferenca centrale industrijskih korporacij kralj. Jugoslavije. Na konferenco so poslali svoje zastopnike trgovinski in finančni minister, Narodna banka ter Zavod za pospeševanje zunanje trgovine. Konferenco je vodil predsednik centrale industrijskih korporacij A. Praprotnik iz Ljubljane. Na dnevnem redu je bilo vprašanje javnih nabav v zvezi z izvajanjem javnih del ter vprašanje davčne obremenitve industrijev. Terzadevna referata sta podala tajnik Džurdžin in dr. Gregorij. Udeleženci konference so po daljšem razpravljanju o obeh referatih sprejeli resolucijo, ki jo bodo dostavili kraljevski vladi.

Seja zveze jugoslov. zavarovalnic

Belgrad, 10. nov. m. Danes je bila seja Zveze zavarovalnic kraljevine Jugoslavije, na katero je Vzemajna zavarovalnica kot zastopnika poslala generalnega tajnika Dermastja. Zaradi smrti dosedanjega predsednika zveze senatorja Gjura Paunkovića je bila danes na dnevnem redu volitev novega predsednika. Na to mesto je bil soglasno izvoljen dosedanj prvi podpredsednik zveze Brzaković, ravnatelj francoske »Uniona«, za prvega podpredsednika pa Svetolik Sretenović, ravnatelj »Jugoslavije«. Nadalje so se na seji obravnavala važna vprašanja, ki zadevajo celokupno naše zavarovalstvo.

Mačkova lista bo kmalu končana

Zagreb, 10. novembra. b. Glavno glasilo HSS »Seljački dom« poroča, da so volivne priprave v večini okrajev končane in da bo v nekaj dneh izdelana vsedržavna lista dr. Mačka ter bodo imenovani tudi kandidati. Oni, ki pri preteklih volitvah niso izvršili svoje volivne dolžnosti, se pozivajo, da sedaj ne ostanjejo doma, temveč da polnoštevilno podprejo slovo hrvatskega naroda.

Narodno-socialni blok se razide

Zagreb, 10. nov. b. V Zagrebu je še pred kratkim bil narodno-socialni blok, ki je imel zvezo tudi z nekaterimi skupinami v Sloveniji. Sedaj je bilo sklenjeno, da se ta skupina razide in stopi

Boji v Španiji

Salamanca, 10. novembra. AA. Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: Napredovanje nacionalističnih čet na bojišču pri Ebru se je večer nadaljevalo. Nacionalisti so zavzeli celoti pogorja Augillas in Perlas ter so na ta način postali gospodari nad vasjo Garcia in tamkajšnjimi postojankami onstran Ebra. Nacionalisti so ujeli 700 republikancev. Na castellonskem bojišču so republikanci ponovno izvršili večje število brezuspešnih napadov na nacionalistične postojanke ob obali. Pri tem smo ujeli okoli 100 republikancev in šest njihovih tankov. Skupne sovražne izgube na tem bojišču cenijo na več kot tisoč ljudi. V zadnjih treh dneh so republikanci na Castellonskem bojišču izgubili 5000 vojakov. Tudi na bojišču pri Segri v Kataloniji so bili odbiti republikanski napadi. Pri letalskih spopadih so republikanci izgubili, kolikor je zdaj z gotovostjo znano, pet letal, verjetno pa še drugih pet. Nacionalistična letala so v torek bombardirala republikanske protiletalske baterije v Barceloni ter v pristanišču Sagunt.

v »jugoslovansko akcijo«, ker se je ugotovilo, da se zaradi delovanja nekaterih ljudi, ki so gibanje hoteli izrabiti v svojo osebno korist, ni mogla razviti polna delavnost za doseg zahtevanih ciljev.

Osebnosti

Belgrad, 10. nov. m. Poštni minister je podpisal odlok, s katerim je podeljena Mariji Bizjak pogodbeni pošta v Saloncih v Prekmurju.

Belgrad, 10. nov. m. Odlikovana sta z zlato medaljo za državljanske zasluge Ivan Tonik, znanik pri okr. sodišču v Dolnji Lendavi. S srebrno medaljo za vestno službovanje Alojz Džezmah, paznik v kaznilnici okrož. sodišča v Ljubljani.

Belgrad, 10. nov. m. S kraljevim ukazom sta postavljena za tajnika 4. skup. 1. stop. pri apelacijskem sodišču v Ljubljani Bogomir Kobal. Za tajnika 7. skup. pri apelacijskem sodišču v Ljubljani Ernest Rus, doslej Ormož. — Napredovali so: v 4. skup. 1. stop. Ferdo Meršol, sodnik okrož. sodišča v Novem mestu, Stanko Švajger, sodnik okraj. sodišča v Gornji Radgoni, Anton Kanceler, sodnik okraj. sodišča v Ptuj. V 4. skup. 2. stop. Aleksander Trampuš, namestnik drž. tožilca v Novem mestu.

Belgrad, 10. novembra. m. Premeščena je učiteljica Doroteja Kizer iz Zvirč v Grašino.

Umrli je naša hčerka in sestra

Majdica

»Verujemo, o Bog, da si križenemu otroku takoj dal večjo življenje, mi pa prosimo, da se v raju njemu za vedno pridružimo!«

Pogreb bo v škofiji Loki v soboto, dne 12. novembra 1938, ob pol petih popoldne

V škofiji Loki, dne 10. novembra 1938

Jožica in Franc Debeljak, starši
Francsek, bratec

Apolonija Sovinčeva izročena sodišču

Orožniki so v Rajhenburgu in Trbovljah dognali važne stvari

Celje, 10. novembra.

Orožnikom se je posrečilo, da so danes popoldne aretirali Sovinčeva Apolonijo in jo pripeljali na okrožno sodišče v Celju. Zaenkrat še ni dokazano, da bi bila Sovinčeva vedela, da je Sabukovšek umoril Ivanko Zakrajšek. Priznala pa je, da je bila z Jurijem na Brezjah, v Ljubljani, kjer sta bila kovačeva in garderoba na ljubljanski postaji. Priznala tudi, da je vedela za denar, ki je bil skrit v kleti globoko v krompirju. Če je Sovinčeva sporazumno delala načrt in morda Jurija prigovarjala k zločinu, jo bo zadela prav tako huda kazen.

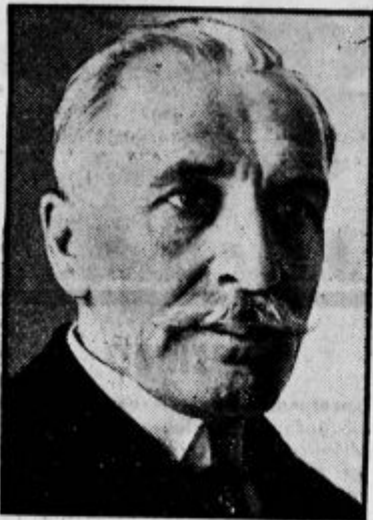
Danes popoldne se je odpeljal orožniški nadrednik Alojz Letik iz Stor pri Celju v Rajhenburg, kjer sta bila, kakor smo že poročali, prišla 29. oktobra na sestanek Ivanka Zakrajšek in Jurij Sabukovšek. V Rajhenburgu je orožnik zvedel, da živi tukaj sestra umorjene Ivanke. Orožnik jo je zaslišal in izvedel nove podatke o pokojni Ivanki.

Ivanka je po sestrim pripovedovanju bila zadnje tri mesece v Rajhenburgu, kjer je živela pri svoji sestri. Bila je pridno dekle. Prej je služila več let v Kupljaku pri Delnicah na Hrvaškem. Bila je tudi več let v Zagrebu. Meseca septembra je brala v »Jutru« ženitni oglas, kjer je premožen trgovec, inteligenčen, s precejšnjo vsoto denarja, iskal nevesto z 10.000 din. Takoj je poslala ponudbo. Priložila je sliko in zagotovila, da ima še več denarja. Ivanka je bila namreč zelo varčna in je vsak dinar skrbno shranila. Tako je imela meseca septembra nad 15.000 din. 29. okt.

se je pripeljala Sabukovšek Jurij v Rajhenburg in priganjal Ivanko, da čimprej spravi svoje stvari skupaj, češ da mora takoj v Ljubljano na francoski konzulat, ker mu je v Franciji v Parizu zagotovljena služba elektromonterja. Še isti večer sta se odpeljala v Ljubljano in prenočila pri Tikerju. O usodnem potovanju iz Ljubljane v Celje smo že poročali.

Narednik Alojz Letik se je nato odpeljal v Trbovlje, kjer se je oglašil pri zlatarju M. Korenu. Izvedel je, da je bil J. Sabukovšek res v službi kot zlatarski pomočnik pri Korenu, ni pa bil stalno v službi ter je dobival mesečno plačo 100 din, hrano ter stanovanje. Prej, ko je odšel iz Trbovelj, je ukradel svojemu gospodarju plašč trenčkot v vrednosti 800 din. S tem je hodil po Celju, Ljubljani, Rajhenburgu in na Brezje. Korenov učenec je izpovedal pri zasliševanju orožnikom, da ga je Jurij prigovarjal, naj mu preskrbi strup in mu celo obljubil nagrado. Zanimal pa se je tudi za premoženjske razmere svojega gospodarja. Ni izključeno, da je imel namen tudi njega spraviti v grob. Tega mnenja je tudi g. Koren. Pred dnevi se je Jurij Sabukovšek potikal v Celju ter se oglašil tudi v vinotoči Meštrov za Kresijo. Obiskal je tudi na Trgu kralja Aleksandra pri kolo-dvoru dva šoferja in jima obljubil, da bosta kmalu njega in njegovo Lončeko peljala k poroki. Sabukovšek se je izučil za zlatarskega pomočnika pri tverdi Pachiasse v Gaberju pri Celju. Dognali so tudi, da je bil v Nemčiji dve leti zaprt, nato pa izgnan. Najbrž ga je to doletelo tudi v Franciji.

K poljskemu državnemu prazniku

Predsednik poljske republike prof. Ig. Moscicki

Danes praznuje poljska država svoj najpomembnejši državni praznik, spomin na dan, ko so Poljaki osnovali svojo državno vladno in je prišel maršal Pilsudski iz zaporov v Magdeburgu v Varšavo ter prevzel zopet osvobodeno Poljsko v svoje roke. Po tistih letih nesvobode so končno tudi Poljaki postali deležni moči starega mogočnega poljskega kraljestva, katerega sen ni nikdar izginil iz poljskega srca. Kot sedaj Čehi in še bolj, so tudi Poljaki doživeli svojo razdelitev, in sicer zaradi svojih razprtij ter postali plen mogočnih sosedov. Zastonj je bil še junaki odpor Kosciuskega in njegovih kmetov, zastonj tudi vsi poznejši upori leta 1830 in leta 1863 — hrabra Poljska je ječala pod nogo svojega močnejšega slovanskega brata in zdela se je, da ji ni pomoči. Celotna svetovna vojna si je izbrala poljsko zemljo za pozorišče svojih požigov in vojska. Toda duh po svobodi ni v srcih poljskih prebrov in pesnikov ter vseh rodoljubov nikdar zamrl in si ustvaril znova lastno državo.

Letošnji praznik je za Poljake dvakrat pomemben: je to dvajsetletnica osvoboditve ter je prvi praznik, ki ga praznujejo skupaj s Poljaki iz Zaelze v eni republiki. Zato je ta praznik danes na Poljskem še posebno svečan.

Poljska se je povzpela s svojo politiko med velesile ter igra njihovo politiko. Ob tem prazniku želimo njenemu predsedniku prof. Moscickemu, kakor tudi vsem politikom, da bi Poljska rastle v moči in pravičnosti do vseh državljanov. Obenem pa nas prav današnji dan uči, da narod, ki je notranje živ, kakor je bil poljski, ne pogine, pa naj bo še tako do dna ponizan. Veseli smo danes še posebej, da stoji Poljska trdna ter da bi še dolgo, dolgo pela svojo himno »Jeszcze Polska nie zginęła«.

Matejko: Kosciusko pred Raclawicami. Letos je vsa Poljska v znamenju stoletnice svojega največjega narodnega slikarja Jana Matejke. Odlomek iz njegove najbolj znane podobe iz časa borbe za svobodo prinašamo ob priliki današnjega državnega praznika

Mirovni dan

Danes mineva 20 let, odkar je prenehala najstrašnejša izmed vojn — svetovna vojna. Veselje, ki je tedaj zavladalo med vsemi narodi in državami, je bilo nepopisno. Zato je prav, da se tega dne spominjamo vsi, da vsako leto na ta dan podkrepimo našo zahtevo po mirnem sožitju narodov in držav. Ravno v sedanjem času je potrebno, da neprestano poudarjamo našo zahtevo za mirno in pravično ureditev mednarodnih vprašanj. Zato naj ne bo na mirovno nedeljo Slovencev-Jugoslovancev, ki bi ne manifestiral za resničen mir med narodi in državami. V Ljubljani, Mariboru in Celju bodo ta dan mirovne manifestacije po naslednjem redu:

a) v Ljubljani: ob 10 dopoldne sv. maša v frančiškanski cerkvi s primernim govorom za vse v svetovni vojni padle in umrle vojake, ob 11 dopoldne v frančiškanski dvorani mirovna akademija: deklamacija, petje, govor ministra n. r. in vseučiliškega profesorja dr. Andreja Gosarja in predvajanje slik o grozotah svetovne vojne;

b) v Mariboru in Celju bo prireditev po enakem sporedu kakor v Ljubljani, le da bo imel govor o miru v Celju ravnatelj g. Stojko Rajko, v Mariboru pa župnik g. Cegnar Janko.

V nedeljo se bo zbiralo po ulicah za spomenik žrtvam svetovne vojne in za revne vojake iz svetovne vojne ter za njih vdove in sirote!

Vsako naj se udeleži v nedeljo manifestacije za mir med narodi in državami! Vsako naj se v nedeljo spomni vojnih žrtev z denarnim prispevkom!

Ban dr. Natlačen na pogorišču v Laporjah

Škocijan pri Turjaku, 9. novembra.

Danes je g. ban dr. M. Natlačen osebno obiskal pogorišče v Laporjah. Z glasnim jokom so ga sprejeli ubogi pogoreli. Izročil je 10.000 din prve podpore za pogorele v roke gosp. županu Jelencu iz Vel. Laše kot načelniku odbora za pomoč pogorelim.

Dolgo časa se je zadržal na pogorišču, dajal vsestranske nasvete, obljubil poslati inženirja z banovine, ki bo stal kot strokovnjak pri gradbi hiš pogorelim na strani. Obljubil je dati še dve nakaznici za prevoz koruze za pogorele in še nadaljno pomoč.

Pogoreli so se g. banu pristržno zahvaljevali za njegovo očetovsko skrb zanje in visoko podporo.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zažuta skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Otrok po nesreči ustreljen na lovu

Gorje pri Bledu, 10. nov.

Danes so tukajšnji lovci priredili na Poljanah lov na zajce in lisice, ki ga je opazoval 12-letni Kogoj Francec. Lovci so ga svarili in podili, naj gre domov. Deček pa se jim je skrivil v grmovje. Nato so lov nadaljevali. Nekaj lovcov zagleda, da se nedaleč proč v grmovju nekaj rjavega premika. Misleč, da je lisica, strelja in fantek pade smrtno

zadet. Ko je prišel lovec do njega, je rekel, da ga boli roka. Nekaj trenutkov za tem pa je že izdihnil. Razumljivo je, da je ta nesreča najbolj zadela starše in nesrečnega lovca, pa tudi vse lovsko tovariše. Namesto vselega zaključka jih je doletela ta velika nesreča. Na kraj nesreče so prišli orožniki, da ugotovijo dejanski stan.

Pokojninski zavod gradi v Kranju stanovanjsko hišo

Kljub zelo živahni gradbeni delavnosti v mestu Kranju je veliko pomanjkanje družinskih stanovanj. Zlasti od lanske jeseni, ko so tudi tovarno »Semperit« zelo povečali in je bilo nameščenih v obratu mnogo novih uradniških in delavskih moči. Stanovanja so v Kranju zelo draga, tako da si jih delavci v mestu sploh ne morejo najeti, razen v podstrešju, in so primorani stanovati cela uro ali še več iz mesta. Tudi v predmestju so že stanovanja zelo draga, pa jih je tudi težko dobiti.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani je uvidel potrebo po stanovanjski hiši v Kranju. V letošnjem poletju je kupil od gospe Savnikove veliko parcelo nasproti gostilne »Beksl«, t. j. na križišču ceste Bled-Jezersko. Načrt za novo zgradbo je naredil g. svetnik inž. arh. Šubic, ki je pre-

vzel tudi vrhovno nadzorstvo, statične račune izvršuje g. inž. Stanko Dimnik, lokalno nadzorstvo pa je Pokojninski zavod poveril tehničnemu uradniku Pokojninskega zavoda g. Jungdorfer Ernestu.

Celotna stavba je razdeljena na 5 objektov, od katerih gradi g. Bricej Ivan, stavbenik iz Ljubljane tri hiše, stavbenik g. Bidovec Viktor vogalno hišo, zadnjo pa g. Belcijan, zidarski mojster iz Komende.

V kleti je dvojno stanovanje za hišnika, razen tega bodo v podkletju dvornice, skladišča in pralnice. V pritličju bo ob glavni cesti 8 lokalov s skladišči, v ostalem pa stanovanja in sicer bo v pritličju 5 dvosobnih in eno trisobno stanovanje s kopalnicami in vsemi pritliklinami. V pritličju bodo stanovanja samo ob Koblarjevi ulici. V I. nadstropju bo 8 dvosobnih stanovanj in 2 trisobni, prav tako pa tudi v drugem in tretjem nadstropju, skupno bo torej 35 družinskih stanovanj. Vsako stanovanje bo imelo kopalnico, pri večjih stanovanjih bo tudi soba za služkinjo.

Nova stavba ima zelo lepo končno lego, ki bo dajala svojim stanovanjem tudi lep razgled. Iz sob, ki bodo ležale ob glavni cesti, se bo videlo doli v Savo in na Smarjetno goro. Cestna fasada bo do prvega nadstropja obložena z naravnim kamnom, ostala fasada bo ometana z žlahtnim ometom, detajli pa bodo izdelani iz umetnega kamna. Strešna konstrukcija bo lesena in jo bo izdelal stavbenik g. Bidovec iz Kranja in g. Štebe iz Most pri Komendi.

Hišo Pokojninskega zavoda so začeli graditi v začetku oktobra in če bo vreme še vnaprej tako naklonjeno, kakor je bilo doslej, bo stavba do božiča že pod streho. Z ostalimi deli pa se bo nadaljevalo prihodnje spomlad. Stavba bo dodajena prihodnje jesen, tako da se bodo na zimo že vselele stranke. Vsi trije stavbeni podjetniki zaposlujejo sedaj pri gradnji 120 ljudi.

Čuli smo, da se za stanovanja razne stranke že sedaj zanimajo. Seveda ta stanovanja ne bodo najcenejša, ker stoji stavba na prometnem kraju in je moral Pokojninski zavod tudi parcele plačati.

Delavstvo k odpustom pri KID

ZZD vodi borbo za delavske pravice in koristi

Jesenice, 10. novembra.

Tukajšnja podružnica ZZD je sklicala za sredi ob 7 delavski sestanek svojih članov v Krekovem domu. Povabila je tudi druge somišljenike in prijatelje. Kljub delavnemu, ko je velik del članstva zaposlen, je prišlo na sestanek tako veliko delavstva, da to ni bil več članski sestanek, ampak impozanten delavski shod. Sestanka sta se udeležila tudi jeseniški župan g. Tine Markez in podžupan, član banskega sveta g. Peter Arnez.

Sestanek je bil sklican zaradi zadnjih odpustov pri KID. Odpuščenih je bilo blizu 100 delavcev po nekem ključu, ki je skrajno nesocialen in ki je prizadel zlasti delavce naše somišljenike. Napovedovali so se pa še nadaljnje redukcije in se je govorilo o vrzotolomnih številkah 300 in celo 500. Te številke so omenjali odgovorni funkcionarji KID.

Tukajšnja ZZD je takoj po prvih odpustih, ki so pokazali, da nastopa pri tem KID brez vsakega socialnega čuta, sklenila, da se zavzame za delavstvo. Najprej je intervenirala pri vodstvu obrata. Tam so ji povedali, da si ne pustijo k redukcijam nič reči, redukcije da se bodo brezobzirno izvedle. Zato ni kazalo nič drugega, kakor da se obrne na lastnika podjetja samega, g. Westna, obenem pa

na merodajne faktorje našega javnega življenja: na našega voditelja g. dr. A. Korošca, ministra dr. Kreka, ministra Cvetkovića in na bana dr. Marka Natlačenca. Takoj je sklicala organizacija tudi sredi delavski sestanek.

Delavstvo je s številno udeležbo pokazalo, kako je z redukcijami v živo zadeto. Obenem je pa s to močno udeležbo podprlo vodstvo organizacije pri nadaljnjih korakih.

Prvi je poročal g. kaplan Godina ki je bil pooblaščen, da informira merodajne faktorje o položaju, ki je nastal med delavstvom po izvršenih redukcijah. Poročevalec je podal najprej izjavo, kako gleda naše delavstvo na KID in kaj pravi na njeno postopanje. Slovensko katoliško delavstvo se čuti ves čas zapostavljeno od vodstva KID. To dokazuje številni primeri. Naše delavstvo zato apelira na lastnika podjetja gospoda Westna in na naše oblasti, da napravijo zatiranje našega delavstva enkrat konec. Redukcije naj se ustavijo. Reducirani delavci naj se spet sprejmejo nazaj v delo. Posebno pa ne moremo dopustiti, da bi pri odpustih bili prvi na vrsti člani tiste organizacije, ki so bili proti temu, da bi se delo pri KID ob nedeljah — ko opravičuje podjetje odpuste s pomanjkanjem dela!

Delavstvo je izvajanja poročevalca burno odobraval. — K besedi sta se javila nato predsednik centrale ZZD g. Preželj in tov. Gaser, ki sta opozarjala delavstvo, naj se oklene organizacije ZZD. Čim močnejša bo, tem več bo lahko dosegla.

Zborovalcem je bilo sporočeno, da je merodajen uradnik KID izjavil v ponedeljek zastopniku ZZD, da do pomladi ne bo pri KID nobenih redukcij več. To je vzelo delavstvo z zadovoljstvom na znanje. Na vsak način pa zahteva, da se prekličejo odpusti; tudi že reduciranim. Kam naj gredo sedaj na zimo ubogi tovariši?!

Med zborovanjem se je pojavil v dvorani kandidat g. dr. Albin Šmajd, katerega je delavstvo pozdravilo z vzkliki in ploskanjem. G. kandidat je podal izjavo in smernice, kako bo delal za naše delavstvo. Njegovo izpoved je vzelo delavstvo z največjim zadovoljstvom na znanje. G. kaplan Godina je vpričilo vseh zborovalcev opozoril našega kandidata na težke razmere našega delavstva pri KID in se mu zahvalil za dosedanje njegove intervencije. Naprosil ga je še za nadaljnjo pomoč.

O poteku nadaljnjih intervencij bo ZZD obveščala svoje delavstvo sproti na sestankih, ki jih bo eklicevala.

Na cesti Jeperca—Kranj že delajo

Ze večkrat smo poročali o licitacijah za modernizacijo državne ceste na Gorenjskem, ki naj bi letos in prihodnje leto bila modernizirana na odsekih Jeperca—Kranj in Kranj—Naklo. Odsek od Jeperca do Kranja je izločilo gradbeno podjetje inž. J. Dedek iz Ljubljane, odsek od Kranja do Naklega pa stavbeno podjetje Bricej iz Ljubljane. Licitacijo odseka od Jeperca do Naklega so pristojni činitelji v Belgradu že potrdili.

Začetek novembra je začelo gradbeno podjetje inž. J. Dedek s prvimi pripravami za modernizacijo ceste od Jeperca do Kranja. V smeri od Kranja so začeli meriti novo traso ceste, ki bo skoraj vsa preložena. Tako je videti količke osi ceste, ki gredo najprej bliže savskemu bregu kakor dosedanja cesta. Nova cesta bo šla kakih 100 metrov od stare v smeri proti Savi z velikim nadvozom čez gorenjsko železniško progo. Da železniški nadvoz ne bo previsok in ne bo preveč motil pokrajinske slike, saj bi morala cesta iti v visokem nasipu čez nadvoz, bo tudi železniška uprava progo v območju nadvoza poglobila. Zato nadvoz ne bo videti tako visok, kakor bo v resnici.

V nadaljevanju proti Jeperci imajo inženirji sedaj še obilo dela z natančnimi mireitvami in zakoličevanjem trase. Nekako v sredi med Kranjem in Jeperco pa je gradbeno podjetje začelo pripravljati velikansko zalogo stavbenega lesa, peska, kamena in drugega gradiva, ki bo porabljeno pri graditvi spodnjega ustraža ceste. Modernizirana cesta bo šla včasih po stari cesti, mnogokrat pa bo šla vzporedno z njo. Preložitve so potrebne zaradi tega, da bodo odpadli vsi številni večji in manjši ovinki, ki doslej to v glavnem precej ravno cesto tako kazijo. Letošnjo zimo in prihodnjo pomlad bo podjetje opravilo vsa zemeljska dela, poleti pa bodo začeli cesto betonirati in jo zabetonirali do jeseni.

Tudi dela na Gašpajskem klanecu pri Kranju lepo napredujejo. Preložitve gašpajškega klanca je bila v glavnem že zdavnaj opravljena, tako da je šel promet že delj časa po tej cesti. V oktobru so začeli cesto tlakovati s kockami in bo cesta do konca novembra popolnoma tlakovana, nakar bo izročena prometu, s čimer bo na tem odseku delo opravljeno.

Naši železničarji

Sestanek železničarjev JRZ v Logatu. V sredo zvečer, dne 9. t. m., je sklicel upravni odbor Kluba železničarjev JRZ sestanek svojih članov in prijateljev. Ker so bila tla za našo misel v Logatu vedno bolj vroča, smo iz razveseljivo častne udeležbe železničarjev na tem sestanku posneli, da so se tudi v Logatu kljub močnemu prizadevanju strojnikov razmere temeljito spremenile in to odločno v korist in interesu JRZ.

Delegata iz Ljubljane tov. predsednik Pavle Mašič in podpredsednik tov. Ponikvar Ciril sta navzočim s predložitvijo dejanskega stanja na naših železnicah, ki je vse prej ko rožnat, in s pojasnitvijo političnega stanja, poudarila pomen odločilne važnosti razpisanih volitev 11. decembra, od katerih izida narod, država in tudi železničarji pričakujejo pravičnega in uspešnega delovanja v državni upravi.

Navzoči so sprejeli podana poročila s polnim priznanjem in razumevanjem in smo prepričani, da naši ljudje ne bodo več nasledili kakršnihkoli agitacij z nasprotno smeri, nasprotno celo pričakujemo, da bodo tudi ostali, ki nas doslej niso razumeli, spregledali in se odločili tja, kamor je vsakemu Slovencu in pravemu Jugoslovancu edino še mogoče.

Pri volitvah bodo šli logaški železničarji z narodom in oddali svoje glasove s polnim zaupanjem listi predsednika vlade dr. Stojadinovića.

Članski sestanki

Zidani most. Članski sestanek poverjenstva Kluba železničarjev JRZ bo v soboto 12. t. m. ob 20. v kolodvorski restavraciji v Zidanem mostu. Zaradi dnevnega reda se pozivajo vsi člani, da se tega sestanka v kar največjem številu udeležijo. Poročajo minister dr. Krek, kandidat Bitenc in delegati upravnega odbora iz Ljubljane.

Celje. Poverjenstvo Kluba železničarjev JRZ v Celju sklicuje članski sestanek za nedeljo 13. t. m. ob 10 dopoldne po vlaku 610/518 v fantovski sobi Orlovskega doma, Smetanova ul. 4. Poročajo delegati upravnega odbora iz Ljubljane.

Jesenice. Članski sestanek poverjenstva Kluba železničarjev JRZ za Jesenice in Bistrico Bohinjsko jezero bo v nedeljo 13. t. m. dopoldne po vlaku šte. 912 v Krekovem domu. Pozivamo članstvo, da se sestanka v čim večjem številu udeležijo. Poročajo delegati upravnega odbora iz Ljubljane.

Drobne novice

Koledar

Petek, 11. novembra: Martin (Davorin), škof; Menas, mučenec.
Sobota, 12. novembra: Martin, papež, mučenec; Avrelij, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v 85. letu starosti mirno v Gospodu zaspal g. Ivan Kraker. Pokopali ga bodo danes ob pol 3 popoldne. Naj mu sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Lektor italijanske na ljubljanski univerzi. Iz Benetk nam poročajo: Lektor računa na Ca Foscari v Benetkah g. E. Gasparini pride za lektorja italijanske na ljubljansko univerzo.
— Za primarija splošne bolnišnice v Ljubljani je bil postavljen g. dr. Henrik Heferle, dosedanj asistent 7. skupine.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Nocoj ob 20. uri

Alarm na vshodu

(Errol Flynn, Kay Francis)

Sirotina mala bogatinka

(Schirley Temple)

— G. Franc Slabč, sodni starešina iz Cerknice, ki ga je pri uradnem zaslišanju njegov poduradni ustreli, si je iz nevarnega stanja hitro opomogel. Da je bilo stanje nevarno, je jasno, ker mu je krogla šla skozi prsa in pljuča, dva milimetra proč od srca. Tri dni je krvavel in se je bilo bati, da bo izkrvavel. A danes je že iz vsake nevarnosti. To bo gotovo veselilo vse njegove znanke. Mi mu moremo le čestitati in se z njim in njegovo družino veselili njegovega naglega okrevanja. V Cerknici pa se ne vrne več.

— Uprava »Naše Zvezde« prosi vse gg. poverjenike, ki jim je še preostala 1—2 št. NZ za dijake, da jo nemudoma vrnejo, ker je popolnoma pošla. Žele jo pa še vedno niti naročniki.

— Mesto zdravnik v 8. pol. skup. razpisuje splošno državno bolnišnico v Ljubljani. Kandidati morajo ustrezati pogojem po zakonu o uradnih ter biti specialisti za prsne bolezni. — Mesto zdravnik, uradniški pripravnik v III. draginskih razredu razpisuje bolnišnico za duševne bolne v Ljubljani-Studenec v skrajšanem roku 15 dni. Prosilci naj predložijo svoje prošnje, opremljene po določilih uradnega zakona, neposredno sanitetnemu oddelku ministrstva socialne politike in ljudskega zdravja v Beogradu.

2. ureditev članarine. Nato je družabni sestanek v novem prosvetnem domu. Pri dohodu vlaka ob 9.30 čakal na Duplici voz. Vabljeni vsi dosedanja člani in članice, kakor tudi novi in priseljeni tovariši in tovaršice. — Predsednik.

— Za advent priporočila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom sledeče skladbe: Adamič K.: V svitu zarje. Zbirka adventnih pesmi za mešani zbor. Part. 24 din. glasovi po 6 din. Grum A.: Adventne pesmi za mešani zbor. Part. 10 din. glasovi po 4 din. Priložnostne pesmi za mešani zbor. 20 din. Zbirka obsega tudi primerno pesem za Miklavžev večer. Foerster A.: 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor. 12 din. Cantica sacra III. del. Za moški in mešani zbor 30 din. Premrl St.: Cerkevna ljudska pesmarica za eno- in dvoglasno petje z orglami (nova izdaja). Part. 50 din. glasovi po 24 din. Cerkevni moški zbor. 40 din. Vodopivec V.: Štiri adventne pesmi za mešani zbor. 3 din (Duše željno so drhte). Štiri adventne pesmi za mešani zbor. 3 din (Človeštvo kliče o gorje). Božji spevi. Pesmi cerkvenega leta za mešani zbor. Obsega več adventnih pesmi. Zeleznik M.: Vi oblaki ga rosite. Deset pesmi za adventni čas. Part. 20 din.

— Dve hudi nesreči. Včeraj dopoldne se je pripetila na Viču, v bližini cerkve, huda nesreča. 43letni cerkovnik Martin Kenk iz Notranjih gor se je peljal s kolesom proti viški cerkvi. Ko je hotel prečkati cesto, se je znašel pred tramvajem, ki ga je podrl. Kenk je dobil nevarne poškodbe na glavi. — V Polhovem gradu je varil 33letni kovač Vinko Kavčič, uslužben pri nekem lesnem podjetju, kos železa. Varilni aparat pa je eksplodiral ter so drobci železa tresčili Kavčiču v trebuh. Kavčič je dobil skrajno nevarne poškodbe.

— Vlomi v železniška skladišča. V noči od 9. na 10. november je bilo na železniški postaji Šostanj-Topolšica vlomljeno v tovarno skladišče. Vlomilci so odnesli tri zavoje usnja (151 kilogramov) v vrednosti nad 9000 dinarjev in 50 kg vina, ki pa je deloma izteklo. Septembra meseca, in sicer v noči od 13. na 14. pa je bilo vlomljeno v skladišče žel. postaje Šmarin ob Paki. Tam so tatovi odnesli balo manufakture, 8 kg likerja in pol kg kvasa. Če bi kdo prodajal gori navedeno blago, ga takoj naznanite najbližji orožniški postaji.

— Oproščena obtožbe zaradi komunistične propagande. Pred velikim senatom sta bila obtožena mehanik Valentin Marinko iz Spodnje Zadobrove in čevljarji mojster France Kumše iz Seneberja zaradi zločinov po čl. 1 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Razprava je bila tajna. Sodišče je zaslišalo 5 prič. Občani v D. M. v Polju so podali izjavo, da sta oba obtožena poštena in lojalna državljana. Prvemu je obtožba očitala, da je bil član nelegalne organizacije, drugemu pa, da je poslal prvemu neki komunistični list.

Premiera! KINO MATICA

Telefon 21-24

Oglejte si velefilm

Sadovi zemlje

Olivia de Havilland
Georg Brent

Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

din. Ta svet je bil odkupljen, da se bo izvedla končna ureditev in razširitev Grudnovega nabrežja. Lastninska pravica je bila te dni prenesena v zemljiški knjigi na mestno občino.

1 Dar Vincencijevi konferenci. G. Izabela Petrovič, vdova sodnega svetnika, je poklonila za revne otroke trnovske župnije Vincencijevi konferenci 100 din namesto venca na grob svojega vnuka inž. Hadži Aleksandra, za kar se ji Vincencijeva konferenca iskreno zahvaljuje.

Za elegantno damo

1 Vlomilec v Gradišče razkrinkan. Včeraj smo poročali o poskusu in hitro razkrinkani vlomni tatvini v Pezdrijevo delikatesno trgovino in trafiko v Gradišču. Vlomilec, ki so ga tako naglo prijeli, se je izdal najprej za Josipa Schneiderja iz Kobiljega pri Dolnji Lendavi. Policija pa je natančno preiskovala. Njegovega popisa in njegovih prstnih odtisov v Ljubljani do sedaj niso imeli, sumljivo pa je bilo tudi to, da ni imel pri sebi prav nobenih dokumentov. Končno se je vlomilec izdal in je priznal svoje pravo ime, namreč, da je Jože Turner, doma iz Dobrovnika pri Dolnji Lendavi. Aretiran je bil že v Somboru in Osijeku, ker je vladal in kradel po Vojvodini in Sremu kar na debelo. Bil je aretiran tudi v Zagrebu, od koder pa je pobegnil v Ljubljano. Tu je zasnoval vlom v Pezdrijevo trgovino in v trafiko, ki pa se mu je ponesele samo zaradi izdajstva njegovih sokrivcev.

Gledališče

Drama, Petek, 11. nov.: Zaprt. Sobota, 12. nov.: »Potopljene svetle. Red A. Nedelja, 13. nov. ob 15: »Zlisljena ženitev, ljubezen zdravnik. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Brezov gaj. Izven.

Opera, Petek, 11. nov.: Zaprt. Sobota, 12. nov.: »Don Kihot. Premiera. Premierski abonma. Nedelja, 13. nov. ob 15: »Grofica Marica. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20: »Gejša. Izven. Znižane cene.

Dent. Leop. Smerkoli

zobna ordinacija

v soboto ves dan ne ordinira!

Prireditve in zabave

Martinove večer bo priredila frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani v nedeljo 13. t. m. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani. Na sporedu je godba, šaljivi nastopi dr. Morella in Nušičeva veseloigra »Sumljiva oseba«. Vse vstopnice so na hrbtni opremljene s tekočimi številkami in bo imelno izžrebane vstopnice dobil živo Martinovo gos. Preskrbite si vstopnice od 10 din navzdol v prodajni pisarni »Pax et bonum«.

Fantovski odsek in dekliški krožek Zgor. šiška-Koseze uprizori v nedeljo 13. t. m. v cerkveni dvorani v Dravljah ob pol 8 zvečer p. Kaz. Zakrajškovo tridejanko »Pri kapelici. K obilni udeležbi vabi odbor.

Rokodelski oder v Ljubljani bo uprizoril v nedeljo novo veseloigro »Danes boste nekaj videli. Za dobro izvedbo kakor tudi za dobro voljo in zabavo gledalcev bo poskrbel g. Janko Novak, ki je igro spisal, jo režira in v njej tudi nastopa.

Ljubljanski komorni kvartet je naše gore list. Člani: Pfeifer Leon, Stanič Fran, Šušteršič Vinko in Müller Gustav že veliko let delujejo na glasbenem polju v našem mestu. Vsi štirje so bili genci in so deloma tudi absolvirali svoje glasbene študije na ljubljanskem dr. konservatoriju. Na koncertu v ponedeljek 14. t. m. v veliki filharmonični dvorani bodo izvajali Zikov, Beethovnov in Verdiev godalni kvartet. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

Zimski plašč — suknjo ali obleko boste imeli res dobro in po okusu ako boste kupili

v novi manufakturi

Pred Senklavžem

Ljubljana - Pred Škofijo 13.

Sestanki

Fantovski odsek Trnovo ima drevi ob 8 svoj redni sestanek, na katerem bo govoril g. župnik Finžgar. Za vse članke je udeležba na tem sestanku strogo obvezna.

Bežigrasko društvo katoliških mož ima drevi svoj redni mesečni sestanek, ki bo posvečen gospodarskim zadevam Bežigrada in naše župnije. G. ravnatelj St. Sušnik bo poročal o poteku akcije za naš Prosvetni dom. Govorili bomo o stanju naših cest. Vabimo k udeležbi tudi nečlane, vse gospodarje in može Bežigrada. Sestanek bo ob pol 8 v Mavričevi dvorani nasproti kavarne Majcen. — Pred sestankom ob pol 7 bo v cerkvi ura molitve za vse moše fare. Pridite! — Predsednik.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

Maribor

m Isprememba pri Banovinski hranilnici. Predsednik upravnega odbora Banovinske hranilnice v Mariboru je postal po odhodu notarja dr. Bartola, ki je predsedoval temu zavodu 10 let, odvetnik dr. Josip Leskovar.

m Lepemu delu — lepo priznanje. Odbor za postavitev nove cerkve presv. Rešnjega Telesa je podelil krasno izdelano diplomu g. inž. arh. M. Drogeniku v znak in priznanje zaslug, katere si je pridobil pri gradnji in nadzorstvu nove cerkve. Diploma je umetniško delo profesorja Ivana Kosa. Naše čestitke!

m Uspeh odločnega nastopa! Sladkogorska tvornica lepene in papirja, ki ima svoj obrat na Muri, je bila do zadnjega časa eno najhujših gnezd nemščinstva na severni meji. Kljub 20 letom Jugoslavije so bili napisi v tovarni v nemščini, občejanje med delavstvom, mojstri in uradništvom čisto nemško. 18 let je vodil to tovarno ravnatelj — madžarski Žid, ki se v vsem tem času ni naučil niti besedice slovenski ali hrvaški ter je povsod favoriziral nemško delavstvo in nemške mojstre. Tako so nastavljeni na vseh važnejših položajih inozemci — nemške narodnosti, zaveden Slovenec pa v tovarni sploh ni imel obstanka. Povrnu se je pod tem ravnateljem vsidral med delavstvom marksizem in komunizem. Sedaj pa je posegla vmes oblast. Ravnatelj je dobil izgon, ki ga niso mogla preprečiti vsa posredovanja njegovih židovskih prijateljev v Zagrebu, našo državo mora zapustiti tudi neki mojster — inozemec; pri ostalih inozemcih pa se je sedaj pojavilo nenavadno zanimanje za slovenščino. Na vse kriplje so se začeli učiti slovenskega jezika, nemški napisi v tovarni so izginili in tu, na naši skrajni severni meji veje sedaj nov, slovenski duh! Tak uspeh ima odločen nastop!

m Duhovne vaje za fante v »Domu presv. Srca«: od 19.—23. nov.; od 3.—7. dec. in od 17. do 21. dec. Vzdrževalnina 75 din. Začetek vsakokrat prvi dan ob 6 zvečer.

m Šahovske novice. 8. kolo šahovskega prvenstva UJNZB je prineslo sledeče rezultate: Peče je premagal Voduška, Kuster Kuparja, Marvin Kariota, Reinberger Mišuro in Lukež sen. Skallaja. — Partija Lukež jun. : Geiger je bila prekinjena.

m Kje bodo sedaj umetniške razstave? Včeraj smo že poročali, da nameravajo trije znani mariborski slikarski umetniki: prof. Jirak, prof. Kos in Mušič, prirediti prihodnji mesec razstavo svojih del. V zadregi pa so sedaj zaradi razstavne dvorane. Poprej so bila take razstave po navadi v kazinskih dvorani, v katero pa se sedaj že seli »Študijska knjižnica«. Unionska dvorana bi bila zelo prikladna, pa je ne morejo dobiti, ker je prešla v last Sokola, ki jo je rezerviral za razne prireditve. Tudi tako zvana »bela dvorana« v Unionu ni več prosta. Za prirejanje umetniških razstav bo v Mariboru težko najti primeren prostor, če se ne bo takšna dvorana posebej kje zgradila.

100.000 din

je 10. t. m. zadela srečka državne razredne loterije

št. 4638

ki je bila kupljena pri bančni poslovalnici in pooblaščenici glavni kolekturi

Bezjak

Maribor, Gosposka ulica 25

m Zanimiva razprava je bila včeraj pred okrajnim sodnikom dr. Obranom v Mariboru. Suplent mariborske klasične gimnazije g. K. Kožuh je tožil primarija g. dr. M. Cerniča zaradi vsebine članka, ki je letos 21. avg. izšel v »Jutru«. Ta članek je nameraval primarij dr. Cernič objaviti najprej v »Roditeljskem listu«, ki pa objave ni sprejel. Nato je izšel članek v »Jutru«. Razprava je bila preložena na nedoločen čas ter je bil primarij dr. Cernič stavljen rok 10 dni, da predloži pismen zagovor. Za razpravo vlada veliko zanimanje zlasti med profesorji.

m Na pogojni odpust je bilo danes izpuščenih 14 kaznjencev iz mariborske moške kaznilnice. Velik del jih je iz Prekmurja, ki so sedeli večinoma zaradi tepeža in uboja.

m Matilnica zmečkala otroku nogo. Usodna nesreča se je pripetila pri posestniku Fr. Odru pri Sv. Anji v Slov. gor. Domači otroci so se igrali na skednju okrog matilnice. Večji otroci so matilnico poganzjali, 3-letni Pavelček pa je splezal na stroj. Nesreča je hotela, da je prišel z levo nogo v odprtino za vlaganje enopja. Zobovje matilnice je zgrabilo fantka za nogo ter mu jo je do kolena popolnoma zmečkalo. Nezvestnega malčka so pripeljali v mariborsko bolnišnico, kjer mu bodo morali nogo najbrž odrezati.

m »Mama, zažgal sem, idi gasite« — s temi besedami je prišel mali 4 in polletni Stanko, sin viničarja Franca Bratuše, ki upravlja nadarbinsko viničarstvo v Ivanjeli. Komaj je sinko prišel k materi, že so švigali plameni iz hleva ter je ogenj v kratkem času vse uničil. Rešili so samo živino, eno evinjo pa so morali zaklati, ker je bila preveč opečena. Kako je mali dečko prišel do vžigalca, ni bilo mogoče dognati.

Gledališče

Petek, 11. nov.: Zaprt. Sobota, 12. nov. ob 20: »Prevarac. Krstna predstava. Nedelja, 13. nov. ob 15: »Baccaccio. Ob 20: »Hudičev učence«.

TAMARA

Vrhunec hudožestvene igre!

Kino Sloga

Telefon 27-30

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri.

Ne zamudite si ogledati izredno filmsko delo, ki je prava himna lepote in vzvišene ljubezni. Najboljši francoski igralci!

Pozor! Jutri premiera!

Duhovita dunajska veseloigra

Vse za ljubezen! V glavni vlogi ROLF WANKA nepozaben iz filma PATER VOJTEH

— Spremembo rodbinskega imena v Dolinčak je dovolila banska uprava dravske banovine Ferdinandu Regancinu, rojenemu v Hrastniku in pristojnemu v obč. Zagorje ob Savi v litijemskem okraju.

— Pozivajo se rezervni artiljerijski in konjenični gospodje častniki, ki se želijo udeležiti jeknega tečaja, ki bo v času od 15. novembra t. l. do 14. marca 1939. Pouk bo dvakrat na teden. Dnevi in čas bo določen sporazumno s tečajniki. Prijave je poslati komandi mesta Ljubljane do 14. t. m. do 14. ure.

— Za Foersterjevo knjigo »Življenja modrosti« podaljšuje Delavska založba v Ljubljani subskripcijski rok do 31. decembra 1938. Cena v platno vezani knjigi 120 din, pozneje več. Lahko plačate v obrokih po 20 din.

Artin

dražje so ugodno sredstvo za čiščenje.

2 kom Din 1'50, 12 kom. Din 8'—, 60 kom. Din 27'—, Reg. S. br. 31888/38.

— Najnovejša Finžgarjeva igra, misterij Brezij »Uelišana«, ki je doživela v preteklem poletju triumfalno uprizoritev na Brezjah, je sedaj izšla v novem zvezku revije »Ljudski oder«. Poleg nje objavlja ta naša izvrstna gledališka revija še eno legendarno igro. Obe sta namenjeni proslavam osmega decembra. Za isti praznik je namenjena naposled še kompleto izdelana proslava kot primer (namesto običajnih »akademij«), ki bo gotovo tudi vzbudila zanimanje. — Za božič je nekaj novega liturgično zasnovana »Božična proslava«. Zanimivo je tudi besedilo svojevrstne duhovne spevoigre oz. oratorija po slovenskih božičnih narodnih pesmih, »Slovenski božič« (glasbena obdelava prof. Matije Tomca ba izšla v subskripciji posebej). — Zvezek obsega 40 strani drobne tiska in velja posebej 15 din. Oprema je zelo okusna. Revijo toplo priporočamo. — Uprava je v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Zvezki na ogled so brezplačno na razpolago!

— Pri zaprtju motnjah v prehavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Frans-Josefa« erenice.

— Vreme. — Jugoslavija: Oblačno in megleno vreme na severni polovici z nekaj dežja tu in tam. Vedro in toplo vreme z jutranjo megle na južni polovici. Mraz v sredini države in v južnih krajih. Najnižja toplota Plevlje —3, najvišja Šipanj +23 stopinj. — Napoved za danes: Ponovno se bo zjasnilo po vsej kraljevini; tu in tam bo še oblačno in megleno.

— V lastnem interesu vsakega bolnika, ki se želi znebiti astme (naduhe), bolezni pljuč in podobnih bolezni, je, da se okoristi a ponudbo trdke Puhmann & Co., Berlin 619, Müggelstrasse 25/25a, ki deluje že več let in brezplačno razpošilja poučno brošuro s slikami. Pazite na oglaš na str. 5.

— »Oven« terpeninovo milo je izdelek najstarejše domače tovarne mila Ignac Fock iz Kranja. Dolžnost Slovenec je, da rabijo to odlično milo.

— Kamniška podružnica Slovenske družbe ima svoje zborovanje v Komendi v nedeljo 13. nov. po 10. sv. maši v šoli. Na programu je: 1. predavanje gdc. K. Hafnerjeve: Vzgojni pomen zgodovine;

Zaradi pomanjkanja dokazov po §-u 280 k. p. sta bila oba oproščena.

— Trgovca Pangerc v drugič oproščen. Trgovca Miha Pangerc, stanujoč na Rečici pri Bledu, je bil po § 177. kaz. zak. obsojen, da je iz malomarnosti in nepravilnosti zastrupil posestnika Ivana Tavčarja, ker mu je dal namesto pravga domačega žganja octovo kislino. Tavčarju je nato postalo slabo, začel je bruhati in na odredbo zdravnika dr. de Glerie so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je pa 11. decembra lani umrl. Obtoženi Miha Pangerc je bil že 7. aprila ob obtožbe oproščen. Na priziv drž. tožila je apelacijsko sodišče sodbo razveljavilo in odredilo, da naj l. sodišče izvede še dodatne dopolnilne dokaze. Že 20. oktobra je bila pred kazenskim sodnikom-podincem okrožnega sodišča v Ljubljani prva nova razprava, ki je bila prekinjena in se je včeraj nadaljevala. Po izvedenih dopolnilnih dokazih je sodnik izrekel oprostilo sodbo.

Ljubljana

1 Dolomiti se ob lepem razgledu vidijo tudi z našega Triglava. Marsikateri turist je ob takem prizoru sklenil obiskati to zanimivo alpsko skupino. Kdor se želi podrobneje seznaniti z Dolomiti, naj se udeleži današnjega predavanja, ki bo v beli dvorani hotela Union ob 8 zvečer. G. prof. Janko Mlakar, kateri je prebrazil že vse Alpe, bo z besedo in z lepo sliko predložil najlepše kraje v okolici Cortine d'Ampezzo, povzpeli se bomo na skupino Sela in obiskali tudi Col de Lana, ki je med svetovno vojno bil najhujši ognjenik. Saj v njegovem področju počiva nad 10.000 padlih vojakov. V teh krajih se je filmal znameniti film od Trenkerja »Gore v plamenih«. Opozorjamo na predprijavo vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 7.

1 Ogled novega otroškega zavetišča v Trnovem. Včeraj popoldne si je novo zavetišče za uboge otroke v Trnovem, ki je bistveno v surovem stanju že dograjeno in pod streho, ogledal ljubljanski župan g. dr. Adlešič v spremstvu ravnatelja socialnega oddelka g. svetnika Svetle in arhitekta Spinčiča, ki vodi to stavbo, ter zastopnikov Vse zemljišče je mestni občini brezplačno darovanih zunanjih listov. Vsi so se prepričali o lepi legi in o možnosti bodočega zavetišča, ki bo dograjeno okrog meseca julija 1939 ter bo moglo sprejeti okrog 200 ljubljanskih deklic in dečkov in bo zgrajeno na najbolj moderen način. Zavetišče bo veljalo okrog 2 in pol milijona dinarjev. Imelo bo tudi obširen vrt z igrišči in gredami. Vse zemljišče je mestni občini brezplačno naroval Vincencijeva družba. Opis in sliko tega zavetišča smo priobčili že včeraj.

1 Ureditev Grudnovega nabrežja. Ljubljanska občina je od posestnice Albe Stojkovičeve roj. Koschirjeve, stanujoče Pred Prulami št. 23, kupila ob zemljišču vl. št. 5. k. o. Karlovsko predmestje, del parc. šte. 12-1 vrt v izmeri 112 m². Svet je bil kupljen po 200 din kv. meter in je mestna občina dala zanj 22.400

Občinstvo gleda z največjim navdušenjem

SNEGULČICA

in sedem kratov

Predstave ob 16, 19 in 21

Wall Disneyevo

filmsko umetnino po pravljici bratov Grimm

Predstave ob 16, 19 in 21 KINO UNION Tel. 22-21

Plačilo blaga iz sudetsko-nemških krajev

Narodna banka je izdala naslednjo okrožnico: Vse blago, ki se uvaža iz sudetskonemških krajev in drugih teritorijev, katere je Češkoslovaška odstopila Nemčiji po poslih, ki so bili zaključeni po 10. oktobru 1938, se morajo plačati v kliringu z Nemčijo. Kot dokaz, da je blago uvoženo iz teh krajev, bo služilo potrdilo o izvoru blaga, ki ga izdajo pooblaščen nemški organi, faktura pa se mora vsekakor glasniti na marke.

Za plačilo blaga se morajo nabavljati kakor v prometu z Nemčijo na borzi klirinški čeki na reichsmarke, vplačila pa vršiti na zbirni račun

Nove tvornice naprave v Šabcu

V torek, dne 8. novembra 1938 je predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović pustil v obrat nove tvornice tvrdke Zorka v Šabcu. Nova tvornica ima za sedaj inštalacije za izdelovanje modre galice, žveplene kisline in oleuma. Letna kapaciteta proizvodnje modre galice znaša 120 vag. in ravno toliko oleuma. V nove tvornice je investiran okoli 90 milij. dinarjev. (Op. uredništva: Po računskem zaključku za 1937. so znašale investicije v stroje, naprave in nepremičnine 41.55 milij. din.)

Z dosedanjimi napravami pa produkcijski program Zorka še ni končan. Podjetje namerava v prihodnjih petih letih zgraditi še nove naprave za proizvodnjo cinka, kar je v zvezi s Trepče. Trepča je, kot znano, zadnje čase tudi finančno udeležena pri Zorki, v katere upravi se nahajajo tudi zastopniki Trepče.

Zorka sama je bila osnovana leta 1920 ter je prevzela neke tvornice naprave budimpeštanske tvrdke Clotilde v Subotici. Njena glavna znaša 15.0 milij. din, bilanca vsota za 1937 117.6 milij. din, brutto donos 18.5, čisti dobiček 2.0 milij. din, dividenda 6%. Pri njej je udeležen češki kapital (Aussiger chemische in Zivnostenska banka), angleški in jugoslovanski kapital. Predsednik uprave sveta je g. Ivan Hribar iz Ljubljane.

Poštna hranilnica v oktobru

Število čekovnih računov je pri poštini hranilnici v oktobru naraslo za 51 na 24.975, istočasno pa so se povečale tudi čekovne vloge za 146.2 milij. din in so se tako povečale skoraj na stanje dne 31. avgusta 1938, torej pred krizo. V septembru so se namreč čekovne vloge zmanjšale zaradi potreb denarnih zavodov in gospodarstva za 179.7 milij. din.

Gibanje naložb pri čekovnih računih pri posameznih podružnicah nam kaže naslednja tabela (v milij. din):

	31. avg. 1938	30. sept. 1938	31. okt. 1938
Belgrad	777.26	704.45	733.0
Zagreb	419.55	348.04	407.9
Ljubljana	284.1	211.1	253.6
Sarajevo	175.54	169.35	168.9
Skopje	73.8	69.5	70.5
Podgorica	27.55	26.7	37.05
Sušak	8.1	6.54	11.0
Skupno	1.715.46	1.535.7	1.681.9

Iz tega pregleda je razvidno, da so čekovne vloge najbolj padle pri zagrebiški in ljubljanski podružnici v teku meseca septembra, v oktobru

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

VRELEC SREČE

ALOJZIJ PLANINŠEK - LJUBLJANA

BEETHOVNOVA 14

obveščam cenjene igralce, da so bili izžrebani dne 10. novembra 1938 v II. razr. 37. kola sledeči dobitki:

300.000 din št. 26547.	
100.000 din št. 4638.	
80.000 din št. 83553.	
50.000 din št. 51322.	
30.000 din št. 52893.	
25.000 din št. 59522.	
10.000 din št. 14714, 66616, 83329, 87506, 98479.	
6.000 din št. 5899, 19397, 23625, 26800, 37724, 57247, 67141, 84424, 84723, 97092.	
3.000 din št. 3151, 4369, 12191, 15686, 27779, 28750, 29065, 30010, 31529, 56977, 58039, 62327, 69176, 78067, 78643, 83116, 84947, 91023, 94005, 99026.	
1.000 din št. 406, 3519, 5726, 9851, 10638, 14063, 16405, 19684, 20923, 36012, 36524, 38643, 43163, 48925, 50471, 51302, 56440, 56564, 57223, 59397, 66833, 74982, 80260, 87052, 87533, 91204, 91953, 97173, 97261.	

Nadalje je bilo izžrebanih še 1430 dobitkov po 600 din. — Dobitke izplačamo takoj.

KULTURNI OBZORNIK

Vinko Möderndorfer: Slovenska vas na Dolenjskem

Slike izvršil Franjo Stiplovšek. V Ljubljani 1938. (Samozaložba.) Strani 176. Marljivi zbiratelj slovenskega, zlasti koroškega, narodopisnega gradiva (Časopis za zgodovino in narodopisje, Mladika itd.) je podal v pričujočem delu primer študija naše vasi. O kmetu in zemlji sicer zadnje čase mnogo govorijo in pišejo, pri vsem tem pa ta naš osnovni stan vse bolj propada, pred čemer ga nikaki začasni obliži ne morejo rešiti. Sedaj, ko imamo že dovolj napisane o duhovnih vrednotah naše vasi in kmečkega stanu, je skrajni čas, da se lotimo ohranjanja teh vrednot z gospodarsko krepitvijo naše vasi. Mimo romantičnega poveljevanja je treba pogledati v oči dejstvom, ki so temelj našega narodnega življenja!

V svojem delu, napisanem že pred petimi leti, se je pisatelj omejil na obično št. Jurij pod Kumom. V prvem delu podaja krajevne in zgodovinske zapise o žolstvu, občinski upravi, zlasti pa o zemljiških razmerah ter ledinska imena. Drugo poglavje govori o »posebnostih in značajih našega kmeta«, ki so mu zavest posesti, iz nje izvirajoča varčnost in marljivost; omenja odnos do prehrane, živine, prirodnih pojavov itd. V dokaz trditve, da je kmet bil skozi stoletja ukažljen, pa so mu namesto izobrazbe vsiljevali »nepriradno nauke«, navaja pisatelj zbirko ljudskih verovanj. Iz teh si razlaga materializem kmeta, ki mu stoletja nihče ni pomagal iz bede, pa se je zato držal poganskega izročila, ki mu ga nihče ni nadomestil z izobrazbo. Tretje poglavje razgrinja

»B« nemške obračunske blagajne pri Narodni banki. Za ta vplačila se imajo po bankah porabljati sezname, ki so v rabi za plačilni promet z Nemčijo. Blago, ki je bilo uvoženo iz omenjenih krajev do 10. oktobra 1938, se mora od nadaljnjih navodil plačati v kliringu s Češkoslovaško v smislu prejšnjih navodil in cirkularjev tako, da pooblaščen denarni zavodi pišejo posebne sezname, na katerih bodo v zgornjem desnem oglu postavili vidne oznake »Sc«. Samo po sebi se razume, da se imajo v te svrhe izpolnjevati sezname za vplačila, ki so v rabi v češkoslovaškem kliringu.

pa so se naložbe na čekovnih računih ravno pri teh dveh podružnicah najbolj povečale, niso pa dosegle stanja pred krizo. Pač pa izkazuje Belgrad, Podgorica in Sušak višje stanje čekovnih vlog na koncu oktobra kot na koncu meseca avgusta.

V hranilnem prometu se je sicer število izdanih knjižic povečalo od 519.304 na 522.082, hranilne vloge pa so narasle za 2.6 na 1.192.9 milij. (v teku meseca septembra so se hranilne vloge zmanjšale za 128.1 od 1.318.4 na 1.190.3 milij. din). Iz tega vidimo, da so se vloge v Pošto hranilnico vračale v oktobru počasneje kot v druge denarne zavode.

Devizna zakonodaja

Ko je pred nedavnim izšlo navodilo finančnega ministrstva, po katerem je smatrati devizne okrožnice ter navodila in tolmačenja Narodne banke za obvezna, se je pojavila želja, da bi devizni cirkularji Narodne banke bili tudi objavljeni in tako pristopni tudi vsem interesentom, kar je razumljivo. Sedaj je Narodna banka začela objavljati svoje devizne okrožnice v »Službenih novicah« in št. 237 »Službenih novic« z dne 9. novembra že prinaša cirkularje št. 67, 69, 70 in 75, o katerih smo že poročali. Predlagali bi, da se ti cirkularji tiskajo v prilogi »Službenih novic«, kjer izhajajo tudi drugi zakoni in uredbe.

Domače novice

Zvišanje cen premoga v savski banovini. Ze dalj časa se trajala pogajanja med rudarji in podjetniki v savski banovini. Pogajanja so bila v soboto, dne 5. novembra uspešno zaključena ter je bila podpisana tozadevna pogodba. Na osnovi te pogodbe se povečajo mezde rudarjev v savski banovini, nadalje so dobili rudarji posebne ugodnosti ter je bila sklenjena tudi kolektivna pogodba. Zaradi tega so sedaj premogovniki savske banovine sklenili zvišati cene premoga za približno 10—12%.

Pomanjkanje bencinske mešanice. Iz trgovskih in avtomobilskih krogov smo prejeli obvestila, da so zaloge bencinske mešanice na bencinskih črpalkah skoraj popolnoma izčrpane, in kakor čujemo, obratuje v neomejenem obsegu samo še črpalka tvrdke Gorec. Ko smo se za vzrok tega informirali, smo zvedeli, da je to prišlo zaradi tega, ker niso dobile rafinerije bencina zadostnih količin špirta od prodajne centrale tvornice špirta. Na drugi strani čujemo tudi, da trgovini s špiritom primanjkuje blaga. Zaradi tega tudi ni mogoče proizvajati predpisane bencinske mešanice, ki mora biti v rabi. Ker pa so na poti štiri cisterne bencinske mešanice, je pričakovati, da bodo zaloge pri bencinskih črpalkah kmalu napolnjene.

Licitacije: Dne 16. novembra bo pri štabu komande vojašnice Viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja v Ljubljani licitacija za oddajo raznih zidarskih in krovskih del. — Dne 15. novembra bo v pisarni inženjerije dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za napravo žične ograje. — Dne 21. novembra bo pri tehniški komisiji št. 1 na Vrhniki licitacija za dobavo raznega električnega materiala. — Dne 13. decembra bo pri Upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo amoniakovega solitra; dne 15. dec. 100.000 kilogramov žvepla; dne 16. dec. 10.000 kg bitumena; 19. dec. 2500 kg gutaperče in dne 20. decembra 150.000 kg parafina.

Prodaja: Dne 15. novembra bo pri Glavni carinarnici v Ljubljani licitacija za prodajo radioaparator, barv, plutovine, železne robe, dekorativnih artiklov, bombažne tkanine, saharina in igralnih kart.

Inozemske novice

Ohtek bankovcev na Poljskem je od 20. do 31. oktobra narasel za 83.9 na 1.475 milij. zlotov, ker je v zvezi z velikim povečanjem posojil. Isto časa so tudi padle naložbe na žiru pri »Bank Polskic«.

Brezposelnost v Češkoslovaški. Po enomesečnem presledku je začela zopet izhajati statistika delavnega trga v Češkoslovaški. Iz te je razvidno, da je bilo na koncu oktobra 1938 v vsej Češkoslovaški (seveda okrnjeni) 76.900 brezposelnih, od tega na Češkem 42.971, na Moravskem in v Šleziji 17.405, na Slovaškem 14.659 in v karpatski Rusiji 1.749. Ta statistika je delno nepopolna in

se tudi ne more primerjati s prejšnjimi številkami. Na Češkem je brezposelnost narasla, ker je prišlo mnogo beguncev s sudetskonemškega ozemlja.

Konskripcija inozemskih vrednot na Poljskem. Poljska je, kakor znano, zelo dolgo časa imela valuto, ki je bila razmeroma dobro fundirana in vezana z zlatom. Leta 1936 je bil dne 27. aprila prepovedan izvoz zlata, sedaj je devizna kontrola razširjena tako, da morajo vsi poljski državljani prijaviti svoje zlate in premoženjske vrednote, ki se nahajajo v inozemstvu. Vse te vrednote morajo prijaviti in ponuditi v nakup. Končno je prepovedan izvoz vrednostnih papirjev, obresti itd. Za ves promet in obveznosti v inozemskih plačilnih sredstvih so merodajni valutni in devizni tečaj varšavske borze ali pa oni tečaj, katerega določi Poljska banka.

Cenitev proizvodnje sladkorja. Po drugi cenitvi tvrdke F. O. Licht v Magdeburgu je znašala produkcija sladkorja v naši državi v kampanji 1938—1939 95.000 ton, dočim je znašala v kampanji 1937—1938 samo 87.000 ton. Vso evropsko produkcijo ceni Licht na 89.517.000 ton (1937-38 9.675.000 ton).

Izboljšanje v ameriški težki industriji. Od septembra na oktober se je produkcija surovega železa v severnoameriških Zedinjenih državah povečala od 1.68 na 2.05 milij. ton od septembra na oktober 1938. Oktobra 1938 je obratovalo 115 visokih peči, septembra pa samo 96. Seveda pa produkcija še zaostaja za lansko rekordno višino, ko je znašala v avgustu 3.6 milij. ton in je bilo v obratu 195 visokih peči.

Češka krona in pengó v zasedenih ozemljih. Madžarske oblasti so določile razmerja med češko krono in madžarskim pengó na: 1 pengó je 7 čeških kron in obratno 1 češka krona je 14.28 madžarskih dinarjev. — Zamenjava čeških bankovcev za 100, 50 in 20 kron bo trajala samo do 19. novembra. Po tem terminu češka krona ne bo več plačilno sredstvo v ozemlju, ki so ga zasedli Madžari.

Borza

Dne 10. novembra 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal anglejski funt nespremenjen na 237.20—238.80.

Nemški čeki so stabilni na vseh naših borzah na 14.20—14.40.

Grški boni so beležili v Zagrebu 35.22—35.92, v Belgradu 35.65—36.35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 6.794.190, v Belgradu 8.330.000 din. V efekatih izkazuje Belgrad prometa 1.468.000 din.

Ljubljana — tečaj s primom: Amsterdam 100 hol. godl. 2390.66—2405.26
Berlin 100 mark 1760.02—1773.90
Bruselj 100 belg 743.20—748.26
Curih 100 frankov 996.45—1003.52
London 1 funt 208.63—211.68
Newyork 100 dolarjev 4364.75—4401.07
Pariz 100 frankov 116.54—117.98
Praga 100 kron 150.93—152.04
Trst 100 lir 230.45—233.53
Curih: Belgrad 10, Pariz 11.725, London 20.96, Newyork 441.50, Bruselj 74.60, Milan 23.20, Amsterdam 239.80, Berlin 176.75, Stockholm 107.95, Oslo 105.325, Kopenhagen 93.575, Praga 15.15, Varšava 82.87, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.24, Buenos Aires 104.75.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Drž. papirji: 7% inv. pos. 98—100, agrarji 59—61, vojna škoda promptna 477—478, begl. obv. 90—91, dalm. agrarji 89.50—90.50, 8% Bler. pos. 98.50—99.50, 7% Bler. pos. 91.50—92.50, 7% pos. DHB 100—102, 7% stab. pos. 98—99. — Delnice: Nar. banka 7.350—7.400, Trboveljska 185 do 200.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 98.50 do 99.50, agrarji 59—61, vojna škoda promptna 474 do 475 (473), begl. obv. 90—91, dalm. agrarji 89.50 do 90.50, 8% Bler. pos. 98—98.50, 7% Bler. pos. 91.12—91.50 (91.12), 7% pos. DHB 100 den., 7% stab. pos. 97—98.50. — Delnice: Narodna banka 7.350 den., Priv. agr. banka 222—226, Trboveljska 180 den., Gutmann 50—60, Isis 20 den., Osj. sladk. tov. 100 bl., Osješka livarna 160 den., Jadranska plova 350 den.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 99.25 den., agrarji 60—61.50, vojna škoda promptna 474.75 do

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG

Gajevas ZAGREB Ilca 15

sporoča neobvezno, da so bili pri žrebanju II. razr. 37. kola drž. razredne loterije dne 10. novembra 1938 izžrebani sledeči dobitki:

300.000 din št. 26547.	
100.000 din št. 4638.	
80.000 din št. 83553.	
50.000 din št. 51322.	
30.000 din št. 52893.	
25.000 din št. 59522.	
10.000 din št. 14714, 66616, 83329, 87506, 98479.	
6.000 din št. 5899, 19397, 23625, 26800, 37724, 57247, 67141, 84424, 84723, 97092.	
3.000 din št. 3151, 4369, 12191, 15686, 27779, 28750, 29065, 30010, 31529, 56977, 58039, 62327, 69176, 78067, 78643, 83116, 84947, 91023, 94005, 99026.	
1.000 din št. 406, 3519, 5726, 9851, 10638, 14063, 16405, 19684, 20923, 36012, 36524, 38643, 43163, 48925, 50471, 51302, 56440, 56564, 57223, 59397, 66833, 74982, 80260, 87052, 87533, 91204, 91953, 97173, 97261.	

Nadalje je bilo izžrebano še 1430 dobitkov po 600.—. Naslednje žrebanje III. razr. 37. kola bo 9. dec. 1938.

475 (475, 474.75), begl. obv. 90.25—90.50 (90.50), dalm. agrarji. 90—90.25 (90), 4% sev. agrarji 59 den., 8% Bler. pos. 97.50—98.50, 7% Bler. pos. 91 do 91.50 (91.25), 7% pos. DHB 100—103 — Delnice: Nar. banka 7.400 den., Priv. agrarna banka 227 den.

Žitni trg

Novi Sad. Rž: bač. nova 72 kg 2% 137.50 do 140; — ječmen: bač., srem. 64—65 kg 148—150; — koruza: bač. sušena parit Vršac 96—97, bač. sušena parit Indija 97—98; — moka: bač., ban og. ogg 242.50—252.50, 222.50—232.50, 202.50 do 212.50, 182.50—192.50, 152.50—182.50, 115—120, 110—112.50; srem., slav.: og. ogg 237.50—247.50, 217.50—227.50, 197.50—207.50, 177.50—187.50, 147.50 do 157.50, 115—120, 110—112.50. — Tendence mirna. — Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Redni mesečni sejem v Novem mestu 7. novembra. Na sejem je bilo prignanih 210 volov, 125 krav, 25 juncev, 41 telic, 635 svinj in 469 prašičev. Prodanih je bilo 25 volov, 9 krav, 6 juncev, 7 telic ter 540 prašičev razne starosti. Cena pri mladih pujskih je bila v znaku naraščanja, pri goveji živini pa v znaku nazadovanja. Pitanih volov naj sejmju ni bilo. Prašičev so prodajali 100—180 din v starosti 8—12 tednov, pršutarji 6—7.50 din, lepi špeharji tudi po 8.50 din. Goveja živina se je plačevala 2.60—5 din za kg žive teže.

Tržne cene na sejmju v Zagorju ob Savi dne 3. novembra: Voli 4—5.50, telice 4—5, klavne krave 2.50—3 din za kg žive teže. Krave za plem po 2000 din za glavo.

Cena živini in kmetijskim pridelkom v Dravogradu dne 6. novembra: Voli I. 5, II. 4.50, III. 4; telice I. 5, II. 4.50, III. 4; krave I. 4, II. 3.50, III. 3; teleta I. 6.50, II. 5 din za 1 kg žive teže. Prašiči špeharji 12, pršutarji 10 din za 1 kg zaklane teže. — Goveje meso I. 10—12, II. 9—11, III. 8—10, svinjina 15, slanina 16, svinjska mast 18, čisti med 18, neoprana volna 16, oprana volna 30, surove kože goveje 8, telečje 10, svinjske 7 din za 1 kg. — Pšenica 180, ječmen 125, rž 150, oves 125, koruza 160, fižol 300, krompir 70, seno 40, slama 20; jabolka I. 300, II. 250, III. 175, češnje suhe 600—1000; moka pšenična 325, koruzna 175 din za 100 kg.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehalo na astmi, katarju, na pljučih, zastarelem kašlju, zasluženju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa dostej niso našli zdravlja. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmana. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano z Din 2-) s točnim naslovom na:

PUHLMANN & Co., BERLIN 615, Müggelstrasse 25-25-a

Oglas reg. od ministrstva socialne politike, sanitarne oddelneje S. br. 2416 od 12. XII. 1933.

stava in opazoval vse strani njegovega žitja. Morda bo koga motilo tu in tam pisateljevo gledanje s svetovnega nazora, »ki po njem vidim gonilno moč družbenega življenja v spreminjanju gospodarskih osnov ljudstva« (kar sam izjavlja v Uvodu), toda zato naj ne prezre dejstev, ki je o njih želeli, da bi vzbudila čim več delavcev za odpravo slovenske bede in širila spoznanje, da je treba pri tem delu — prav do korenin. — k.

Studi - Goriziani

Duhovno-kulturni problemi Julijske krajine so vedno bolj mar poklicnim možem. Znano je, da smatra fašizem baš primorsko deželo za kulturni most med italijanskim in slovenskim narodom. Izjave poedinih politikov, ki to misel potrjujejo, so znane; tvorijo se tudi celice, ki naj izžarevajo medsebojne kulturne odnose; koliko zaslug imajo nekateri znani italijanski slavisti (zlasti Urbani, Calvi, Salvini, Cronia) za medsebojno spoznavanje obeh sosednih narodov, je tudi znano. Vsi pa čutimo, kako potrebno je utrjevanje medsebojnih kulturnih zvez in poznavanja — za obojestransko pravilno ocenjevanje tudi na političnem in gospodarskem polju.

Prestolnici Julijske krajine, Trst in Gorica, sta v zadnjem času dobili vsaka vsaka svoj kulturni center, ki naj obenem da deželi tudi kulturno-narodnostni žig. Trst izpolnjuje univerzo, katere politično-pravna fakulteta se bo predvsem bavila s poznavanjem bližnjega Balkana; Gorica pa v malo manjši meri »Goriški študijski center« (II. centro dei studi Goriziani), ki bo preiskoval zgodovinsko prošlost in sedanje lice Soške krajine. Ta krožek za goriške studije je pretekli mesec prišel delovati pod vodstvom prof. Venezie in vodje državne knjižnice dr. Simonatija. Prva in glavna njegova naloga je oživiti časopis »Studi Goriziani« (Goriški studiji), ki je odgovarjal naši »Carniolici« ali »Izvestjem muz. društva« in po-

dobnim. Revija, ki je utrdila sloves goriških znanstvenikov, je pričela izhajati leta 1923 na pobudo prof. Battistija. Izšlo je v presledkih, navadno letno po en zvezek, do I. 1934, deset zvezkov. Izdajalo ga je navadno vodstvo goriške licejske, sedaj državne knjižnice. V časopisu je bil odlični doprinos slovenskih goriških znanstvenikov. Tu je treba predvsem omeniti dr. Tumo v II. zvezku, kjer je izšel obširen latinsko-slovenski botanični slovar. Kenda se je v vsakem zvezku oglašal z vremenoslovskimi podatki. Poseben žig kot zgodovinska revija so »Studi Goriziani« dobili s temeljitimi članki Miroslava Premroua iz spisov tajnega vatikanskega arhiva.

Med drugimi sodelavci omenjam predvsem semeniškega knjižničarja prof. Spessota z obširno študijo (v III. zv.) o jezuitih v Gorici; posebej pa je bil mnogo doprinesel s članki in slovarčkom furlanskega jezika. Trajno izvirno vrednost imajo tudi Comelovi geopedološki članki o goriško-briških, trnovskih in obsoških tleh. Je še dolga vrsta drugih člankov, ki so revijo predstavili v lepi lokalnoznanstveni luči brez sleherne politične osti.

Škoda, da so zamrli »Studi Goriziani« sredi najlepšega vzpona, ko so v složenem sodelovanju brez razlike narodnosti zbirali vse goriške kulturne delavce in so risali primorsko zemljo in ljudi ne poniž

Življenje in delo Kemala Atatürka

Prenovitelj države

Mustafa Kemal je bil rojen v Solunu l. 1879. Njegov oče Ali Raza, ki je bil carinik, je prišel iz Anatolije. V šoli je takoj pokazal velike zmožnosti, toda bil je vedno vase zaprt in je odbijal osebna prijateljstva. Iste poteze značaja je kazal tudi na vojaški akademiji, kjer se je posvetil računskemu uku, v katerem je dosegel tako lepe uspehe, da so mu dali ime Kemala, to je »izvrstnega«. Ko je bil star šele 15 let, je l. 1894. v Damasku ustanovil tajno zvezo »Vatan« (domovina), kasneje pa v Solunu, kamor se je vrnil, podružnico iste tajne organizacije. Gibal se je izključno v vrstah revolucionarnih »Mladoturkov«.

Osoboditelj

Kot generalštabni stotnik je bil l. 1908. med tistimi voditelji Mladoturkov, ki so pod vodstvom Enver paše prisilili sultana Abdul Hamida, da je dovolil ustavo in potem odstopil. Za časa balkanskih vojn je bil Mustafa Kemal v generalnem štabu poveljnika turške dardanelske armade Fekri paše, ki se je borila proti 4. bolgarski armadi. Od l. 1913. do 1915. je bil turški vojaški odposlanec v Sofiji, kamor je tega tedaj že znanega moža, ki se ga vse bala, turška vlada poslala s posebnim namenom — da bi ga namreč odstranila. Ko je izbruhnila svetovna vojna, se je boril na dardanelskem bojišču. Bil je poveljnik tiste skupine, ki je pri Galipoliju Angleže pognala v morje. Takoj nato je postal poveljnik Djarbekirja, l. 1917. pa poveljnik druge kavkaške armade. Kasneje je bil dodeljen generalu Falkenhaynu kot poveljnik Jildirske armade. Ker so ga hoteli prisiliti, da se udeleži napada na šueški prekop, se je temu uprnil in je svoje poveljstvo tudi odložil. Ko je s tem dosegel, da se je načrte opustili, se je Mustafa Kemal zopet vrnil v aktivno službo ter se udeležil vseh bojev v Palestini, kjer je tudi od maršala Liman paše prevzel vrhovno poveljstvo nad vso palestinsko armado.

Vojak

Njemu je pripadala dolžnost, da bi moral na osnovi premirja zbrati vojni material in ga izročiti zmagovalcem, toda Kemal tega ni storil, marveč se je s svojimi četami umaknil v osrčje Anatolije, kjer je v najkrajšem času dvignil močno ljudsko gibanje proti zavezniškim državam. L. 1919. je bil že tako drzen, da je v Erzerunu sklical narodno skupščino, ki je izvolila narodno vlado. Nova vlada je v oktobru 1919 prekinila vse zveze s Carigradom in se je v decembru preselila v Ankaru v Anatolijo. V marcu 1920 so Angleži zasedli Carigrad. Takrat je Kemal dvignil svoj glas in v proglasu na narod pozval slehernega, naj gre v borbo za svobodo. V marcu 1920 je šlo posebno Kemalovo odposlanstvo v Moskvo, kjer je s sovjetsko Rusijo sklenilo prijateljsko pogodbo med obema državama. S tem je bila dana osnova za nadaljnje Kemalove zmage. V mirovni pogodbi, podpisani v Sevresu pri Parizu, so dobili Grki nalog, naj porazijo kemaliste in zasedejo Smirno. Kemali je bil sprejel. Boriti se je moral na treh bojiščih, proti Armencem, proti Francozom v Siriji in proti Grkom. Z geslom: Vojaki, vaš cilj je Sredozemsko morje! se je pognal v boj, ki se je končal s popolno zmago. Junija 1921 je Kemal postal vrhovni poveljnik vse oborožene sile z diktatorskimi pooblastili. Kmalu nato je Grke še enkrat potolkel. V zahvalo za tako velike zasluge ga je skupščina v Ankari imenovala Ghazi, to je »Zmagovitelj«. Ko je še Angleže vrgel iz Bruse, je bila zmaga skoraj popolna. Turki so zopet stali na obali Sredozemskega morja. Treba je bilo pognati samo še Grke, kar se je zgodilo v strašni bitki pri Enski Šehirju. Kmalu so bile podpisane nove mirovne pogodbe (Lausanne), ki so turško zmago tudi pravno potrdile. V oktobru 1923 je bila Turčija proglašena za republiko in Ghazi Kemal je bil izvoljen za prvega predsednika.

V dveh dneh iz Egipta v Avstralijo

Trije angleški bombniki tipa Vickers-Wellesley so se iz Ismailije v Egiptu odpravili na dolgo pot v Avstralijo do pristanišča Port Darwin. Razdaljo, ki znaša 11.500 km, so premagali v 48 urah (239

Z neverjetno silo se je Kemal vrgel na delo, da državo, ki ji je dal skoraj stare meje in svobodo, notranje preuredi in napravi življenja zmožno. Iz Turčije je hotel napraviti moderno državo v polnem pomenu te besede. Red se je vrnil v najstrožji disciplini. Železnice so gradili, ceste so gradili, tovarne so vstajale kar čez noč, prosveta se je širila z bliskovito naglico. Prekucnil je stare turške navade, prepovedal mnogoženstvo, prepovedal hareme, prepovedal nošnje fesov moškim, ženskam pa nošnje pajčolanov, uvedel je latinsko pisavo in vse Turke do 40. leta starosti prisilil, da so se je morali naučiti. Uvedel je tudi družinska imena. Narodna skupščina mu je v priznanje za edinstvene zasluge, ki jih je imel za obnovo turške države in za ustanovitev Turčije kot spoštovane velesile, priznala družinsko ime »Ataturk«, to je oče Turkov. S posebnim zakonom so bila odpravljena vsa druga imena in vsi naslovi.

Velike uspehe je dosegel v zunanji politiki. Njegova zamisel je bil četverni pakt, ki ga je Turčija sklenila s Perzijo, Irakom in Afganistanom. Njegova zasluga je, da je Turčija dobila zopet v lastne roke dardanelske ožine, da je vstopila v Balkansko zvezo in navezala posebno prijateljske stike z Jugoslavijo, njegova osebna zasluga je, da je pravočasno razveljavila zvezo s sovjetsko Rusijo ter se naslonil na angleško velesilo.

Kdo bo naslednik

Na Vzhodu obstoji pregovor, ki pravi: »Vladarjevo smrt je treba držati tajno tako dolgo, da drugi oblasti ni trdno prijel v roke.«

Ce se je turška vlada odločila, da je objavila bolezen predsednika Atatürka — o kateri je »Slovenec« že pred dvema mesecema obširno poročal —, je s tem dovolj jasno povedano, da je bolezen smrtonosna in da so se odgovorni morje verjetno tudi že zedinili na osebo, ki bo Kemal Atatürku sledila na vladarskem mestu. Po ustavi pripada naloga izvoliti predsednika republike narodni skupščini v Ankari. Toda kdor pozna Turčijo, bo razumel, da bo takrat, ko se bo mogla sestati, že vse urejeno in da bo volitev samo še zunanja formalnost. Torej kdo bo novi predsednik? Ker odgovorni ljudje, v prvi vrsti poveljniki vojske, o tem molčijo, je zaenkrat mogoče samo ugibanje. Imenovalo se je ime generala Izmet Inonija. Pred dvema letoma, ko ga je Atatürk še rad imel, je bil brez dvoma on tudi njegov naslednik. Izmet je velik vojskovodja in odlični diplomat ter skozi 20 let najožji sodelavec Atatürkov. Sedaj je Izmet bolehen in ni verjetno, da bi ga poiskali, ko je pri Atatürku zaradi ruske politike padel v nemilost. Imenovalo se je tudi ime sedanjega predsednika vlade Džefal Bajarja. Toda on je civilist in njegov prihod na oblast je brez borbe in povsejan z rožicami buržujskega življenja. Turkom to ne ugaja. V ospredju stoji ime sedanjega turškega poslanika v Londonu Fetih Beja. On je bil vojak, boril se je ob strani Atatürka, je silno načiten in zelo visoko izobražen, poleg tega pa spreten diplomat, najboljši, kar jih Turki imajo. Ne samo v interesu Turčije, ampak v interesu vse južnovzhodne Evrope bi bilo, da najdejo dobrega naslednika. Drugače se lahko zgodi, da izgubi Turčija pomen velesile in da se razprši v nič 15 letno revolucionarno snovanje Atatürka.

Tolovaj, ki je pomilostil samega sebe

Kriminalni muzej v Washingtonu hrani v svoji bogati zbirki zanimiv dokument zločinca iznajdljivosti in spretnosti. Je to pomilostilna listina, na podlagi katere je bil znani ponarejevalec listin J. H. Stoddard, ki je bil obsojen na dolga leta zapora, pomilostljen in izpuščen iz zaporov. Listina pa ni pristna, ampak ponarejena in spretni ponarejevalec se je poslužil istega sredstva, ki ga je pripeljal v zapore, da se je zaporov rešil.

V svoji dobi je bil Stoddard eden najspretnjših ponarejevalcev čekov in drugih vrednostnih listin. Čeke je znal ponarejati tako dovršeno, da jih niti lastniki čekovnih računov niso mogli ločiti od pristnih. S takimi čeki je iz banke neke zvezne ameriške države izabil veliko vsoto denarja. Po vsaki večji ponaredbi, ki mu je prinesla znatnejšo vsoto denarnih sredstev, je vedno iz vročega mesta izginil. Zato mu oblast dolgo ni mogla priti na sled in je nemoteno opravljal svoj posel, pri tem pa seveda pošlene poslovne ljudi oškodoval za težke vsote. Pri zadnjem takem dejanju pa ga je doletela smola, in sicer je to bila — ženska. V hotelu, v katerem je stanoval, je opazil čedno strežnico, s katero se je na vsak način hotel seznaniti in navezati stike z njo, preden zapusti mesto in gre v drug kraj poizkušat svojo srečo. Na večer, ko se je prvič sestal z njo, je padel policiji v roke.

Bil je obsojen in javnost si je že oddahnila, da bo poslovni promet svet varen, ker se ne bodo v prav najbolj kritičnih trenutkih na trgu pojavljale ponarejene listine. Stoddard je bil v zaporu, kjer pa mu žilica ni dala miru, da ne bi neprestano premišljeval, kako bi se izmazal na svobodno sonce. Vedel pa je, da z normalnimi sredstvi nikdar ne bo prišel iz zaporov. Ker je bil spreten in dovtopen za marsikako natančnejše delo, so ga uporabljali v pisarni jetnišnice. Tu mu je nekega

K atentatu na tajnika nemškega poslaništva v Parizu

Bivši tajnik nemškega poslaništva v Parizu v. Rath.

Atentatorja peljejo po zaslišanju iz pariške policijske prefekture v zapore.

Pretekli ponedeljek dopoldne je v Parizu neki neznanec prosil za sprejem pri enem izmed taj-

nikov tamonjšega nemškega poslaništva. Sluga ga je odpeljal k tajniku v Rathu. Komaj pa se je sluga oddaljil, so že počili strel in v Rath se je težko zadet od krogle zgrudil na tla. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa je v sredo na posledicah rane umrl. Atentatorja pa so prijeli. Je to 17 letni Jud Herschel Seibel Grynspan.

Herschel Seibel Grynspan

Potres v noči mesečnega mrka

V noči od ponedeljka na torek je srednja Evropa kmalu po končanem popolnem mesečnem mrku začutila močne potresne sunki, ki so jih zaznamovali opazovalni uradi zlasti v Pragi in na Dunaju, pa tudi v Zagrebu in Belgradu. Iz več krajev južnovzhodno od Dunaja poročajo, da je bil potres zelo močan, najhujši sunki so bili ob 4.12 zjutraj v torek. Iz nekaterih hiš je padala opeka, tudi več dimnikov se je zazibalo na tla. Aparati opazovalnega urada na Dunaju so zaznamovali tri sunki, pri naslednjih pa niso več dohajali vibriranja zemlje, ker so bili sunki premočni. Kje je bilo ognjišče potresa, se doslej še ni posrečilo ugotoviti.

Železo iz cementa?

Iz Kopenhagena poročajo, da se je inženirju Gunaru Larsenu posrečilo iznajti postopek, da se pri izdelovanju cementa more pridobivati železo. Neka znana livarna železa pri Kopenhagenu kaže že na ta način pridobiva železo. Novo železo pa je jako neenakomerno in ga ni mogoče uporabljati kot lito železo. Sicer pa pravijo, da se prav nič ne razlikuje od navadnega surovega železa.

Prostozidarske lože na Poljskem so se razšle

Poljski časopisi poročajo, da so tajne poljske prostozidarske lože škotskega obreda sklenile, da se razidejo in so o tem sklepu obvestile tudi oblasti. V parlamentu se že skozi več tednov vodi ostra borba proti tem tajnim družbam, ki jo je vsa javnost zelo pozorno zasledovala.

Filmske zanimivosti

Massenetovo opero »Manon« so za film priredili Nemci. Film je že končan. Glavni vlogi v njem pojeta Holandec Johannes Heesters ter Nemka Erna Sack.

Goeethejeva »Wertherja« filmaja Francozi v Parizu. Naslovno vlogo igra Pierre-Richard Willm. Zanimivo bo primerjati, kakšen učinek bo imel na občinstvo film po literarnem delu, o katerem gre glas, da si je zaradi njega vzelo življenje več ljudi kakor zaradi vse ostale svetovne književnosti.

Komunizem v cetinjskih srednjih šolah

Poročila jugoslovanskega protimarksističnega odbora v eni izmed zadnjih objav prinašajo nič kaj razveseljivo sliko o komunizmu v cetinjskih srednjih šolah. Med drugim to poročilo pravi: »Srednje šole na Cetinju (pravoslavno bogoslovje, gimnazija in učiteljske) imajo mnogo znakov marksistične usmerjenosti. Tozadevna delavnost se sicer razvija protizakonito, pa vendar vidno. Pravoslavno bogoslovje na Cetinju, ki ima okrog 120 gojencev, je razdeljeno v dva tabora: v enem so markisti, v drugem nacionalisti. Marksisti so v premoči in idejno sfanatizirani. Nacionalistov ni več kot 40. Preiskave v bogoslovju, ki so bile izvedene v februarju tega leta, so dale dovolj gradiva, iz katerega je mogoče videti, odkod in s čigavo pomočjo se marksistična propaganda uva-ja v srednješolske zavode.

Na Cetinju sta tudi dva dijaška doma. Tudi v teh ustanovah se opaža marksistična delavnost. Marksisti imajo tajne sestanke, prejema navodila za delovanje v šoli in na ulici. Sestankov se udeležujejo tudi gojenci bogoslovja, čeprav se vsak izhod iz internata zlasti ponoči najstrože kaznuje. Poleg sestankov v dijaškem domu pa dijači srednjih šol zahajajo tudi na belvederske pečine, kjer se shajajo z dijači ostalih šol. V zadnjih dveh letih sta bila dva dijača izključena zaradi tako imenovanih Ljeningovih točk. Eden je bil izključen za vedno, drugi pa s pravico, da dela izpize. Medtem si je pridobil bogoslovsko diplomu, komunistično propagando pa vodi še naprej.

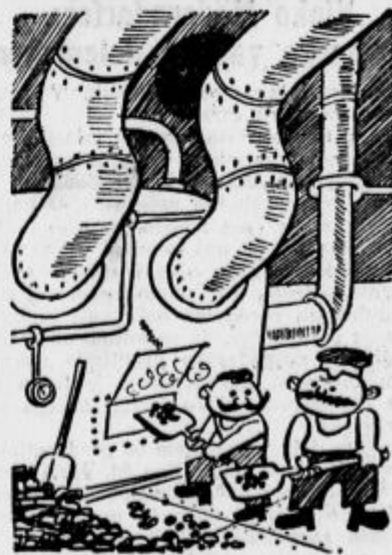
Iz dolžnih obzir ne moremo navajati težkih bogoslovskih, ki se nanašajo na »bogoslovjsko vodico in sramoteno je šolske svete podobe. V bogoslovju je bila policijska preiskava zaradi prodajanja raznih knjig in značkov v korist rdeče Španije. Tudi v gimnaziji so ekstremni elementi, toda tam profesorji z uspehom in pravočasno prepre-

Skromni bahač.

»All si zopet kupil avtomobil?«
»Da, moral sem telefonirati, pa sem stopil v bližnjo prodajalno avtomobilov. Pa nisem mogel oditi, ne da bi kaj kupil.«

Izpit na univerzi.

Profesor: »Kakšno mnenje imate vi o tem vprašanju?«
Kandidat: »Isto kakor vi, gospod profesor.«

Na prekoceanskem parniku.

»Le dobri kuri, Mate, kapitan bi se rad kopal!«

Za pravilne otroške kolonije

Ljubljana, 10. novembra.

Otroške kolonije so zelo staro vprašanje, ki se vleče že iz svetovne vojne sem, in sleherno leto doživljamo kakšne napake in grehe v kolonijah, ki jih organizira bodisi mestna občina, bodisi druge javne ustanove ali zasebna društva. Vse to je dalo mestnemu županu dr. Adlešiču misel, da je sklical anketo, kako čim bolj pravilno organizirati otroške kolonije ter sestaviti enoten načrt, oziroma zasnovati enoten tip teh kolonij tako, da bodo odstranjene vse hibe.

Anketa je bila davi ob 9 na magistratu ter je trajala tri ure. Anketo je začel g. župan dr. Adlešič, prisotni pa so bili zastopniki vseh organizacij in ustanov, ki prirejajo mladinske in otroške počitniške kolonije. Navzočni so bili: zastopnik banske uprave svetnik Sedlar, načelnik socialnega odbora mestne občine kanonik dr. Klinar s svetnikom Svetelom, skavtski zastopnik g. Zor in Kunaver, organizatorje mestnih kolonij upravitelj Pero Horn, Apolonija Bergantova in Milena Divjak-Šubačeva, zastopnik železničarske nabavljalne zadruge Klebel, dijaške Marijine kongregacije p. Vrtovec, salezijanske naselbine ravnatelj dr. Blatnik in dr. Tomc ter g. Cigan, za Protituberkulozno ligo dr. Prodan, za Društvo za zaščito delavske mladine predsednik g. Požar in g. Mihelčič, za karitativno organizacijo ljubljanskih bogoslovcev g. Babnik, za Kolo jugoslovanskih sester gospe Klavara. Veršec in druge, dalje je zastopal Zavod sv. Stanislava v št. Vidu ekonom Markez, zastopnik je bil Rdeči križ in drugi.

Osnovna misel v govoru g. župana je bila, naj bi se ugotovil enoten načrt za počitniške kolonije vseh ustanov in organizacij, nad ka-

terimi naj bi se uvedlo smotno nadzorstvo, da bodo te kolonije čim bolj uspešne.

Zdravnica gospa Slava Lunaček-Kristanova je imela nato temeljit referat o prehrani, za posiljati in starostni dobi kolonistov ter izbiro kraja letovanja. Gospa loči kolonije v dve vrste: v take z zdravstveno-socialno ali samo zdravstveno indikacijo in pa v kolonije z izključno socialno indikacijo. V prve je treba pošiljati bolne otroke — jetičnih otrok na pr. ne gre pošiljati k morju in je važna predvsem izbira kraja —, v druge pa je treba pošiljati sicer zdrave otroke, toda take, ki doma trpe pomanjkanje hrane in za katere med šolskim letom vsaj delno skrbe šolske kuhinje, zavetišča itd. Samo kolonije te vrste spadajo po mnenju gospe v zasebne roke, vse kolonije z zdravstveno indikacijo pa izključno v oskrbo javnih ustanov pod zdravniškim nadzorstvom.

Gospa je nato izčrpno obravnavala, kam spadajo nekateri otroci glede na zdravje. V obmorske kolonije spadajo od jetičnih otrok samo otroci s kostno jetiko in nekaterimi drugimi boleznimi, slabokrvni otroci in otroci s podobnimi boleznimi pa v srednje višinske podnebje. V visoke gore pa naj pridejo izključno zdravi otroci, ki so sprejeti v kolonije zaradi socialne indikacije. Gospa je nato obravnavala dobo letovanja, starostno dobo otroka — otroci naj bodo v kolonijah ločeni po spolu in po starosti, pred puberteto in po njej itd., dalje pravilen način prehrane in druga važna vprašanja.

Po referatu gospe dr. Lunačkove se je razvila obsežna debata, v katero so posegli skoraj vsi zastopniki in zastopnice ter povedali mnogo pripravnih misli k vprašanju počitniških kolonij.

Smrtna nesreča drvarja

Dovje-Mojstrana, 10. nov.

Vsa Gorenjska je še pod vtisom strašnih smrtnih nesreč in ljubezenskih tragedij, ki so zadnje čase na Gorenjskem skoraj na dnevnem redu. Dolgi vrsti teh nesreč se je zdaj pridružila nova.

30 letni gozdni delavec Jurij Benet je svojo družinico ekonomsko preživljal s priložnostnim delom pa gozdovih. Večkrat je bil brezposeln, brez zaslužka, zato je z veseljem sprejel ponudbo posestnika Jakoba Pšenice z Dovjega, da mu pomaga spravljati v dolino hode iz gozda na Brani, ki leži precej visoko na strmim pobočju vrtaškega vrha nad železniško postajo. Dva dni skupaj je z drvarjem Henrikom Jalnom marljivo vlačil hode proti strmi pečini in jih spuščal navzdol. Tretji dan pa je bil zanj usoden. Po skromni malici, ki si jo je privoščil, je še zadovoljno kramljal z Jalnom o ženi in otrocih, za tem pa se je z vnezo vrnil na delo. Kazalec na uri se je pomikal proti 11, ko je Jalen, ki je bil zaposlen nekaj metrov višje, začel pod seboj presunljivi krik, podoben otroške-mu joku, kakor je pripovedoval sam. Ves prestrašen se je ozrl in oledenela mu je kri ob prizoru, ki se je nujil njegovim očem. Benet se je valil po strmini in takoj nato zdrknil čez pečino. Vse to se je zgodilo s strahovito naglico.

Jalen se je pognal po pobočju do prepada in pogledal navzdol, videl pa ni nič več. Samo jak Benetovega cepina, ki se je kotilil za njim, je še alikal iz globočine, potem pa nič več. Trepetajoč od strahu je Jalen pridrljal v Mojstrano in sporočil orožniški postaji, kaj se je zgodilo. Na kraj nesreče je odšla orožniška patrulja z zdravnikom tukajšnje-ga 4. planinskega bataljona. Po kratkem iskanju so našli ponesrečenčeva trupla kakih 80 m pod steno. Med padcem se je Benet ujel ob neko bukev in obležal tam z razbito glavo. Imel je zlomljeni tudi obe nogi in eno roko. Pripeljali so ga v mrtvašnico, od ondod pa na željo njegove žene v hišo nad cementno tavnaro, kjer je gostoval s svojo družino.

Nesreča se je, kakor je po pripovedovanju Henrika Jalna ugotovila komisija, zgodila tako, da je Benet zasidil cepin v bukov hloh, ki ga je imel že blizu roba, da bi ga spustil navzdol. V sunku pa se mu je hloh izmaknil. Benet, ki je zgubil ravnotežje, se je zakotalil po uglajeni strmini in strmoglavil v prepad.

Nesrečni Benet zapušča ženo in tri otroke v starosti od 5 mesecev do 5 let. Revščina je bila v njegovi družini že itak stalni gost, zato je izguba rednika za ženo in otroke tem bolj bidek udarec.

Celje

c Ivan Rebeuschegg. V sredo zvečer se je razširila po Celju vest, da je zadela srčna kap znanega, šele 42 letnega slaščičarja Ivana Rebeuschegga. V družini bodo dobrega očeta zelo pogrešali, zlasti pa je prizadeta njegova žena, ki je bila prav te dni operirana v celjski bolnišnici. Pogreb dragega pokojnika bo danes ob 4. popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča v rodbinsko grobnico. Naj v miru počiva! Svojem naše iskreno sožalje!

c Koncert Celjskega pevskega društva. CPD bo priredilo v soboto 12. nov. v veliki dvorani Narodnega doma v proslavo 10-letnice svojega pevovodja g. Segule koncert priljubljenih skladb slovanskih skladateljev. Občinstvo vljudno vabljeno!

c Društvo hišnih posestnikov za Celje in celjski okraj opozarja vse hišne posestnike, ki so člani društva, da se bodo dajala vsakemu posestniku brezplačno pojasnila glede davčne napovedi v času od 14. do 26. nov. ob 8—12 in od 2—4 popoldne. Pa tudi ostali posestniki se lahko zgleda v tem času v pisarni, če pristopijo in plačajo članarino za l. 1938. K napovedi je po možnosti prinesiti s sabo kopijo zadnje napovedi, katastrski list, zadnji plačilni nalog o gostiščini in kanalščini ter knjižico za vodarino, ker je le na ta način možna pravilno izpolnjena napoved. Tudi tiskovino za napoved mora vsak sam prinesiti, ker jih pisarna nima na razpolago.

c Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek, 14. novembra bo predaval ob 8. zv. v risalnici državne meščanske šole o temi »Kako nastane vremenska napoved« vodja meteorološkega zavoda ljubljanske univerze docent g. dr. Reya.

c Prostovoljna gasilska četa na Babnem priredi v nedeljo, 13. nov. v prostorih ge. Janič spevoigro v 3. dejanjih »Svojeglavček«. Celjani in okoliščani vljudno vabljeno.

c Nabava živil za mestno zavetišče. Celjska mestna občina razpisuje dobavo mesa, moke, kruha in špecerijskih potrebščin za mestno zavetišče v Medlogu. Morebitna pojasnila in proračunski pripomočki se dobijo pri mestnem zavetišču v Medlogu. Ponudbe je vložiti vključno do 20. novembra pri vložišču mestnega poglavarstva.

c Licenciranje žrebcev. Dne 25. nov. ob 1. popoldne bo na mestnem sejmiku v Celju licenciranje žrebcev. Pozivajo se vsi lastniki žrebcev, da priženejo na pregled vse nad 1 in pol leta stare žrebce točno ob napovedanem času. Lastniki žrebcev se naj do 20. nov. t. l. oglašajo na mestnem poglavarstvu soba št. 47.

c Hloh mu je zlomil levo nogo. Ko je včeraj 58 letni delavec Zelič Alojz spravljaj les v Podlesju pri juž. žel., je padel na njegovo levo nogo hloh ter mu jo zlomil. Zdravi se v celjski bolnišnici.

c Našel se je zlat prstan z dragocenim kamnom. Kje se dobi, se poizve v podružnici »Slovenec« v Celju.

SK Mars : Bratstvo

V Ljubljano pridejo v nedeljo simpatični gorenjski fantje »Bratstvo«. Mars bo nastopil proti temu nasprotniku s spremenjeno postavbo. Potek vse tekme bo napet, tak, da bo v nedeljo privabil na igrišče Ilirije za Kolinsko tovarno mnogo občinstva, da si ogleda to tekmo. Pričetek je ob pol desetih popoldne.

Sport

SK Ljubljani se obetajo boljši časi

Treba je poudariti, da določitev terminov v letošnjem prvenstvenem tekmovalstvu ni bila naklonjena SK Ljubljani. Od devetih tekem je Ljubljana odigrala šest tekem zunaj in samo tri doma. Izkupiček so samo 4 točke. Klubsko vodstvo je imelo velike križe in težave s postavljanjem moštva. Od vigrane enajstotice, ki je nastopila proti Hajduku in zmagala, in sicer v postavi: Pogacnik, Bertonec, Zitnik, Vodišek, Pupo, Boncelj, Janežič, Bertonec, Rataj, Vovk, Erber, je odpadel Zitnik zaradi odhoda v Belgrad v telesnovzgojni tečaj, zatem je moral nazaj na Dunaj Rataj, dočim je moral biti izločen zaradi blesure Bertonec II, in sicer za nedolgo čas. Če upoštevamo še blesuro Vodiška, potem je jasno, da je moralo klubsko vodstvo izvršiti zamenjave na vseh linijah. Če poleg teh dejstev upoštevamo še, da mladi igralci ne vzdržijo napovred težkih tekem in da zato padejo iz forme, potem se ne smemo čuditi, da je moralo klubsko vodstvo za 9 tekem porabiti 20 igralcev.

Z veseljem moramo pribiti, da je Ljubljana s

Ljubljana : Šparta

V 10. kolu državnega prvenstva bo moštvo Ljubljane zopet igralo na domačem terenu. V devetih tekmah so belo-zeleni šestkrat igrali izven Ljubljane, zato tudi ne preseneča mali izkupiček 4 točk. Sedaj pa bo odigrana serija tekem na terenu pred domačim občinstvom. Ljubljana bo nastopila v teh tekmah v najmočnejši postavi z Grintalom in Bertonecem II, ki je okrevljal od težje poškodbe. Tudi Nikolič je na razpolago. Šparta iz Zemuna, novinec v ligaškem društvu, bo po dolgem presledku prvi gost in je ravno preteklo nedeljo zagrenila Varaždinem z znano zmago 3:1. Ljubljana pa je Basku sredi Belgradu izrgala eno točko. Pričakuje se torej velika borba, katere se morajo belo-zeleni zavedati, zlasti ker so to zadnje prilike, da se izognejo poslednjemu mestu.

Ženska olimpijada v Belgradu

V Belgradu so podvzeli akcijo, da bi se vršile prihodnje leto v mesecu septembru ženske balkanske igre, ki bi imele v programu lahko atletiko, telovadbo, tenis, plavanje, hazeno in narodne igre. Kar se tiče lahkoatletskih panog, bi se vzele v program samo ženske discipline, in sicer teki na 60, 80 in 100 m z in brez zaprek, štafete, skoki v višino in daljavo, metanje kopja, diska in krogle. Tenis tekme bi bile v singlu in dublu, pri plavanju pa pridejo v poštev samo krajše proge in tudi manjše število točk, ker je plavalni šport v ostalih balkanskih državah slabše razvit kakor pri nas. Hazenske tekme naj bi se vršile izven programa, ker v drugih balkanskih državah te športne panoge ne gojijo. Ob tej priliki bi se odigrala tudi tekma s Češkoslovansko. Kot zaključek te balkaniade bi bil festival balkanskih narodnih iger. Pri tem tekmovalstvu bi bilo predpisano število tekmovalk in ekip ter bi se tekmovalo v prostovoljnih sestavah. To tekmovalstvo bi se izvedlo v narodnem gledališču.

NOVO PENEČE SREDSTVO ZA NEGO ZOB — SE PENI BREZ MILA!

Mesto mila vsebuje zobni prašek PEBECO povsem neškodljivi PEBECIN. Čisti temeljito, razkuži in daje Vašim zobem sijajno belino. Preprečuje tvorbo zobnega kamna. Njegova mehka pena ne razjeda zobne sklenine. Vzdržujte torej svoje zobe, usta in zobno meso zdravo z zobnim praškom PEBECO. Je tudi cenena njegova uporaba. Zavitek penečega praška za zobe za daljšo uporabo stane samo 12 din. Beiersdorf-Maribor.

Jesenica

Blagoslovitev temeljnega kamna novega Mestnega zavetišča bo v nedeljo, dne 20. novembra in ne 13. novembra, kakor je bila pomotoma javljeno.

Sestanek zaupnikov JRZ danes zvečer ob 8 v Krekovem domu. Prosim polnoštevilne in točne udeležbe. Važna stvarina! — Predsednik.

priprave zveza ženskih športov, ki je edino merodajna za take prireditve. Tudi ministrstvo za telesno vzgojo naroda je pozdravilo to zamisel, katero bo podpiralo moralno in finančno.

Anglija : Norveška 4 : 0

Mednarodno nogometno tekmo med Anglijo in Norveško, kateri je prisotnovalo 30.000 gledalcev, so Angličani izvojevali v svojo korist, ki so kar štirikrat pretresli mrežo severnjakov.

Joe Louis proti Henryju Lewisu

Kakor poročajo iz Newyorka, je prireditelj boksarskih tekem Mike Jacobs zopet spremenil svoje načrte glede prihodnje borbe za naslov svetovnega prvaka v teški kategoriji. S sedanjim svetovnim prvakom v teški kategoriji J. Louisom in prvakom v polteški kategoriji H. Lewisom je zaključil prejšnji teden pogodbo, glasom katere se hosta borila za naslov svetovnega prvaka. — Potemtakem se hosta spoprijeta omenjena moža 27. januarja leta 1939 v newyorškem »Gardenuc« v borbi, ki bo obsegala 15 rund.

Najboljši evropski lahkoatletci

V listi najboljših evropskih lahkoatletov so Nemci na prvem mestu. Za njimi so Finci, nato pa sledijo: Anglija, Švedska, Italija, Nizozemska, Rusija, Norveška, Estonka, Francija, Madžarska, Belgija, Luksemburška.

Občni zbor motokluba Hermes. V nedeljo, dne 13. t. m., bo redni letni občni zbor motokluba Hermes v restavraciji pri Sestici ob pol 10. dop. z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo načelnika in funkcionarjev, 2. sprememba pravil, 3. volitve, 4. slučajnosti. — Ker imamo za prihodnje leto v programu izgraditev stadiona na sedanjem Hermesovem igrišču, je dolžnost vsakega Hermesana, da se občnega zbora sigurno udeleži. — Motoklub Hermes.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

LzP. Seja upravnega odbora bo v petek 11. t. m. v damski sobi kavarne Evropa ob 8 zvečer. Motosekija Avtokluba poziva vse odbornike in vodje sekcij, da se gotovo udeležijo seje, ki bo v petek ob 20 v klubskih prostorih, Kongresni trg 1-1. SK Mars. Danes je obvezen sestanek na obiščnem mestu ob 19.30 zaradi nedeljske tekme. Načelnik. Moto-Hermes. Drevi ob 20 bo v restavraciji pri Sestici redna seja moto-kluba. Ker je to zadnja seja pred občnim zborom, je dolžnost vsakega odbornika, da ji brezpozorno prisostvuje. — Moto-Hermes.

Naš preljubi papa, stari papa in tast, gospod

IVAN KRAKER

nas je po delapolnem življenju, v 85. letu starosti, za vedno zapustil. Dragega pokojnika bomo spremenili na njegovi zadnji poti v petek, dne 11. t. m. ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti, Slomškova ulica 7, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 10. novembra 1938.

ŽALU: OČI OSTALI

Slišim izgovarjati moje ime ...

To ni nič čudnega, zakaj ženske se radi pogovarjajo o meni. Posebno ob takem vremenu! Druga drugi me priporočajo kot najboljšo sredstvo proti rdeči, ostri in spokani koži. Tako je prav! Zakaj: samo Nivea vsebuje Eucerit, edino okrepčevalno sredstvo za kožo.

Jože Bradeško zopet straši

V noči od sobote na nedeljo okoli pol 2. zjutraj je domači sin Franc, ki je delal v delavnici svojega očeta Franca Kržišnika, čevlarskega mojstra v Zmencu pri Škofji Loki, šel zunaj na vrta šum in stopinje. Mislil je, da je njegov brat Jože, je zaklical: »Jože, ali si ti!« Ni pa dobil odgovora. Ker je šum ponehal, se za to ni več zmenil, ampak se je odpravil k počitku.

Drugi dan, v nedeljo, pa so odkrili, da je ponoči nekdo vplnil v ulnjak, ki je nekoliko oddaljen od hiše. Vlomljeno je bilo skozi okno. Vlomilec je vzel pet satov, mnogo drugih pa je polomil in pokvaril, tako da je napravil tudi precej škode. V čebelnjaku je dobil tudi barvo, s katero je na vrata čebelnjaka napisal: Te pozdravlja Jožef Bradeško. Nad tem napisom pa je našel mrtvaško glavo in samokres, enako tudi pod napisom. Tudi na zadnjo stran ulnjaka je napravil podoben napis.

Iz tega bi se dalo sklepati, da je znani Bradeško zopet na delu. Kakor vse kaže, bo začel sedaj na zimo s čim bolj pogostimi vlomi in tatvinami.

Radio

Programi radio Ljubljana:

Petek, 11. novembra: 11. Soliska ura: Tolščice, naša hrana, naš lek in surovine važnih življenjskih potrebščin (g. Josip Zakhar) — 12. Pesnice iz naših krajev (plošče) — 12.45. Poročila — 13. Napovedi — 13.30. Opoldanski koncert Radij, orkestra — 14. Napovedi — 15. Ženska ura: Zena v kiparstvu (g. Mara Kralj) — 15.30. Glazunov: Stenka Razin (plošče) — 16.40. Francosčina (g. dr. Stanko Leben) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Nac. ura: Delo žen za osvobodjenje (Anka Raketič) — 19.30. Iseljska poročila (g. Jože Premrov) — 20. Koncert Radij, orkestra — 21.10. Ljubljanski godalni kvartet — 22. Napovedi, poročila — 22.30. Angliške plošče.

Drugi programi:

Petek, 11. novembra: Belgrad: 20. Zagreb, 20.30. Mollerova igra »Mešan plemić«, 22.15. Sodobna glasba — Zagreb: 20. Zbor, 20.30. Komorni koncert, 21. Adamovičeve pesmi, 21.30. Odloček iz Simačkove opere »Povelj, kdo si«, 22.30. Plesna glasba — Sofija: 19. Verdijeva opera »Traviata« — Pariza: 20. Filharmonični koncert, 22.45. Vojaška godba — Budimpešta: 20. Varsava, 21.30. Vojaška godba, 22.40. Plošče — Trst-Milano: 21. Pisan koncert — Rim-Bari: 21. Opereta — Dunaj: 20.10. Operni koncert, 22.30. Orkestralni koncert — Berlin: 18. Plesna glasba, 20.10. Letalska godba, 21.10. Glasba iz oper »Carobna pisalca« in »Aida« — Königsberg: 20.10. Verdijev »Requiem« — Hamburg: 20.30. Cirkuska prireditev — Bratislava-Stuttgart: 20.15. Wagnerjeva opera »Leteči Holandec« — Lipsko: 20.10. Italijanska glasba — Köln: 19. Operna glasba, 20.10. Kantata, 21.10. Godalni kvartet — Frankfurt: 19. Citre, 20.15. Valček vočer.

Od 3.—4. dec. avtobusni izlet v Gorico in Trst. Prijave sprejema Izletna pisarna M. OKORN, Ljubljana, hotel Slon, tel. 26-45.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din: testovanih oglasov 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enkolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakom.

Službo dobe

Čevlarske pomočnike in šeparje sprejme Grlic, Novo mesto. (b)

Pisarniško moč

tudi mlajšega penzionista, z dobrimi katol. priporočili, vajenega pisarne, ki je zmožen tudi predavati, z dobrimi zvezami v naših krogih, takoj sprejememo. Ponudbe v upravo »Slov.« z navedbo vsaj dveh priporočil pod »Pisarniška moč« št. 17626.

Dekle

mlado in zelo solidno, za vse, razen kuhanja in pranja perila, ki zna lepo pospravljati, snaziti parkete, sprejme družina brez otrok. — Ponudbe s predložitvijo in sliko poslati na: Tratinik, Zagreb, Dežmanova 8-III.

Trgovski pomočnik

manufakturi, dober prodajalec, vojašine prost, dobi takoj mesto. Ponudbe na Franjo Klanjšek, Maribor, Glavni trg. (b)

Trgovski pomočnik

inteligenten, prvovrsten prodajalec, dober govornik, zmožen slovenskega in nemškega jezika — se sprejme v trgovino Alojz Krainz, Ljutomer. (b)

Prodamo

Prvovrstni trboveljski premog brez prahu koks, suha drva nudi

I. Pogačnik Bohoričeva 5 Telefon 20-59

Širite »Slovenca«!

V globoki žalosti naznanjamo, da je sinoči ob 9 zadela srčna kap našega predobrega moža in sina, gospoda

Ivana Rebeuschegga

slasčičarja v Celju

Bog ga je poklical v najlepši dobi življenja, bilo mu je le 42 let. Pogreb draga pokojnika bo v petek, 11. t. m. ob 4 popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča v rodbinsko grobnico. Sv. maša zadušnica bo v soboto ob 7 zjutraj v Marijini cerkvi. Celje, dne 10. novembra 1938.

Žalujoča žena Frida; mati, in ostali.

Srajce

spod. blače, kravate, nogavice še vedno najceneje pri I. Tomšič, Sv. Petra c. 38. (l)

Ia. suhe bosanske češnje

zabo 25 kg 175 din, 10 kg 78 din, 5 kg 39 din, vreča 50 kg 295 din, franko vozina — razpošilja po povzetju G. Drechsler, Tuzla

Kislo zelje, repo

in cele glave za sarmo, novo, prvovrstno, dobavljiva po brezkonkurenčnih cenah G. Erklavce, Ljubljana, Povšetova ul. 47, telefon 25-91. (l)

Patent »Kraljica peč«

ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa gori ves dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Sementé in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telef. št. 48-67. (l)

Vajenci

16 letni fant

z 2 razr. mešč. šole, velik, močan, zdrav, bi se rad izučil za mehanika. Cenj. ponudbe na naslov: Perdan, Vidovdanska 22.

Denar

Koncesijo

s patentom, brez konkurence v Jugoslaviji, zelo dobro vpeljano, prodam event. sprejemem družabnika s potrebnim kapitalom. Letni čist dobiček okoli 100.000 din. Ponudbe v upravo »Slov.« pod značko »Koncesija 100« št. 17630. (d)

IZBIRA NI TEŽKA

kadar je treba določiti časopis v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel zagotovo v stik s najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — s malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

Najkrasnejše polnilno pero na vsem svetu!

Popolnoma novovrstno polnilno pero, ne le stilistično moderno, marveč moderno tudi v osnutku in posposobnosti — Parker Vacuumatic. Njegovo gladko tekoče pero je iz najfinejšega zlata, ki mu je konica prekrita z najbolj izbranim iridijem. Piše na obe strani: normalno za korespondenco, na drugi strani pa finejšo za številke in beležke.

Vsaka velikost polnilnega peresa ima zlata peresa s sedmero različno širokimi konicami, piščolimi na obe strani s garancijami za 25 let. Ni ga načina pisanja, ki bi mogel ta peresa poškodovati in vendar se njih konice voljno prilagodijo vsakršni pisavi.

Popolnoma različno od vseh drugih polnilnim peres po zaslugi patentirane Parkerjeve polnilne naprave z diafragmo na polnitev v 8 do 10 sekundah.

Parker Vacuumatic

MEHANIČNO GARANTIRANO POPOLNO
Pisalo, ki je pod peresom lahkim pritiskom konica lahko drgnila, prebrala z najfinjšim iridijem. Svojeno laminirano drgilo iz črne matice

NALIVNO PERO: Din. 750, 600, 500, 450. PRIMERNI SVINČNIKI Din. 350, 250
NOTTER I DRUG, GUNDULIČEVA ul. 5, ZAGREB

Dobavlja RADIOVAL d. s. o. z., Ljubljana Dalmatinova št. 13.

Izredna prilika ugodnega nakupa knjig!

Pod polovično ceno!

Zaradi pomanjkanja prostora smo se odločili, da odprodamo naslednje knjige pod polovično ceno:

Germano: Življenje sv. Gabriela	din 10.—	sedaj skupno samo
Sv. čistost	din 5.—	din 15.—
Samec: Za naše male	din 8.—	
Volc: Roka božja	din 10.—	
Turšič: Izgubljeni raj	din 10.—	
Sardenko: Dekliške pesmi	din 18.—	
Scharsch: Spoved malih grehov	din 25.—	sedaj skupno samo
Potočnik: Dobri pastir, I. del	din 38.—	din 50.—
Potočnik: Dobri pastir, II. del	din 40.—	
Potočnik: Dobri pastir, III. del	din 40.—	
Teraš: Za visokim ciljem	din 24.—	sedaj skupno samo
Teraš: Pri studenih zdravja in moči	din 24.—	din 30.—
Teraš: Po stezah resnične popolnosti	din 24.—	
Volc: Otrok, I. del	din 25.—	sedaj skupno samo
Volc: Otrok, II. del	din 24.—	din 20.—
Prekrasni govori dr. Mihaela Opeke, t. j. 21 knjig, skupna cena 408 din — — — sedaj pa samo		din 200.—

Kdor pa kupi v naši trgovini vsaj za din 50.— blaga, dobi krasno knjigo kot nagrado.

Poslužite se ugodne prilike, dokler traja zaloga!

TRGOVINA H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

Ilse von Stach:

Poslanci iz Voghere

Kulturno zgodovinski roman iz protestantske dobe. Poslovenil Fr. Omerza.

Luna, ki je v polni okroglosti svetila potnikoma pri njunem prihodu v Zenevo, je pozdravila jetnika v zaporu, ko je pozno na pol izginila čez gore. Oče Juan je pri oknu kleče tiho molil z dvignjenimi rokami, Benjamin se je pa stegnil na ležišče, spal pa seveda ni. Tiho je kraljevala noč sredi med njima.

Nenadoma pa posluhnela, ko prinese na razprostrti krilih od njiu tožec, pobožen glas, ki je predrl stene. Glas se je dvignil v sosedni celici, napolnil ozračje z gorečo dušo in kot resnično moleč glas premagal meje prostora, tako se je zdelo.

»Gledal bom tvoje obličje in se nasitil na tvoji podobnosti.« doni hrepeneče skozi noč. »Jezus Kristus, ki sedi nad kerubini, — pokaži se s svetlobo. Razsvetli svoj obraz, naj se sveti tvoje obličje, potem bom ozdravel.«

Molilec se je zgredil v premišljevanje, nato pa začne znova:

»Preizkusi me v ognju: dai peruti, ki ne sésé ekozi plamen. Kaj bi bila moja resnica, če ne bi obstala v ognju? Da, pošli mi ogenj, pošli mi kmalu goreči ogenj, ki použije moje telo, — toda stópi iz mojega pepela, kakor sem te spoznal. Ljubljenec moje duše, ti obličje božje, ti nebeska lepota, odpri oslepele oči ljudem za svojo lepo postavo, zbudi njihovo topo nebo za tvojo sladkost, odpri, zamašena ušesa za godbo tvojih ust.«

»Tako ne moli nihče drug kot Mihael Servet, — pravi oče Juan po tihem Benjaminu.

»Moli za eramotno smrt na grmadi,« se zgrozi Benjamin.

Oče Juan molči in prisluškuje smrtni žrtvi, dokler ni jutro razpršilo njegovih vročih molitev.

Nočni zvoki one človeške duše, ki kopni po plamenu, so zapustili v arcu očeta Juana nepremagljivo sočutje z zadnjimi dnevi Mihaela Serveta. Začel je izpraševati strežnika, kako je z obravnavo. Strežnik se je izkazal zgornjega in dobro poučenega. Priporočeval je o vedno novih ovirah v prihodnjih tednih, ker ima gospod Kalvin v boju s svetlo gosposko za pravico izobčenja preveč opraviti, da bi mogel tekoče obravnave privedi do odločitve.

Te tedne sta preživela oče Juan in Benjamin nekaj z molkom in molitvijo, nekaj z branjem in globokimi razgovori. Knjiški, ki jih je imel duhovnik pri sebi — brevir in »Hojo za Kristusom« — so vzeli, zato so mu pa dali izbor kalvinovega »Krščanskega pouka« (Institutio christianae religionis, izšlo v Baslu l. 1535.) za blagor duše, vendar je znal oče Juan obiti namen tega ukrepa na dvojen način. Imel je molitve svoje cerkve neizbrano v spominu, da jih je z versko verno molil Benjaminu. Kmalu je pa tudi odkril v kalvinških odstavkih o bedi padlega človeka, o splošnem priznanju grehov, o potrebi neprestane molitve posnetke iz preklinjane maše. Ni imel pomislekov, da ne bi uporabljal teh mest ne le za pouk, ampak tudi kar za spodbudo. Za pouk jetnikov je skrbel vrh tega ženevski zakon, da jih je vodil vsako nedeljo in aredo sodnijski sluga k čisti pridigi božje besede.

Tako so bežali dnevi v telesni nedelavnosti in dušni živahnosti. Benjamin se je udeleževal duhovnikovih molitev, ne da bi v arcu izkoreninjeno lutratvo zatajal tudi z usti, — molki, ki ga je oče Juan tem bolj brezskrbno cenil, ker je bil poln molitve in s tem izočen vplivom sv. Duha. Ponoči sta bila tovariša pri najbolj čudnih vzklikov h Kristusu, ki so se dvigali iz sosedne celice k rebeškemu svodu in prosili z enakim ognjem za smrti zdaj življenja, zdaj odpustitve za sovražnike in preganjalce, zdaj naj se pogrezejo v peklensko brezno.

Ze je šumelo uho listje na tleh, ka je premagal Kalvin nasprotnike v svetu in hkratu je prišel

odgovor iz Švice in od Filipa Melanchthona.

Rdeč od vročih novic je obiskal strežnik svoja ujetnika.

»Zgubljen! Sojen!« zakliče že s praga očetu Juanu. Nato začne na petih debelih prstih naštevati močnejše rabeljske pomočnike.

»Curih, Basel, Bern, Solothurn — prav tako mili in pravični Wittenberžani hočejo iztrebiti strupenega gada s površja zemlje. O pobožna vna gospoda Kalvina proti izvršku človeškega rodu bo žarela opravičena pred vsem svetom iz grmade v Champelu. Nehati bodo morali lajati nevoščljivi psi, ki trde, da preganja gospod Kalvin doktorja Serveta, da bi dodal lastni časti nekaj izrednega!«

»Kaj veš o odgovoru Filipa Melanchthona?« vpraša oče Juan.

»To in on,« odvrne strežnik. »Vem, da se je zahvalil gospodu Kalvinu v imenu evangelijske cerkve sedanje in prihodnje Nemčije, da ukazuje magistratu svojega mesta, da v redu obsodi in usmrti preklinjevalca božjega.«

»Tudi katoliška cerkev ga je spoznala krivega,« pojasni temno oče Juan, ko je upognil sočutje pod pravičnost.

»Katoliška cerkev,« odvrne strežnik in dvigne drzno zavihan nos bolj ponosno v zrak, — »ne more najti nobenega pametnega razloga, da gleda zviška na nas evangelijske. Tudi mi vemo, kaj je potrebno, da se ohrani izbrana občina čista kužnega krivoverstva.«

»Vendar ne bi smeli soditi krivovercu, dokler niso spoznali, da oče zamen vsa sredstva, da se spreobrne.«

Strežnik miga z glavo sem in tja in odvrne: »Že v mladosti je skušal gospod Kalvin s pisnimi opominu pripraviti doktorja Serveta do pravega razumevanja svetega pisma, toda ni bilo večje koristi, kakor če bi sestavil pismo na avinjo ali vola! — Če pa govorite o mučnicah, ki je že marsikateri trdovratneža poučila, boste menda tudi vi vedeli, da škofovski mučilni orodje ni več zadostovalo naši vni; zato sem si pridobil sam

nekaj zaslug z iznajdbo nekega vijaka za noge, s katerim nohti mučnic.«

»Dovolj!« — brani oče Juan z lepo roko. Četudi je smatral telesne muke za majhne, če rešijo dušo pred peklenskim ognjem, je vendar povzročila slika človeškega epačenja njegovi občutljivi naravi gnus in grozo.

Strežnik se je čutil užaljenega, da je bil prekinjen pri razlagi slavne iznajdbe, ki so jo pohvalili vsi dobro misleči; zato ekomigne z rameni in konča:

»Slednjič ne bo mislil gospod Kalvin na svoje visoko dostojanstvo in bo, preden se sodbja izvrši, obiskal Mihaela Serveta v ječi. Močnejši prisili tolažba te prikazni preklinjevalca, da še v zadnji uri prekliče.«

S tem je strežnik odšel in prepustil očeta Juana in Benjaminu njunim čustvom.

Zvečer v mraku prekinejo tišino, ki je sicer nezlomljeno bivala v zidovih ječe, urni koraki, od-pah vrat in rožljanje v ključavnici. Stene same, se je zdelo, se tresejo, leni zrak trepetja, — ženevski mogotec koraka v spremstvu dveh svetni-kav skozi hišo vzdihov do Servetove celice.

Vrata se odpro in padejo zopet bobneče v zaklep.

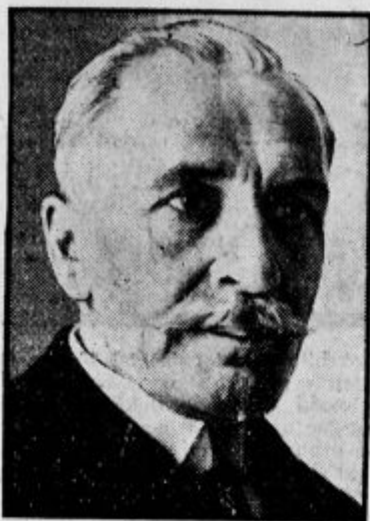
Brez sape prisluškujeta oče Juan in Benjamin. »Kaj zahtevaš od mene, Mihael Servet?« začne reformator.

Oče Juan poblede pri zvoku tega glasu. Bilo mu je, kot da vidi pred seboj azko, imenitno, malo upognjeno Kalvinovo postavo nedotakljivo pred zaznamovano žrtvijo, kot bi videl neizprosne potere njegovega obraza, temno žareči pogled oči, ko poslušal hladni nagovor, ki ne pozna usmiljenja.

Lovost milost, milost!«

»Izrazi se jasneje, Mihael Servet,« odvrne Kalvin. »Če kličeš našo milost in odpustanje, ker se odkrito kesaš božjih preklinjanj, — vedi, — najprej si izprosi odpustitve našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki si ga teže razžalil kot mene.«

K poljskemu državnemu prazniku

Predsednik poljske republike prof. I. Moscicki

Danes praznuje poljska država svoj najpomembnejši državni praznik, spomin na dan, ko so Poljaki osnovali svojo državno vladno in je prišel maršal Pilsudski iz zaporov v Magdeburgu v Varšavo ter prevzel zopet osvojenjo Poljsko v svoje roke. Po tolikih letih nesvobode so končno tudi Poljaki postali deležni moči starega mogočnega poljskega kraljestva, katerega sen ni nikdar izginil iz poljskega srca. Kot sedaj Čehi in še bolj, so tudi Poljaki doživeli svojo razdelitev, in sicer zaradi svojih razprtij ter postali plen mogočnih sosedov. Zastoj je bil še junaški odpor Kosciuskega in njegovih kmetov, zastoj tudi vsi poznejši upori leta 1830 in leta 1863 — hrabra Poljska je začela pod nogo svojega močnejšega slovanskega brata in zdela se je že, da ji ni pomoči. Cel svetovna vojna si je izbrala poljsko zemljo za pozorišče svojih požigov in vojska. Toda duh po svobodi ni v srcih poljskih prebivalcev in pesnikov ter vseh rodoljubov nikdar zamrl in si ustvaril znova lastno državo.

Letošnji praznik je za Poljake dvakrat pomemben: je to dvajsetletnica osvoboditve ter je prvi praznik, ki ga praznujejo skupaj s Poljaki iz Zolze v eni republiki. Zato je ta praznik danes na Poljskem še posebno svečan.

Poljska se je povzpela s svojo politiko med velesile ter igra njihovo politiko. Ob tem prazniku želimo njenemu predsedniku prof. Moscickemu, kakor tudi vsem politikom, da bi Poljska rastla v moči in pravičnosti do vseh državljanov. Obenem pa nas prav današnji dan uči, da narod, ki je notranje živ, kakor je bil poljski, ne pogine, pa naj bo še tako do dna ponižan. Veseli smo danes še posebno, da stoji Poljska trdna ter da bi še dolgo, dolgo pela svojo himno »Jeszcze Polska nie zginęła«.

Matejko: Kosciusko pred Raclawicami. Letos je vsa Poljska v znamenju stoletnice svojega največjega narodnega slikarja Jana Matejke. Odloček iz njegove najbolj znane podobe iz časa borbe za svobodo prinašamo ob priliki današnjega državnega praznika.

Mirovni dan

Danes mineva 20 let, odkar je prenehala najstrašnejša izmed vojn — svetovna vojna. Veselje, ki je tedaj zavladalo med vsemi narodi in državami, je bilo nepopisno. Zato je prav, da se tega dne spominjamo vsi, da vsako leto na ta dan podkrepimo našo zahtevo po mirnem sožitju narodov in držav. Ravno v sedanjem času je potrebno, da neprestano poudarjamo našo zahtevo za mirno in pravično ureditev mednarodnih vprašanj. Zato naj ne bo na mirovno nedeljo Slovenca-Jugoslovana, ki bi ne manifestiral za resničen mir med narodi in državami. V Ljubljani, Mariboru in Celju bodo ta dan mirovne manifestacije po naslednjem redu:

a) v Ljubljani: ob 10 dopoldne sv. maša v frančiškanski cerkvi s primernim govorom za vse v svetovni vojni padle in umrle vojake, ob 11 dopoldne v frančiškanski dvorani mirovna akademija: deklamacija, petje, govor ministra n. r. in vseučiliškega profesorja dr. Andreja Gosarja in predvajanje slik o grozotah svetovne vojne;

b) v Mariboru in Celju bo prireditev po enakem sporedu kakor v Ljubljani, le da bo imel govor o miru v Celju ravnatelj g. Stojč Rajko, v Mariboru pa župnik g. Cegnar Janko.

V nedeljo se bo zbiralo po ulicah za spomenik žrtvam svetovne vojne in za revne vojake iz svetovne vojne ter za njih vdove in sirote!

Vsako naj se udeleži v nedeljo manifestacije za mir med narodi in državami! Vsako naj se v nedeljo spomni vojnih žrtev z denarnim prispevkom!

Ban dr. Natlačen na pogorišču v Laporjah

Škocijan pri Turjaku, 9. novembra.

Danes je g. ban dr. M. Natlačen osebno obiskal pogorišče v Laporjah. Z glasnim jokom so ga sprejeli ubogi pogorelci. Izročil je 10.000 din prve podpore za pogorelece v roke gosp. županu Jelencu iz Vel. Lašče kot načelniku odbora za pomoč pogorelcem.

Dolgo časa se je zadržal na pogorišču, dajal vsestranske nasvete, obljubil poslati inženirja z banovine, ki bo stal kot strokovnjak pri gradbi hiš pogorelcem na strani. Obljubil je dati še dve nakaznici za prevoz koruze za pogorelece in še nadaljno pomoč.

Pogorelci so se g. banu pristržno zahvaljevali za njegovo očetovsko skrb zanje in visoko podporo.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

Otrok po nesreči ustreljen na lovu

Gorje pri Bledu, 10. nov.

Danes so tukajšnji lovci priredili na Poljanah lov na zajce in lisice, ki ga je opazoval 12-letni Kogoj Francek. Lovci so ga sverili in podili, naj gre domov. Deček pa se jim je skrivil v grmovje. Nato so lov nadaljevali. Neki lovec zagleda, da se nedaleč proč v grmovju nekaj rjavega premika. Misleč, da je lisica, strelja in fantek pade smrtno.

Viktor Emanuel, kralj Italije in cesar Abesinije, ki praznuje svoj rojstni dan. Vlada Italije je izpolnil svoje 69. leto in je še vedno ves čil in zdrav na čelu svojega imperija.

30 let zvestega službovanja

Včeraj, 10. novembra, je preteklo 30 let, kar je odprl svojo odvetniško pisarno g. dr. Vlado Pegan. Istega dne, 10. novembra 1908, je stopila pri g. dr. Peganu v službo gospodična Pavla Vider, ki je včeraj obhajala skupaj s svojim šefom tridesetletnico zvestega, vnetega službovanja, kar je gotovo v tem pogledu edinstven dogodek. Vedno uslužna s strankami, urna pri svojem delu, pridna kakor mravlja, je tako rekoč postala nekaka dr. Peganova kompanjona. Gospodična Pavla je bila rojena v znani ljubljanski obrtniški družini. Oče in mati sta ji kmalu umrli. Njen brat je šolski upravitelj in ljubljanski občinski svetovalec, drugi brat je padel v vojni, ena sestra je poročena s tovarnarjem g. Jožkom Zabretom v Britofu pri Kranju, druga pa je uradnica.

Gd. Vidrova je bila tudi v redkih urah, ki so preostale izven pisarniškega dela, vneta delavka pri vseh katoliških verskih in prosvetnih organizacijah. Njenega imena ni bilo nikdar videti ali slišati, zakaj v svoji skromnosti ni nikoli iskala hvale ali slavošpevov. Nikoli se ni mislila v ospredje; svojo ljubezen je poprej posvetila svojim staršem, pozneje pa svojim nečakom in tistim, ki so tuje pomoči potrebni. Prava zlatata tetka! Ta redki jubilej jo je našel pri delu, za katero ima še vedno polno moči ter se mu posveča z največjo vestnostjo.

Gospodični Pavli k njenemu delovnemu jubileju iskreno čestitamo z željo, da bi jo Bog ohranil še dolgo vrsto let zdravo, srečno in zadovoljno, čestitamo pa tudi njenemu šefu g. dr. Peganu, ki je znan po veliki socialnosti napram svojim nameščencem.

Delavstvo k odpustom pri KID

ZZD vodi borbo za delavske pravice in koristi

Jesenice, 10. novembra.

Tukajšnja podružnica ZZD je sklicala za snoči ob 7 delavski sestanek svojih članov v Krekovem domu. Povabila je tudi druge somišljenike in prijatelje. Kljub delavniku, ki je velik del članstva zaposlen, je prišlo na sestanek tako veliko delavstva, da to ni bil več članski sestanek, ampak impozanten delavski shod. Sestanka sta se udeležila tudi jeseniški župan g. Tine Markež in podžupan, član banskega sveta g. Peter Arnež.

Sestanek je bil sklican zaradi zadnjih odpustov pri KID. Odpuščenih je bilo blizu 100 delavcev po nekem ključu, ki je skrajno nesocialen in ki je prizadel zlasti delavce naše somišljenike. Napovedovali so se pa še nadaljnje redukcije in se je govorilo o vratonolnih številkah 300 in celo 500. Te številke so omenjali odgovorni funkcionarji KID.

Tukajšnja ZZD je takoj po prvih odpustih, ki so pokazali, da nastopa pri tem KID brez vsakega socialnega čuta, sklenila, da se zavzame za delavstvo. Najprej je intervenirala pri vodstvu obrata. Tam so ji povedali, da si ne pustijo k redukcijam nič reči, redukcije da se bodo brezobzirno izvedle. Zato ni kazalo nič drugega, kakor da se obrne na lastnika podjetja samega, g. Westna, obenem pa

na merodajne faktorje našega javnega življenja: na našega voditelja g. dr. A. Korošca, ministra dr. Kreka, ministra Cvetkoviča in na bana dr. Marka Natlačenca. Takoj je sklicala organizacija tudi snočni delavski sestanek.

Delavstvo je s številno udeležbo pokazalo, kako je z redukcijami v živo zadeto. Obenem je pa s to močno udeležbo podprlo vodstvo organizacije pri nadaljnjih korakih.

Prvi je poročal g. kaplan Godina ki je bil pooblaščen, da informira merodajne faktorje o položaju, ki je nastal med delavstvom po izvršenih redukcijah. Poročevalec je podal najprej izjavo, kako gleda naše delavstvo na KID in kaj pravi na njeno postopanje. Slovensko katoliško delavstvo se čuti ves čas zapostavljeno od vodstva KID. To dokazujejo številni primeri. Naše delavstvo zato apelira na lastnika podjetja gospoda Westna in na naše oblasti, da napravijo zaščitno našega delavstva enkrat konec. Redukcije naj se ustavijo. Reducirani delavci naj se spet sprejmejo nazaj v delo. Posebno pa ne moremo dopustiti, da bi pri odpustih bili prvi na vrsti člani tiste organizacije, ki so bili proti temu, da bi se delalo pri KID ob nedeljah — ko opravičuje podjetje odpuste s pomanjkanjem dela!

Delavstvo je izvajanja poročevalca burno odobraval. — K besedi sta se javila nato predsednik centrale ZZD g. Preželj in tov. Gaser, ki sta opozarjala delavstvo, naj se oklene organizacije ZZD. Čim močnejša bo, tem več bo lahko dosegla.

Zborovalcem je bilo sporočeno, da je merodajen uradnik KID izjavil v ponedeljek zastopniku ZZD, da do pomladi ne bo pri KID nobenih redukcij več. To je vzel delavstvo z zadovoljstvom na znanje. Na vsak način pa zahteva, da se preklicajo odpusti; tudi že reduciranim. Kam naj gredo sedaj na zimo ubogi tovariši?!

Med zborovanjem se je pojavil v dvorani kandidat g. dr. Albin Šmajd, katerega je delavstvo pozdravilo z vzkliki in ploskanjem. G. kandidat je podal izjavo in smernice, kako bo delal za naše delavstvo. Njegovo izpoved je vzel delavstvo z največjim zadovoljstvom na znanje. G. kaplan Godina je vpršil vseh zborovalcev opozoril našega kandidata na težke razmere našega delavstva pri KID in se mu zahvalil za dosedanje njegove intervencije. Naprosil ga je še za nadaljnjo pomoč.

O poteke nadaljnjih intervencij bo ZZD obveščala svoje delavstvo sproti na sestankih, ki jih bo eklicevala.

Naši železničarji

Sestanek železničarjev JRZ v Logatcu. V sredo zvečer, dne 9. t. m., je sklical upravni odbor Kluba železničarjev JRZ sestanek svojih članov in prijateljev. Ker so bila tla za našo misel v Logatcu vedno bolj vroča, smo iz razveseljivo častne udeležbe železničarjev na tem sestanku posneli, da so se tudi v Logatcu kljub močnemu prizadevanju nasprotnikov razmere temeljito spremenile in to odločno v korist in interesu JRZ.

Delegata iz Ljubljane tov. predsednik Pavle Mašič in podpredsednik tov. Ponikvar Ciril sta navzočim s predložitvijo dejanskega stanja na naših železnih, ki je vse prej ko rožnat, in s poudarili političnega stanja, poudarili pomen odločilne važnosti razpisanih volitev 11. decembra, od katerih izida narod, država in tudi železničarji pričakujemo pravičnega in uspešnega delovanja v državni upravi.

Navzoči so sprejeli podana poročila s polnim priznanjem in razumevanjem in smo prepričani, da naši ljudje ne bodo več nasledili kakršnikoli agitacije z nasprotno smeri, nasprotno celo pričakujemo, da bodo tudi ostali, ki nas doslej niso razumeli, spregledali in se odločili tja, kamor je vsakemu Slovencu in pravemu Jugoslovancu edino še mogoče.

Pri volitvah bodo šli logaški železničarji z narodom in oddali svoje glasove s polnim zaupanjem listi predsednika vlade dr. Stojadinoviča.

Članski sestanki

Zidani most. Članski sestanek poverjenstva Kluba železničarjev JRZ bo v soboto 12. t. m. ob 20 v kolodvorski restavraciji v Zidanem mostu. Zaradi dnevnega reda se pozivajo vsi člani, da se tega sestanka v kar največjem številu udeležijo. Poročajo minister dr. Krek, kandidat Bitenc in delegati upravnega odbora iz Ljubljane.

Celje. Poverjenstvo Kluba železničarjev JRZ v Celju sklicuje članski sestanek za nedeljo 13. t. m. ob 10 dopoldne po vlaku 610/518 v fantovski sobi Orlovskega doma, Smetanova ul. 4. Poročajo delegati upravnega odbora iz Ljubljane.

Jesenice. Članski sestanek poverjenstva Kluba železničarjev JRZ za Jesenice in Bistrico Bohinjsko jezero bo v nedeljo 13. t. m. dopoldne po vlaku št. 912 v Krekovem domu. Pozivamo članstvo, da se sestanka v čim večjem številu udeležijo. Poročajo delegati upravnega odbora iz Ljubljane.

Na cesti Jeperca—Kranj že delajo

Ze večkrat smo poročali o licitacijah za modernizacijo državne ceste na Gorenjskem, ki naj bi letos in prihodnje leto bila modernizirana na odsekih Jeperca—Kranj in Kranj—Naklo. Odsek od Jeperca do Kranja je izlicitalo gradbeno podjetje inž. J. Dedek iz Ljubljane, odsek od Kranja do Naklega pa stavbeno podjetje Briclej iz Ljubljane. Licitacija odseka od Jeperca do Naklega so pristojni činitelji v Belgradu že potrdili.

Začetek novembra je začelo gradbeno podjetje inž. J. Dedek s prvimi predpripravami za modernizacijo ceste od Jeperca do Kranja. V smeri od Kranja so začeli meriti novo traso ceste, ki bo skoraj vsa preložena. Tako je videti kolike osti ceste, ki gredo najprej bliže savskemu bregu kakor dosedanja cesta. Nova cesta bo šla kakih 100 metrov od stare v smeri proti Savi z velikim nadvozom čez gorenjsko železniško progo. Da železniški nadvoz ne bo previsok in ne bo preveč motil pokrajinske slike, saj bi morala cesta iti v visokem nasipu čez nadvoz, bo tudi železniška uprava progo v območju nadvoza poglobila. Zato nadvoz ne bo videti tako visok, kakor bo v resnici.

V nadaljevanju proti Jeperci imajo inženirji sedaj še obilo dela z natančnimi meritvami in zakoličevanjem trase. Nekako v sredi med Kranjem in Jeperco pa je gradbeno podjetje začelo pripravljati velikansko zalogo stavbenega lesa, peska, kamena in drugega gradiva, ki bo porabljeno pri graditvi spodnjega ustroja ceste. Modernizirana cesta bo šla včasih po stari cesti, mnogokrat pa bo šla vzporedno z njo. Preložitve so potrebne zaradi tega, da bodo odpadli vsi številni vežji in manjši ovinki, ki doslej to v glavnem precej ravno cesto tako kazijo. Letošnjo zimo in prihodnjo pomlad bo podjetje opravilo vsa zemeljska dela, poleti pa bodo začeli cesto betonirati in jo zabetonirali do jeseni.

Tudi dela na Gaščejskem klanecu pri Kranju lepo napredujejo. Preložitve gaščejskega klanca je bila v glavnem že zlatavaj opravljena, tako da je šel promet že delj časa po tej cesti. V oktobru so začeli cesto tlakovati s kockami in bo cesta do konca novembra popolnoma tlakovana, nakaar bo izročena prometu, s čimer bo na tem odseku delo opravljeno.

Pokojninski zavod gradi v Kranju stanovanjsko hišo

Kljub zelo živahni gradbeni delavnosti v mestu Kranju je veliko pomanjkanje družinskih stanovanj. Zlasti ob lanski jeseni, ko so tudi tovarno »Semperit« zelo povečali in je bilo nameščenih v obratu mnogo novih uradniških in delavskih moči. Stanovanja so v Kranju zelo draga, tako da si jih delavci v mestu sploh ne morejo najeti, razen v podstrežju, in so primorani stanovati celo uro ali še več iz mesta. Tudi v predmestju so se stanovanja zelo draga, pa jih je tudi težko dobiti.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani je uvidel potrebo po stanovanjski hiši v Kranju. V letošnjem poletju je kupil od gospe Šavnikove veliko parcelo nasproti gostilne »Beksl«, t. j. na križišču ceste Bled-Jezersko. Načrt za novo zgradbo je naredil g. svetnik inž. arh. Šubic, ki je pre-

vzel tudi vrhovno nadzorstvo, statične račune izvršuje g. inž. Stanko Dimnik, lokalno nadzorstvo pa je Pokojninski zavod poveril tehničnemu uradniku Pokojninskega zavoda g. Jungdorfer Ernestu.

Celotna stavba je razdeljena na 5 objektov, od katerih gradi g. Briclej Ivan, stavbenik iz Ljubljane tri hiše, stavbenik g. Bidovec Viktor vogalno hišo, zadnjo pa g. Belcijan, zidarski mojster iz Komende.

V kleti je dvoje stanovanj za hišnika, razen tega bodo v podkletju dvorarnice, skladišča in pralnice. V pritličju bo ob glavni cesti 8 lokalov s skladišči, v ostalem pa stanovanja in sicer bo v pritličju 5 dvosobnih in eno trisobno stanovanje s kopalnicami in vsemi pritlikilnimi. V pritličju bodo stanovanja samo ob Koblarjevi ulici. V I. nadstropju bo 8 dvosobnih stanovanj in 2 trisobni, prav tako pa tudi v drugem in tretjem nadstropju, skupno bo torej 35 družinskih stanovanj. Vsako stanovanje bo imelo kopalnico, pri večjih stanovanjih bo tudi soba za ugotovilo dejanski stan.

Nova stavba ima zelo lepo sončno lego, ki bo dajala svojim stanovalcem tudi lep razgled. Iz sob, ki bodo ležale ob glavni cesti, se bo videlo doli v Savo in na Smarjetno goro. Cestna fasada bo do prvega nadstropja obložena z naravnim kamnom, ostala fasada bo ometana z zlahtnim ometom, detajli pa bodo izdelani iz umetnega kamna. Strešna konstrukcija bo lesena in jo bosta izdelala stavbenik g. Bidovec iz Kranja in g. Stebe iz Most pri Kamenu.

Hišo Pokojninskega zavoda so začeli graditi v začetku oktobra in če bo vreme še vnaprej tako naklonjeno, kakor je bilo doslej, bo stavba do božiča že pod streho. Z ostalimi deli pa se bo nadaljevalo prihodnjo spomlad. Stavba bo dograjena prihodnjo jesen, tako da se bodo na zimo že vsebile stranke. Vsi trije stavbni podjetniki zaposlejo sedaj pri gradnji 120 ljudi.

Čuli smo, da se za stanovanja razne stranke že sedaj zanimajo. Seveda ta stanovanja ne bodo najcenejša, ker stoji stavba na prometnem kraju in je moral Pokojninski zavod tudi parcele drago plačati.

Drobne novice

Koledar

Petek, 11. novembra: Martin (Davorin), škof; Menas, mučenec.
Sobota, 12. novembra: Martin, papež, mučenec; Avrelij, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v 85. letu starosti mirno v Gospodu zaspal g. Ivan Kraker. Pokopali ga bodo danes ob pol 3 popoldne. Naj mu sveti večna luč! Zaljubljenim nas iskreno sožalje!

Osebnostne novice

— Lektor italijanskega na ljubljanski univerzi, iz Benetk nam poročajo: Lektor ruščine na Ca Foscari v Benetkah g. E. Gasparini pride za lektorja italijanskega na ljubljansko univerzo.
— Za primarija splošne bolnišnice v Ljubljani je bil postavljen g. dr. Henrik Heferle, dosedanjí asistent 7. skupine.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Nocoj ob 20. uri

Alarm na vshodu

(Errol Flynn, Kay Francis)

Sirota mala bogatinka

(Schirley Temple)

— G. Frane Slabč, sodni starešina iz Cerknice, ki ga je pri uradnem zaslišanju njegov poduradnik ustrelil, si je iz nevarnega stanja hitro opomogel. Da je bilo stanje nevarno, je jasno, ker mu je krogla šla skozi prsa in pljuča, dva milimetra proč od srca. Tri dni je krvavel in se je bilo bati, da bo izkrevljal. A danes je že iz vsake nevarnosti. To bo gotovo veselilo vse njegove znanke. Mi mu moremo le čestitati in se z njim in njegovim družino veselili njegovega naglega okrevanja. V Cerknici pa se ne vrne več.

— Uprava »Naše Zvezde« prosi vse gg. poverjenike, ki jim je še preostala 1—2 št. NZ za dijake, da jo nemudoma vrnejo, ker je popolnoma pošla. Zele jo pa še vedno niso naročniki.

— Mesto zdravnika v 8. pol. skup. razpisuje splošna državna bolnišnica v Ljubljani. Kandidati morajo ustrezati pogojem po zakonu o uradnikih ter biti specializirani za prsne bolezni. — Mesto zdravnika, uradniškega pripravnika v III. draginjskem razredu razpisuje bolnišnica za duševne bolezni Ljubljana-Studenec v skrajšanem roku 15 dni. Prosilci naj predložijo svoje prošnje, opremljene po določilih uradniškega zakona, neposredno sanitetnemu oddelku ministrstva socialne politike in ljudskega zdravja v Belgradu.

2. ureditev članarine. Nato je družabni sestanek v novem prosvetnem domu. Pri dohodu vlaka ob 9 h čakal na Duplici voz Vabljani vsi dosedanjí člani in članice, kakor tudi novi in priseljeni tovariši in tovarišice. — Predsednik.

— Za advent priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom sledeče skladbe: Adamič K.: V svitu zarje, Zbirka adventnih pesmi za mešani zbor. Part. 24 din, glasovi po 6 din. Grum A.: Adventne pesmi za mešani zbor. Part. 10 din, glasovi po 4 din. Priložnostne pesmi za mešani zbor, 20 din. Zbirka obsega tudi primerno pesem za Miklavžev večer. Foerster A.: 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor, 12 din. Cantica sacra III. del. Za moški in mešani zbor 30 din. Premrl St.: Cerkevna ljudska pesmarica za eno- in dvoglasno petje z orglami (nova izdaja). Part. 50 din, glasovi po 24 din. Cerkevni moški zbor, 40 din. Vodopivec V.: Štiri adventne pesmi za mešani zbor, 3 din (Duše željno so drhte). Štiri adventne pesmi za mešani zbor, 3 din (Cloveštvo kliče, o gorje). Božji spevi. Pesmi cerkvenega leta za mešani zbor. Obsega več adventnih pesmi. Železnik M.: Vi oblaki ga rosite. Deset pesmi za adventni čas. Part. 20 din.

— Dve hudi nesreči. Včeraj dopoldne se je pripetila na Viču, v bližini cerkve, huda nesreča. 45letni cerkvenik Martin Kenk iz Notranjih gorc se je peljal s kolesom proti viški cerkvi. Ko je hotel prečkati cesto, se je znašel pred tramvajskim vozom, ki ga je podrl. Kenk je dobil nevarne poškodbe na glavi. — V Polhovem gradu je varil 33letni kovač Vinko Kavčič, uslužben pri nekem lesnem podjetju, kos železa. Varilni aparat pa je eksplodiral ter so drobci železa tresčili Kavčiču v trebuh. Kavčič je dobil skrajno nevarne poškodbe.

— Vlomi v železniška skladišča. V noči od 9. na 10. november je bilo na železniški postaji Šoštanj-Topolšica vlomljeno v tovarno skladišče. Vlomilci so odnesli tri zavoje usnja (151 kilogramov) v vrednosti nad 9000 dinarjev in 50 kg vina, ki pa je deloma izteklo. Septembra meseca, in sicer v noči od 13. na 14. pa je bilo vlomljeno v skladišče žel. postaje Šmartno ob Paki. Tam so tatovi odnesli balo manufakture, 8 kg likerja in pol kg kvasa. Če bi kdo prodal gorj navedeno blago, ga takoj naznanite najbližji orožniški postaji.

— Oproščena obtožbe zaradi komunistične propagande. Pred velikim senatom sta bila obtožena mehanik Valentin Marinko iz Spodnje Zadobrove in čevljarji mojster France Kunšič iz Sneberja zaradi zločinov po čl. 1 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Razprava je bila tajna. Sodisce je zaslišalo 5 prič. Občani v D. M. v Polju so podali izjavo, da sta oba obtožena poštena in lojalna državljana. Prvemu je obtožba očitala, da je bil član nelegalne organizacije, drugemu pa, da je poslal prvemu neki komunistični list.

Premiera! KINO MATICA

Telefon 21-24

Oglejte si vefilms

Sadovi zemlje

Olivia de Havilland
Georg Brent

Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

din. Ta svet je bil odkupljen, da se bo izvedla končna ureditev in razširitev Grudnovega nabrežja. Lastninska pravica je bila te dni presesena v zemljiški knjigi na mestno občino.

I Dar Vincencijevi konferenci. G. Izabela Petrovič, vdova sodnega svetnika, je poklonila za revne otroke trnovske župnije Vincencijevi konferenci 100 din namesto venca na grob svojega vnuka inž. Hadži Aleksandra, za kar se ji Vincencijeva konferenca iskreno zahvaljuje.

Za elegantno damo

I Vlomilec v Gradišče razkrinkan. Včeraj smo poročali o poskušeni in hitro razkrinkaní vlomni tatvini v Pezdrijevce delikatesno trgovino in trafiko v Gradišče. Vlomilec, ki so ga tako naglo prišli, se je izdal najprej za Josipa Sschneiderja iz Kobiljega pri Dolnji Lendavi. Policija pa je natančno preiskovala. Njegovega popisa in njegovih prstnih odtisov v Ljubljani do sedaj niso imeli, sumljivo pa je bilo tudi to, da ni imel pri sebi prav nobenih dokumentov. Končno se je vlomilec izdal in je priznal svoje pravo ime, namreč, da je Jože Turner, doma iz Dobrovnika pri Dolnji Lendavi. Aretiran je bil že v Somboru in Osijeku, ker je vladal in kradel po Vojvodini in Sremu kar na debelo. Bil je aretiran tudi v Zagrebu, od koder pa je pobegnil v Ljubljano. Tu je zasnoval vlom v Pezdrijevo trgovino in v trafiko, ki pa se mu je ponesrečil samo zaradi izdajstva njegovih sokrivcev.

Gledališče

Drama, Petek, 11. nov.: Zaprt. Sobota, 12. nov.: »Potopljeni svet«. Red A. Nedelja, 13. nov. ob 15: »Izsiljena ženitev, ljubezen zdravnik«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Brezov gaj«. Izven.

Opera, Petek, 11. nov.: Zaprt. Sobota, 12. nov.: »Don Kihot«. Premiera. Premierski abonma. Nedelja, 13. nov. ob 15: »Grafica Marica«. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20: »Gejša«. Izven. Znižane cene.

Dent. Leop. Smerkoli

zobna ordinacija

v soboto ves dan ne ordinira!

Prireditve in zabave

Martinovo večer bo priredila frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani v nedeljo 13. t. m. ob 8 zvečer v fančiškanski dvorani. Na sporedu je godba, šaljivi nastopi dr. Morella in Nušičeva veseloigra »Sumljiva oseba«. Vse vstopnice so na hrbtu opremljene s tekočimi številkami in bo imetnik izžrebane vstopnice dobil živo Martinovo

Italija Judom omejuje pravice

Rim, 10. novembra. AA. Havas: Ministrski svet je na predlog velikega fašističnega sveta »prejel zakon o plemenski pripadnosti. Za italijanske Jude se smatrajo oni, ki so se rodili kot Judje, čeprav ne pripadajo več judovski veri. Za Juda se smatra tudi otrok, ki mu je oče Jud, mati pa nejudinja, oziroma obratno. Isto velja, če eden od roditeljev pripada samo judovski veri ali če je vpisan v judovsko versko občino. Ne smatra se za Juda oni otrok, katerega starši so italijanske narodnosti, dasi je eden od njih judovskega plemena, če je otrok 1. oktobra 1938 pripadal drugi, nejudovski veri. Podatki o pripadnosti k judovskemu plemenu se morajo zabeležiti v matično knjigo novorojenec in v knjigo, v kateri je popisano prebivalstvo.

Obenem je ministrski svet prepovedal zakon italijanskih podanikov, pripadnikov arijske rase, z osebami, ki pripadajo kakemu drugemu plemenu. Zakonsko zvezo Italijana z žensko tuje narodnosti mora odobriti notranje ministrstvo. Če se zakon eklene brez tega odobrenja, more zadeti krivca kazni zaporu do treh mesecev in denarna kazen do 2000 lir. Ta odobrenja se ne bodo dajala državnim uradnikom in vojaškim osebami. Te odredbe vežejo tudi Italijane, ki žive izven meja italijanske kraljevine.

Ministrski svet je tudi »prejel zakon, po katerem izgube italijanski Judje gotove pravice. Judje ne bodo mogli služiti v vojski, niti biti va-

Nj. Vel. kraljica operirana

Belgrad, 10. novembra. AA. V četrtek 10. novembra ob 10.30 je bila v Curihu operirana Nj. Vel. kraljica Marija. Pri operaciji so ji odvzeli velik žolčni kamen. Zatem je bila izvršena operacija kroničnega vneta galea, ki je bil dolg in zavil. Obe operaciji sta uspeli. Zdravstveno stanje Nj. Vel. kraljice je po operaciji popolnoma zadovoljivo. — Prof. dr. Clairmont, dr. Ljubomir Zdravkovič.

Šah v Amsterdamu

Amsterdam, 11. novembra. AA. DNB: Pri današnji šahovski tekmi svetovnih mojstrov je bila končana večerajšnja nedovršena partija med Capablanc in Aljehinom z remijem. Stanje po drugem kolu je: Fine 2, Euwe 1 in pol, Aljehin—Capablanc in Keres 1, Botwinik, Flohr, Reshewsky pol točke.

New York, 10. novembra. AA. Havas: Objavljena je najnovejša statistika volivnih izidov, po kateri je stanje tole:

Od narodnih poslancev so dobili demokrati 243, republikanci 159, progresisti 2. Iz 31 voliških podoktov še ni v senatu so demokrati dobili 21 mandatov, republikanci 11. Neznani so rezultati še za dve mesti.

Stockholm, 10. nov. TG. Nobelova nagrada za fiziko je bila podeljena italijanskemu znanstveniku Enricu Fermiju, ki je znan po raziskavanju radioaktivnosti.

TAMARA

Vrhunec hudožestvene igre!

Kino Sloga Telefon 27-30

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri.

Ne zamudite

si ogledati izredno filmsko delo, ki je prava himna lepote in vzvišene ljubezni. Najboljši francoski igralci!

Pozor! Jutri premiera! — Duhovita dunajska veseloigra **Vse za ljubezen!** V glavni vlogi ROLF WANKA, nepozaben iz filma PATER VOJTEH

— Spremembo rodbinskega imena v Dolinšek je dovolila banska uprava dravske banovine Ferdinandu Regancinu, rojenemu v Hrastniku in pristojnemu v obč. Zagorje ob Savi v litijemskem okraju.

— Pozivajo se rezervni artilerjski in konjeniški gospodje častniki, ki se želijo udeležiti jeksnega tečaja, ki bo v času od 15. novembra t. l. do 14. marca 1939. Pouk bo dvakrat na teden. Dnevi in čas bo določen sporazumno s tečajniki. Prijave je poslati komandi mesta Ljubljane do 14. t. m. do 14. ure.

— Za Foersterjevo knjigo »Življenja modrost« podaljšuje Delavska založba v Ljubljani subskripcijski rok do 31. decembra 1938. Cena v platno vezani knjigi 120 din, pozneje več. Lahko plačate v obrokih po 20 din.

Artin

dražje so ugodno sredstvo za čiščenje.

2 kom. Din 150, 12 kom. Din 8—, 60 kom. Din 27—, Reg. S. br. 31888/38.

— Najnovejša Finžgarjeva igra, misterij Brezji »Uslisana«, ki je doživela v preteklem poletju triumfalno uprizoritev na Brezjah, je sedaj izšla v novem zvezku revije »Ljudski oder«. Poleg nje objavlja ta naša izvrstna gledališka revija še eno legendarno igro. Obe sta namenjeni proslavam osmega decembra. Za isti praznik je namenjena naposled še kompleto izdelana proslava kot primer (namesto običajnih »akademij«), ki bo gotovo tudi vzbudila zanimanje. — Za božič je nekaj novega liturgično zasnovana »Božična proslava«. Zanimivo je tudi besedilo svojevrstne duhovne spevoigre oz. oratorija po slovenskih božičnih narodnih pesmih, »Slovenski božič« (glasbena obdelava prof. Matije Tomca bo izšla v subskripciji posebej). — Zvezek obsega 40 strani drobne tiska in velja posebej 15 din. Oprema je zelo okusna. Revijo toplo priporočamo. — Uprava je v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Zvezki na ogled so brezplačno na razpolago!

— Pri zaprtju, motnjah in prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Vreme. — Jugoslavija: Oblačno in megleno vreme na severni polovici z nekaj dežja tu in tam. Vedro in toplo vreme z jutranjo megle na južni polovici, mraz v sredini države in v južnih krajih. Najnižja toplota Plevlje —3, najvišja Špani +23 stopinj. — Napoved za danes: Ponovno se bo zjasnilo po vsej kraljevini; tu in tam bo še oblako in megleno.

— V lastnem interesu vsakega bolnika, ki se želi znebiti astme (naduhe), bolezní pljuč in podobnih bolezni, je, da se okoristi s ponudbo trdke Puhlmann & Co., Berlin 619, Müggelstrasse 25/25a, ki deluje že več let in brezplačno razpošilja poučno brošuro s slikami. Pazite na oglas na str. 5.

— Ove« terpentinsvo mlo je izdelek najstarejše domače tovarne mila Ignac Fock iz Kranja. Dolžnost Slovenk je, da rabijo to odlično mlo.

— Kamniška podružnica Slomškove družbe ima svoje zborovanje v Komendi v nedeljo 13. nov. po 10. ev. maši v šoli. Na programu je: 1. predavanje gđe. K. Hafnerjeve; Vzgojni pomen zgodovine;

Zaradi pomanjkanja dokazov po §-u 280 k. p. sta bila oba oproščena.

— Trgovca Pangerc v drugič oproščen. Trgovca Miha Pangerc, stanujoč na Rečici pri Bledu, je bil po § 177. kaz. zak. obsojen, da je iz malomarnosti in neopredelnosti zastrupil posetnika Ivana Tavčarja, ker mu je dal namesto pravega domačega žganja octovo kislino. Tavčarju je nato postalo slabo, začel je bruhati in na odredbo zdravnika dr. de Glerie so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je pa 11. decembra lani umrl. Obtoženi Miha Pangerc je bil že 7. aprila od obtožbe oproščen. Na priziv drž. tožilca je apelacijsko sodišče sodbo razveljavilo in odredilo, da naj l. sodišče izvede še dodatne dopolnilne dokaze. Že 20. oktobra je bila pred kazenskim sodnikom-poejdincem okrožnega sodišča v Ljubljani prva nova razprava, ki je bila prekinjena in se je včeraj nadaljevala. Po izvedenih dopolnilnih dokazih je sodnik izrekel oprostilno sodbo.

Ljubljana

I Dolomiti se ob lepem razgledu vidijo tudi z našega Triglava. Marsikateri turist je ob takem prizu sklenil obiskati to zanimivo alpsko skupino. Kdor se želi podrobneje seznaniti z Dolomiti, naj se udeleži današnjega predavanja, ki bo v beli dvorani hotela Union ob 8 zvečer. G. prof. Janko Makar, kateri je prebrazil že vse Alpe, bo z besedo in z lepo sliko predočil najlepše kraje v okolici Cortine d'Ampezo, povzpeli se bomo na skupino Sela in obiskali tudi Col de Lana, ki je med svetovno vojno bil najhujši ognjenik. Saj v njegovem področju počiva nad 10.000 padlih vojakov. V teh krajih se je filmal znameniti film od Trenerja »Gore v plamenih«. Opozarjamo na predprijavo vstopnic pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva c. 7.

I Ogled novega otroškega zavetišča v Trnovem. Včeraj popoldne si je novo zavetišče za uboge otroke v Trnovem, ki je bistveno v surovem stanju že dograjeno in pod streho, ogledal ljubljanski župan g. dr. Adlešič v spremstvu ravnatelja socialnega oddelka g. svetnika Svetla in arhitekta Spintiča, ki vodi to etablo, ter zastopnikov vseh ljubljanskih dnevnikov in dopisnikov nekaterih zunanjih listov. Vsi so se prepričali o lepi legi in o mogočnosti bodočega zavetišča, ki bo dograjeno okrog meseca julija 1939 ter bo moglo sprejeti okrog 200 ljubljanskih deklet in dečkov in bo zgrajeno na najbolj moderen način. Zavetišče bo veljalo okrog 2 in pol milijona dinarjev. Imelo bo tudi obširen vrt z igrišči in gredami. Vse zemljišče je mestni občini brezplačno darovala Vincencijeva družba. Opis in sliko tega zavetišča smo priobčili že včeraj.

I Ureditev Grudnovega nabrežja. Ljubljanska občina je od posestnice Albe Stojkovičeve roj. Koschirjeve, stanujoče Pred Prulami št. 23, kupila ob zemljišča vl. št. 5. k. o. Karlovsko predmestje, del parce. št. 12-1 vrt v izmeri 112 m². Svet je bil kupljen po 200 din kv. meter in je mestna občina dala zanj 22.400

Občinstvo gleda z največjim navdušenjem

SNEGULČICA

in sedem

skratov

Predstave

Wall Disneyevo

filmsko umetnino po pravljici bratov Grimm

Predstave ob 16, 19 in 21 KINO UNION Tel. 22-21